

Rapori Vjetor Co-PLAN

Annual
Report

Co-PLAN 2012

Co-PLAN Annual Report 2012

Address:

Co-PLAN, Rruga Bylis 12, Kashar, K.P. 2995, Tiranë

www.co-plan.org

co-plan@co-plan.org

Prepared by: Aida Ciro

Graphic Design: Eno Goxha, Aida Ciro

Proofreading: Edvina Sojati

Published by: "Pegi" Publishing House

Publication year: 2013

Dear Partner,

In view of what has now become a tradition, we take pleasure in sharing with you the most important moments of our work at Co-PLAN for 2012, as well as some of the vital developments in the fields of urban and spatial development, environmental management, and public finances.

2012 marked not only the continuation of a number of projects started in previous years, but also the start of new incentives and practices, rather innovative in the context of urban development in Albania, where I would like to mention: Tirana Architecture Weeks – a Polis University incentive in cooperation with partners, including Co-PLAN; the application of creative design principles and recycling practices in real projects; the publication of a series of new titles particularly intended to influence in policymaking such was 'Policyfollowers or Policymakers 2!', etc.

Further to the positive developments, we believe 2013 will constitute a year of challenges, particularly with regards to obtaining full control on the way territorial planning and development happens nation-wide, matters of regionalization of Albania – as a means to ensure efficiency in governance and service provision, as well as challenges in matters of fiscal decentralization.

I take this opportunity to thank you for your contribution and cooperation in our joint efforts to positively change the urban development panorama in Albania, and invite you to look at this report as a source of inspiration for new ideas of cooperation in the near future.


Dritan Shutina
Executive Director



Co-PLAN Profile

8

About Co-PLAN

Board of Directors and the Advisory Board

Organisational Culture

Synergy with U_POLIS



Highlights 2012

18

Facts & Findings: Highlights on Territorial Planning in Albania

Coaching of Municipalities to review their territorial plans

Strengthening of LGUs in the territorial planning and administration process

Decentralization & Democracy

On Fiscal Decentralization

The State of Regionalization in Albania

The Role and Competencies of Qark and Other institutions Related to Regional Development

City-2-City Dialogue Among South-East European Countries

Discuss Your Space

Social Accountability and ICT

Local Government Borrowing and its Efficient Use

The first bus shelter bottle

ACT NOW - Make your voice heard!

Tirana Architecture Weeks



Projects

40

Applied Policy Research – Making Policies Work

Fostering Partnerships for cities of equal opportunities

Planning and Local Governance Project in Albania

Regional Development Program in Northern

Revival of City Squares in Balkan Cities

Strategic planning, budgeting, financial management and fiscal performance

Local Government Borrowing

Midterm Budgeting Program for LGUs in Albania – 2



Continued...

Albania Social Sustainability Audit
 Development of ENV.net platform in
 the Western Balkans and Turkey
 Thematic support for solid waste
 management
 Inter-LGU SWMP for Rrëshen and
 Rubik
 Better journalism for citizen education
 on public spaces
 Book Translation Program
 Territorial Development Policies in
 Bushat
 Case Nominations for MtM Roma
 Awards



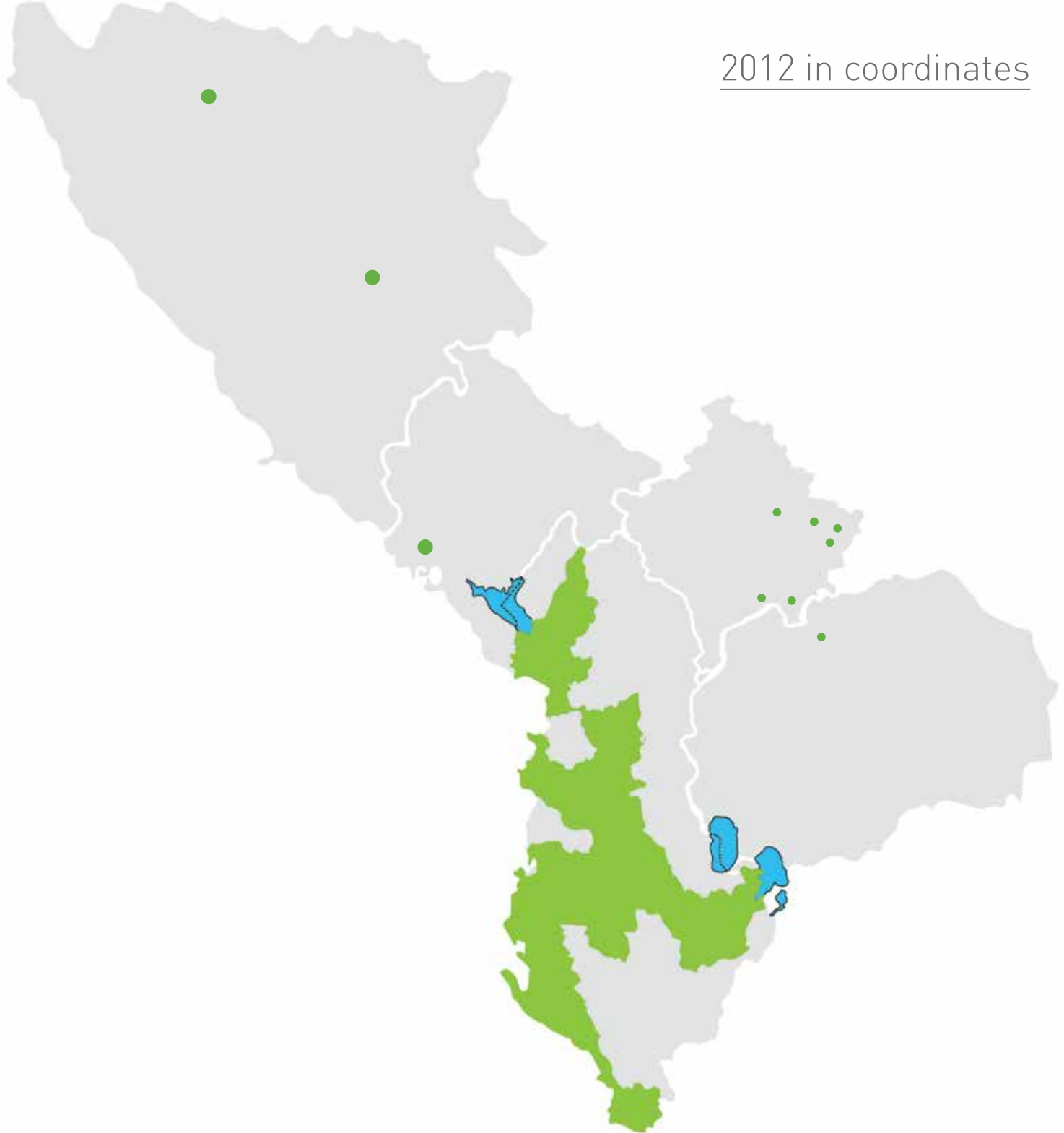
Publications

64

Two important publications in territorial
 planning
 Policyfollowers or policymakers 2!
 Beginner's guide to Advocacy in Albania
 New practices in land development and
 management in Albania
 Revival of City Squares in Balkan Cities
 Planning Local Waste Management

Table of Contents

2012 in coordinates





January



February

PLANIFIKIMI DHE ZHVILLIMI I TERRITORIT NË SHQIPËRI

Manuali Teknik i Planifikimit dhe Kontrollit të Zhvillimit
për vendimarrësit, profesionistët dhe zhvilluesit



March



April



May



June



July



August



September



October



November



December



Co-PLAN Profile

About Co-PLAN

Board of Directors & Advisory Board

Organisational Culture

Synergy with U_POLIS





Co-PLAN is a non-profit organization that has contributed to sustainable development by enabling good urban and regional governance, tackling key environmental issues, developing civil society, impacting policies, and promoting community participation since 1995.

At the core of Co-PLAN's activity is the work with people and institutions, to foster tangible social transformation and positive change on the ground by inducing change-driving knowledge in our society for smart management of our habitat. Co-PLAN fulfills this mission through means of pilot activities and advisory services financed by national and international institutions and direct involvement with communities, local government units and other non-governmental organizations in the field of urban and regional management, environmental management, and municipal finance. Although we are based in Tirana, Albania, we have developed a solid-project-outreach-network at a regional and national level.

The organizational structure of Co-PLAN is expertise-oriented, whereby each expertise or theme is developed by individual teams. The activity of Co-PLAN is built upon four expertise areas: namely Urban and Regional Development, Municipal Finance Management, and Urban Environmental Management, with Research constituting a cross-cutting, shared feature by all teams.

1. Urban and Regional Development - Co-PLAN's ambitions, involvement and commitment to this field have matured, clearly reflected in the multiple scale activities (i.e. the neighborhood, city, regional, inter-regional, and national levels), and a multitude of actors such as communities, local and central government, businesses, donors, and civil society organizations. Co-PLAN has supported local governments, NGOs, and business communities in addressing urban development issues through the preparation of city development strategies, urban regulatory plans, neighbourhood development plans, and other guiding documents.

2. Municipal Finance Management - Finances constitute an inseparable element of any development, and as such since many years Co-PLAN has seized the importance of municipal finance management to the current urban developments in Albania. To this end, Co-PLAN works with local governments to improve municipal finance management practices through the preparation of the capital investment programs, annual budgets generated through participatory practices, and the improved levying of taxes.

3. Urban Environment Management - Territorial development, particularly when rapid and informal, has vast and irreversible consequences on the environment. As a result, Co-PLAN is very environment-sensitive, and has continuously endeavoured to take into account the ecological impacts and sustainability of development initiatives. Over the past fifteen years, Co-PLAN has promoted environmental protection by improving environment related service standards, upgrading capacities, and strengthening institutions.

4. Public Policy and Research - Research forms an integral part of Co-PLAN's working methodology. In addition to individual research & consultancy projects commissioned by various international agencies, research is always used in the ongoing projects, mainly focusing on planning, participatory processes, governance and integration of informal areas.

The Advisory Board

Co-PLAN Advisory Board comprises of five members: Peter Nientied, John Driscoll, Valdet Sala, Ferry van Wilgenburg dhe Sef Slootweg. This board contributes with ideas and advice in the decision-making process of the management bodies.

Board of Directors



Dr Sokol Çelo (Head)

Has been acting as the Chairman of the Board of Directors since 2002. Currently working as Assistant Professor of Management and International Business at Suffolk University, Boston – USA. A mathematician by qualification, Dr Çelo furthered his studies in the field of business administration, and focused his research on location decision making for international investments of multinational corporations.



Dr Besnik Aliaj Member (Member)

A co-funder and current Rector of Polis University, the International School of Architecture and Development Policies, where he also teaches Urban Design. Dr Aliaj is an urban planner by qualification and profession, author to numerous publications in this field, and guest speaker in various international conferences. Currently a member of the Municipal Council of Tirana, and 'Citizen of Honour of Kamza Municipality'.



Sotir Dharmo (Member)

The Administrator of the founding board of Polis University, and lecturer of two courses: Urban Design and Territorial Analysis and Human Settlements. He is an editor of the scientific journal of U_POLIS 'Forum A+P', and engages in consultancy and research activities in the field of urban planning and urban design, and is author to numerous publications in the field.

Meet Our Team



Altin Mihali
Municipal Finance Expert



Teida Shehi
Environmental Expert

Ledia Lika
Office Administrator



Ogerta Gjicknuri
Finance Manager



Besmira Dyca
Expert in Urban Planning



Aida Ciro
Communication and Research
Expert



Oreola Caliqi
Accountant



Altion Qirko
Support Staff



Dritan Shutina
Executive Director of Co-PLAN
Institute for Habitat Development



Iris Kuqi
Regional Development Expert



Redion Biba
Environmental Expert
Urban Environmental Management



Anila Gjika
Program Manager
Municipal Finance Management



Silvi Jano
Planifikues Urban



Eno Muho
Urban Planner



Floreta Pirushi
Program Manager

Rudina Toto
Program Manager
Urban and Regional Development



Gentian Selmani
Asset Management Expert



Darina Kokona
Community Development Expert



Zenel Bajrami
Expert in Urban Planning



Isida Duka
Urban Planning Expert



Shpëtim Quku
Ekspert i Zhvillimit Rajonal



Co-PLAN 2012



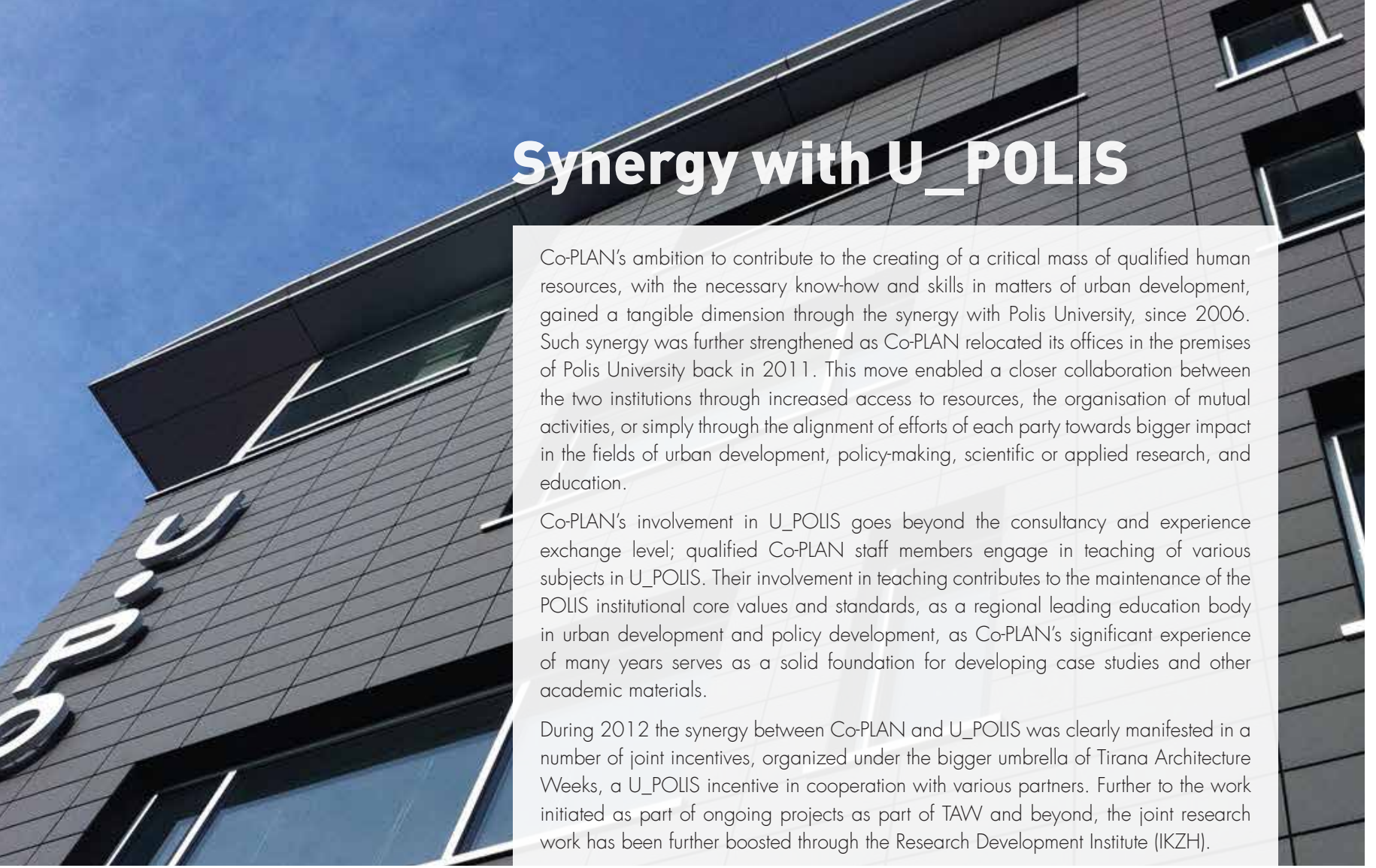


Organisational Culture

Ever since its establishment, back in 1995, Co-PLAN, Institute for Habitat Development has continued to grow at a continuous steady pace. Co-PLAN's Human Resource Strategy, has been particularly helpful and instrumental in keeping our organisational expertise and qualifications pool aligned with our organisational ambitions and goals for future growth. In line with our forerunning trait – by which we are identified, through means of a regularly updated Strategic Human Resource Development Plan, we have acquired a clear roadmap and vision that has accompanied our organizational growth.

To ensure the successful implementation of its projects and activities, Co-PLAN relies on its internal resources as well as a pool of selected experts that share its organizational values. Co-PLAN has a team of 20 fulltime professional experts, with the majority having acquired studies abroad, vouching for its in-depth expert advice and thorough analytical support; in addition, Co-PLAN often relies on its solid network of freelance professionals offering qualified local expertise. Co-PLAN's choice to fit in the small-medium-sized organisations reflects the importance Co-PLAN places on maintaining a flexible, agile, and learning organisation.

By 2015, Co-PLAN projects itself as an influential and respected institute in the field of urban development, public finances, environmental management, and public policy research, contributing to the Albanian society through strengthening policy-making and building a critical mass in its core expertise fields through means of involvement in higher education. To this end, Co-PLAN regularly invests in its staff both on professional and personal development, through workshops hosted at Co-PLAN & U_POLIS, or trainings organized in partner institutions. During 2012 a number of workshops and trainings were organized, particularly in the field of EU project acquisition, time management, boosting teaching skills, and spiral dynamics in the work environment.



Synergy with U_POLIS

Co-PLAN's ambition to contribute to the creating of a critical mass of qualified human resources, with the necessary know-how and skills in matters of urban development, gained a tangible dimension through the synergy with Polis University, since 2006. Such synergy was further strengthened as Co-PLAN relocated its offices in the premises of Polis University back in 2011. This move enabled a closer collaboration between the two institutions through increased access to resources, the organisation of mutual activities, or simply through the alignment of efforts of each party towards bigger impact in the fields of urban development, policy-making, scientific or applied research, and education.

Co-PLAN's involvement in U_POLIS goes beyond the consultancy and experience exchange level; qualified Co-PLAN staff members engage in teaching of various subjects in U_POLIS. Their involvement in teaching contributes to the maintenance of the POLIS institutional core values and standards, as a regional leading education body in urban development and policy development, as Co-PLAN's significant experience of many years serves as a solid foundation for developing case studies and other academic materials.

During 2012 the synergy between Co-PLAN and U_POLIS was clearly manifested in a number of joint incentives, organized under the bigger umbrella of Tirana Architecture Weeks, a U_POLIS incentive in cooperation with various partners. Further to the work initiated as part of ongoing projects as part of TAW and beyond, the joint research work has been further boosted through the Research Development Institute (IKZH).



Highlights 2012

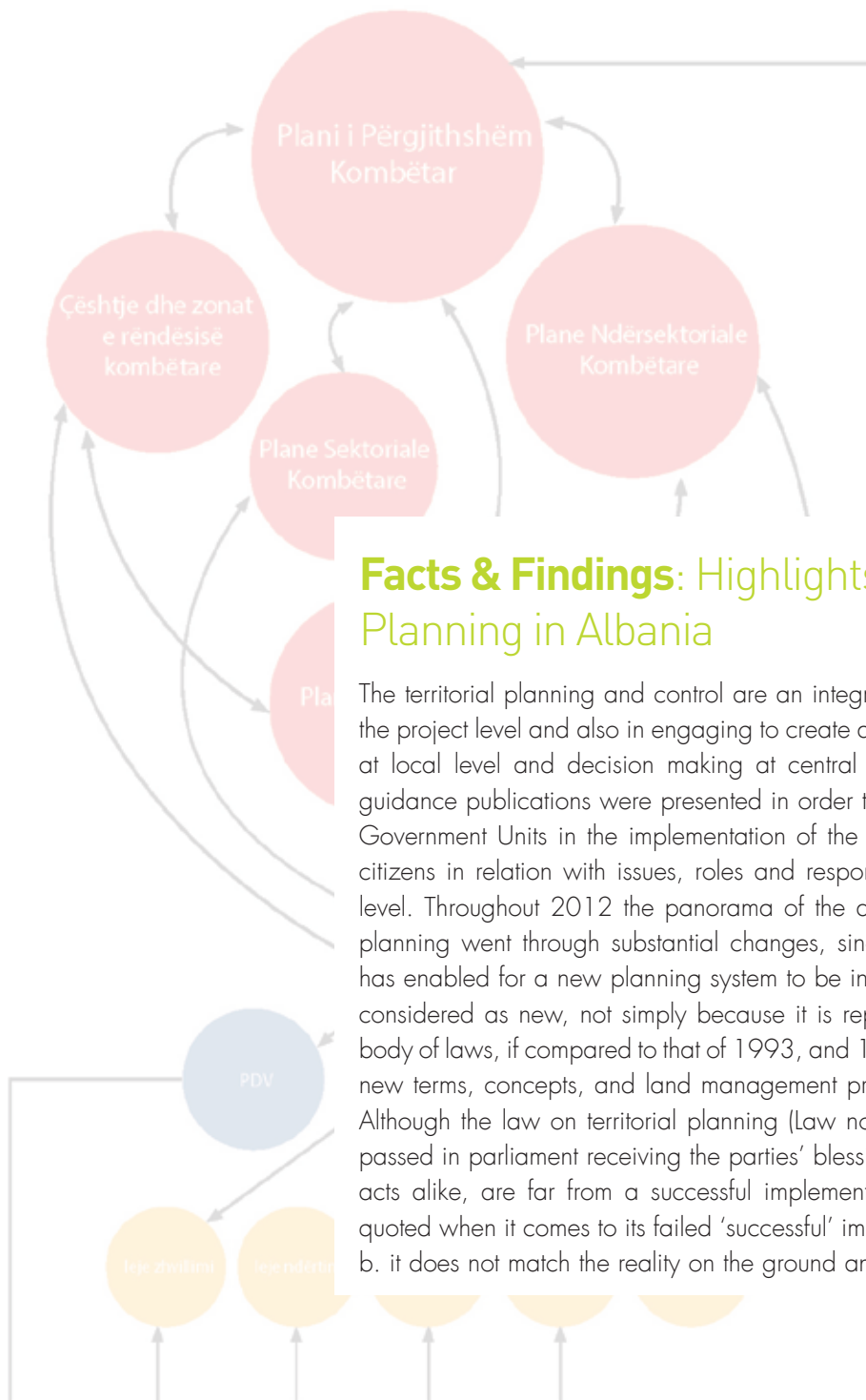
Territorial Planning

Decentralization in Albania

Urban Actions

TAW





Facts & Findings: Highlights on Territorial Planning in Albania

The territorial planning and control are an integral part of the Co-PLAN's activities, in the project level and also in engaging to create an impact in better territorial governing at local level and decision making at central level. During this year a number of guidance publications were presented in order to come to the assistance of the Local Government Units in the implementation of the Law No.101190, as well as to the citizens in relation with issues, roles and responsibilities over the territory at citizens level. Throughout 2012 the panorama of the developments in the area of territorial planning went through substantial changes, since 2009, the Albanian Government has enabled for a new planning system to be introduced in Albania. The system was considered as new, not simply because it is represented by a significantly changed body of laws, if compared to that of 1993, and 1998, but also because it brings about new terms, concepts, and land management practices new to the Albanian context. Although the law on territorial planning (Law no. 10119, dated 23.04.2009) was passed in parliament receiving the parties' blessing, today, the law and its secondary acts alike, are far from a successful implementation. Two are the main challenges quoted when it comes to its failed 'successful' implementation: a. the law's complexity, b. it does not match the reality on the ground and at the institutions. To date, from the

moment it was approved, the law and its bylaws have been amended several times. These amendments are debated because:

- The amendment process was not transparent. Especially the municipalities, and the communes, which are the main 'implementers' of the territorial planning law, were not informed, and were not consulted during the amendment drafting stage. Perhaps because the law was amended in a pre-electoral climate, or, to exclude any chances for discussion or even objection, even the amendment process itself happened in complete obscurity from its interest groups.
- In general the reasons behind the amendment are unclear. The most recent amendments to the law contain 50 articles, of which 36 are newly added. An unofficial reason behind this amendment is quoted as being for 'simplification' purposes, which must have failed to materialise given that the terms and concepts in essence have remained unchanged. The amendments manifest some changes on a process level, reformulations when it comes to development permits, but also some confusion, resulting from the law lengthening, or the lack of consistency between the terms used in the amended part, and those in the existing part.
- The amendments have been made in a fragmented way, they address only some specific needs. Such an approach however, does not contribute to the improvement of the law fundamentals. A number of very positive concepts or processes have been omitted altogether, such as that of 'building on an area level' instead of 'building on a plot level'. The old concept of the 'residential area planning' has been re-introduced, whilst the tendency world-wide is moving towards mixed areas. Penalties applicable in the case of informal building have been halved, hence promoting informality as opposed to respecting the permit procedures. A new practice has been introduced, that of building demolition, which given the lack of a construction regulation, constitutes a threat to the right to property.
- In general, the tendency to continuously amend the law, makes it even more vulnerable when it comes to its implementation. Laws are not written on stone, but the sensitive lack of sustainability and the frequent amendments prior to its implementation can really undermine a law's stability, importance, and most importantly, its legal power.



Coaching of Municipalities to review their territorial plans

Co-PLAN, through the USAID Planning and Local Governance Project (PLGP), supported the National Territorial Planning Agency (NTPA) in reviewing the territorial plans of ten local government units. This process constitutes a legal obligation, requiring the adaptation of the plans as per the provisions of the Law no. 10119, dated 23.04.2009, "On Territorial Planning", as amended, and of its bylaws. The reviewing process, which was financed by USAID was conducted as part of the PLGP project between April – October 2012, and supported the municipalities of Shkodra, Berat, Korça, Fushë-Kruja, Kamza, Fieri, Gjirokastra, Vlora, Pogradeci, and Durrës. Throughout this process, the municipalities were technically assisted by a group of experts from the NTPA and Co-PLAN. These training sessions provided ample knowledge on five key components that will help to understand the requirements that these plans, related policies, regulations and other legally required documents will need to fulfill in order to comply with the new legal framework. The role of NTPA and external consultants was purely advisory and plans were adapted directly by the specialists of participant LGUs. At the end of the coaching sessions, the reviewed plans were approved by the respective Councils of the municipalities of Shkodra, Berat, Korça, Fushë-Kruja, Kamza, Fier, Gjirokastra, Vlora, Pogradec and Durrës. The municipalities of Shkodra, Berat, Fushë-Kruja, Fier, Durrës etc. were delivered to the NTPA to initiate the process of approval by the National Territory Council (NTC).





Strengthening of LGUs in the territorial planning and administration process

The successful completion of the process of assisting of Local Governments to revise their planning instruments in the framework of Planning and Local Governance Program 2012-2016 (PLGP), was concluded with the National Meeting on Empowering Local Governments in Planning and Administering their Territory, held on November 14, 2012. This meeting was attended by the Prime Minister of the Republic of Albania, Mr. Sali Berisha, the Ambassador of the United States of America, Mr. Alexander Arvizu, the Director of PLGP, Mr. Peter Clavelle and other experts of this program, directors and experts of NTPA, mayors and experts of some LGUs, NGO representatives, civil society representatives and other interested actors. The focus of the meeting was on the progress done in the framework of planning reform implementation, mainly referring to the acquired experience during the assistance provided to LGU to adopt their planning instruments according to the new legal framework requirements. The importance of inclusive planning principles introduced by the new planning law in the promotion of sustainable development was highlighted. On the other hand, challenges in the implementation of the new legal framework, the need for assistance of LGU to elaborate planning instruments in accordance to the legal requirements and to guarantee their implementation, as well as next steps to be undertaken to overcome these difficulties were accentuated. The meeting was concluded stressing the importance of collaboration and coordination of planning initiatives among responsible authorities, be it horizontally or vertically.



Decentralization & Democracy

The role of decentralization in democracy consolidation in Albania and the European integration.

On the occasion of the Albanian Chairmanship of Council of Europe, the Ministry of Interior organized on October 30-31, 2012, an international conference, where Co-PLAN was represented by Mr. Shutina, who presented on the general framework of regionalization and its further consolidation in Albania, together with the challenges and current trends.

The conference focused on the promotion of human rights on a local government level, citizen participation in local and regional governance, consolidation of regionalization in Albania, modernisation of administration, as well as the role of local and regional councils in sustainable economic development. Particular attention was paid to the issue of regional development in Albania, multi-tier cooperation, and the importance of going beyond trans-border barriers, such was the case of the IPA funds.

This was the closing and the most important event organised under the Chairmanship, with the participation of the President of the Republic Mr. Bujar Nishani, Prime Minister of Albania Mr. Sali Berisha, Minister of Interior Mr. Flamur Noka, Head of the Parliament Mrs. Jozefina Topalli, Mayor of Tirana Mr. Lulzim Basha, Secretary General of the Council of Europe Mr. Thorbjorn Jagland, Ambassador of the EU Delegation Mr. Ettore Sequi, Secretary General of the Congress of the European Local and Regional Authorities Mr. Andreas Kiefer, Head of OSCE Presence in Albania Mr. Eugen Wollfarth and other representatives of ministries, international delegations, local and regional governments, program and civic society organizations.





On Fiscal Decentralization

USAID-funded Planning and Local Governance Program (PLGP) present a White Paper on Fiscal Decentralization in Albania.

In a continuous effort to further the fiscal decentralization in Albania, the USAID-funded Planning and Local Governance Program (PLGP) presented a White Paper on Fiscal Decentralization in Albania particularly focusing on where the process stands at the moment, and what can be done in terms of policy-making to further it? More specifically, the White Paper was conceptualized more as an instrument to initiate dialogue among stakeholders, than just a document, focusing on four main areas: **(1)** legal framework, **(2)** administrative territorial structures and expenditure assignments, **(3)** revenues and intergovernmental transfers, and **(4)** local borrowing. Findings of this White Paper, which can be downloaded from the official PLGP site, were broadly discussed with the Central and Local Government authorities as well as with the national local associations and donors' community. Comments and proposals received were included in the final draft of the White Paper, which was finalized in September 2012 and discussed in the Fiscal Decentralization Conference held at the beginning of October 2012. Contributions to the White Paper came from national and international experts in the field, including Co-PLAN experts, who assisted both in the preparatory process as well as the drafting of the document. Building on the findings of the paper, and the overall objective, a Conference on Fiscal Decentralisation in Albania was held on October 4, 2013, a high profile event which was attended by the Albanian Prime Minister Mr. Sali Berisha, the US Ambassador Mr. Alexander Arvizu, Mayors of PLGP partner LGUs, representatives from Ministries of Interior and Finance, donor community working in local governance and NGOs. The PLGP 'partner' local government units include: Tirana, Durrës, Fier, Lushnjë, Berat, Kuçovë, Patos, Vlorë, Saranda, Elbasan, Korçë, Vora, Kamza, and communes of Kashar and Paskuqan.

The study identified and put forward a number of recommendations for both immediate and long-term action, which focused primarily on the revision and completion of processes in related to: **(1)** legal framework, **(2)** administrative territorial structures and expenditure assignments, **(3)** revenues and intergovernmental transfers, and **(4)** local borrowing.

The State of Regionalization in Albania:

Progress and Challenges Ahead

Co-PLAN, in line with its involvement in the implementation of the Regional Development Program in Northern Albania, and its contribution to matters of regionalization, participated in an international roundtable organized by the Ministry of Interior.

This international roundtable organized in cooperation with the Regional Development Program Northern Albania, in the framework of the Albanian Chairmanship of the Committee of Ministers of Councils of Europe, aimed to establish a multi-stakeholder roundtable that would bring proposals and feed a healthy debate on the regionalization of Albania. Despite continuous efforts to bring forward issues of regional development and regionalization, there are still related questions that need an answer. The aim of this roundtable was to enlighten these issues through an experts' debate and provide a list of key steps that the Government of Albania could take over in policy dialogue and decision-making: **(1)** Qark has currently a relatively minor role in local governance as compared to municipalities and communes, but it can have an important role in fostering and coordinating bottom-up regional development. Shall Qark remain with the same functions and territorial borders, or a new Region shall be designated?; **(2)** If new Regions are to be designated, what will be the favourite type of regionalization that could take place in Albania to fulfill domestic needs in economic development and decentralization?; **(3)** How shall Albania align domestic Regional Development with the EU regional development and cohesion policy? **(4)** What would be the institutional, legal and political implications of any reform on regional development and regionalization in Albania?; **(5)** How do efforts for regionalization and regional development mutually interact with the on-going process of the European Integration?

In order to support the response to these questions, the roundtable that was headed by Deputy Minister of Interior Mr. Ferdinand Poni, was built around four main themes. **(1)** Challenges of devolution and regionalization of Albania from the perspective of the Congress of Local Authorities (Mr. Andreas Kiefer, Secretary General of the Congress); **(2)** The Status of the "Region" and options for improvement (Mr. Besnik Aliqj); **(3)** The role of the "Region" in the context of European Integration (Ms. Grida Duma); **(4)** The future of Regional Development and related institutions in Albania (Mr. Daniel Wagner).





The Role and Competencies of Qark and Other institutions Related to Regional Development

Under the framework of the Regional Development Program in Northern Albania, Rudina Toto, Dritan Shutina and Besnik Aliaj prepared an extensive policy paper reviewing the role and Competencies of the Qark and other supporting institutions related to regional development. The paper aims to call attention to the many challenges facing regional development institutions, as well as the process itself, in Albania and lays down the policy shift needed to address these challenges.

The paper provides a comprehensive background of regional development in Albania, including an analysis of the legal and strategic framework, instruments and stakeholders. The socio-economic, spatial and historical development of the region and the regional development is laid out, in an Albanian and European context, focusing on the Qark territory and Qark Councils and administration as a possible locus and institution for regional governance and regional development.

A comprehensive analysis of the process and expectations given Albania's EU integration priorities, deduced the main challenges facing regional development in Albania, which vary from the still undefined role of the Qark as an institution, to the insufficient legal and strategic framework for regional development and the overall political struggles to progress with political, administrative and fiscal decentralization in Albania.

Policy changes needed to tackle these challenges should focus on fostering a more comprehensive and integrated regional development process. The new policy should aim to address two overall objectives: **(1)** create institutional and legal conditions for the provision of qualitative, sustainable and efficient public services to citizens and **(2)** boost sustainable regional development by strengthening social-economic cohesion, enhancing economic competitiveness as well as building a comprehensive institutional and legal framework that responds to both domestic development challenges and EU integration requirements.

City-2-City Dialogue Among South-East European Countries

Urban planning and land management drew together 90 participants to a 2-day workshop, from eight different countries in Southeast Europe. The workshop was organized by the World Bank Institute, as part of the City-to-City (C2C) Dialogues, which is an incentive under the VWB-Austria Urban Partnership Program (UPP) launched in December 2011. The overarching objective of the C2C is to facilitate a dialogue and peer-learning among city practitioners.

The workshop, which was held in June 2012 at Polis University, Tirana, with the facilitation of Co-PLAN, hosted representatives from Albania, Bosnia and Herzegovina (Federation of BiH and Republic of Srpska), Croatia, Kosovo, Macedonia, Montenegro, and Serbia. Among the participants were delegates from the local government associations, the 29 partner cities/municipalities represented mainly by urban planners, local and regional experts, delegates from central government agencies and institutions from some of the participating countries etc.

One of the main goals of the workshop was to engage participating urban planners in forward looking and constructive discussion of urban planning related issues that hold municipalities back from accelerating local economic development and curtailing massive illegal construction in the region. Given that it was the first workshop in the series, its purpose was also to sharpen ideas on potential subjects for the next workshop in this series. The workshop was designed and delivered in a highly participatory manner. Each of the six sessions started from a stage-setting presentation by regional or international experts and then had an ample time for facilitated discussion.

It turned out that this interactive format of the event worked extremely well and allowed to achieve two very important results: First, participants' comments and suggestions validated and detailed main findings presented in expert presentations; and second, some participants moved further and formulated a number of fundamental ideas, which even if not offer specific solutions to existing problems, at least help sharpen further discourse.





Discuss Your Space

The way we look at city square nowadays in the Balkans certainly is subject for understanding how these habitats are being transformed in functions and roles for communities, or bringing a different culture compared to the past. At Co-PLAN, we look at city squares as prime open multi-functional public spaces. We believe city squares to be conceived as places/spaces for expressing cultural, civil and social relations, focal points for cultural diversity and integration; as places for democratic and cultural expression and a vital stimulus to cultural entrepreneurship and development of the cities. Through the project 'Revival of City Squares in Balkan Cities', which started in January 2011, and with the support of SCP for Western Balkans, we are constantly engaging in several activities in an attempt to transform city squares into new vibrant, creative and liveable spaces.



Our most recent activity, a round table in June 2012, was an activity conceived in the form of an open forum. For this Round Table we sat in an open space of the capital, Tirana – by the bridge opposite to the 'Ish Ekspozita Shqiperia Sot', and invited passersby to join us in an open discussion of public spaces. The discussion aimed to encourage citizens vocalize their ideas and suggestion on possible ways to revitalize public spaces, and it was aided by the participation of several experts in the fields of architecture, urban planning, social work, etc. The choice of the venue was not random; over the past year together with U_POLIS students we have analysed the problematics of such spaces, and have tried to come forth with doable creative ideas for new possible development of those spaces. The citizens seemed willing to become part of the discussion, and have their voice heard. Further, they were introduced to a number of development scenarios prepared by the students, which showed possible ways of transforming the public area to best satisfy the needs of the citizens.



Social Accountability and ICT

'Local government, citizens and civil society in the city of Durrës: how to improve communication, participation, and transparency through the use of ICT?'

Co-PLAN, in cooperation with the Municipality of Durrës organized on December 13, 2013, a participatory scenario development workshop, as part of the World Bank funded project 'Social Sustainability Audit', implemented in the cities of Durrës (Albania), Prishtina (Kosovo), Skopje (Macedonia), Banja Luka and Sarajevo (Bosnia Herzegovina).

The aim of this workshop was to gather representatives from the Municipality of Durrës, various social groups, civil society, businesses, as well as media, to discuss in relation to possible intervention scenarios for an increase in public service provision, citizen participation in local decision making, as well as transparency in the local governance processes through the use of ICT.

The scenarios that were developed during the workshop, were compiled into a report, including a set of recommendations, aiming to become part of the Local Economic Development Strategic Plan of the city of Durrës. Some of the scenarios that were developed were: **(1)** A newly designed and conceptualized highly interactive municipal website in order to increase information exchange on services, and transparency with the citizens; **(2)** strengthening of participatory processes, such as that of mid-term budget planning; **(3)** Revision and updating of the Local Economic Development Strategic Plan of the city of Durrës.





Local Government Borrowing and its Efficient Use

A training on 'Local borrowing and its efficient use' was organised and offered by Co-PLAN, Institute for Habitat Development and Ministry of Finance. This training was part of a cycle consisting of 3 training sessions, which comes under the "Local Government Borrowing - Challenge to use to Impact on Local Economic Development". The project is funded by the Open Society Foundation for Albania (OSFA), and through such training aimed to serve the establishment and strengthening of local capacities in local borrowing issues and create new patterns of use of the loan at the local level of government.

The training sessions targeted local specialists engaged in the preparation and tracking of the loan application procedures, local finance issues, preparation of studies and projects, etc.. At the training organized in May (2012), representatives of local government units were introduced to the legal framework of borrowing for local government, for a more efficient implementation of its . Also, special attention was paid to the training of staff training to implement the process of applying for loans from financial institutions, as well as to prepare various projects that can be financed through loans. Participants were also introduced to the practice of studying the feasibility of investment, financial analysis and other forms of impact assessment of local economic development project.





The first bus shelter bottle

The first bus shelter to be built with plastic bottles attracted the attention of the Deputy Assistant Secretary Mr. Philip Reeker, who visited the working team at the building site in the Commune of Kashar, close to the Co-PLAN and U_POLIS premises.

The American diplomat, who was accompanied by US Embassy representatives, noted that high levels of participation in such actions, accelerates changes in the community. Participation could be in various forms, depending on the possibility and circumstances, such as: cooperation with the local government authorities, local councils, members of parliament, or anyone who is willing and in a position to bring about good changes to the community.

The plastic bottle bus shelter in Kashar, aside from a tangible example of successful cooperation with the local authorities, offers a good example of creative design and recycling for a cleaner environment. The construction of the bus shelter employed approximately 10,000 plastic bottles recycled over a period of five months, and was made possible by a team of experts and students in the field of architecture, urban planning, art-design experts, etc. The first bottle of this unique bus shelter, was placed by DAS Ph. Reeker during his visit to Albania, on September 8, 2012.

Given the original and unique features and approach, the project has not been easily accepted locally, despite the continuous support of the Commune of Kashar. Nevertheless, Co-PLAN and U_POLIS are committed to pursuing with similar experiments on a local level, for the benefit of the community and environment alike.





ACT NOW - Make your voice heard!

The US Embassy in Tirana, under the special stewardship of the Ambassador Alexander Arvizu, introduced its most recent incentive 'ACT NOW – Make your voice heard!'. This movement seeks to awaken Albanian citizens' awareness in order not to remain apathetic towards events and developments that directly affect their lives.

Through the call 'Make your voice heard', Ambassador Arvizu invited the citizens and the civil society to join the movement to bring change. He stressed the importance of recognition of citizen rights and responsibilities, as well as his active participation in city-making 'and decision-making. In the form of 12 points, Mr. Arvizu tried to help people with practical ideas on how they can be involved and be heard on issues like education, environment, governance, and health.

Co-PLAN also joined the call of the American Embassy in Tirana, to encourage citizens to join the powerful talk, bringing to the fair a number of publications with citizen focus respectively on the field of territory planning, energy efficiency, environmental, and public finance. A theatrical theme for children with 'city-making' and theatrical performance 'Polis (TICIAN) S', were also realized and staged by the students of U_POLIS. Citizens, Mayor Basha, and Ambassador Arvizu, were offered the opportunity to express in the form of suggestions and 'improvement needs' their thoughts on a 'Tirana in miniature' improvised on the premises of the fair.





Tirana Architecture Weeks

SAs anticipated since 2011, Tirana Architecture Weeks constituted the highlight of 2012 in the U_POLIS calendar with its international dimension and the intensity of activities organized and knowledge exchanged. During the month of September and October 2012, Tirana became a worthy host of international experts, professionals in architecture, planning and design, and turned the city into a vivid stage for the planned performances and activities envisioned as part of TAW 4 comprising blocks, namely Architecture, Art & Design, Public events & International workshops.

The aim of Tirana Architecture Week was to promote international knowledge exchange among professionals and enhance public interest in architecture, art and design, as disciplines deeply concerned with the contemporary city development.

Architecture events:

Swiss Positions - 33 takes on sustainable approaches to Building. A traveling exhibition that was a collection of photographs of 33 key projects from the Swiss construction sector over the past twenty years, all of which had something to do with the theme of sustainable development. Swiss architecture and engineering enjoy an excellent reputation and high visibility not only on account of the quality of technical expertise and the inventiveness of their designers, but also on account of a far-reaching concern with sustainable development.





Tirana multimodal station - A public promotion of the ideas that were developed and then screened, in an effort to identify the most creative ones, as part of the AVR competition for the Tirana multimodal station. Two additional events alongside the competition, encouraged citizens to join and re-appropriate the space. On the opening day a jazz concert of an Albanian contemporary band was organized, and during the T.A.W. a public film screening of an Albanian movie (Binarët by Fejzo Muharram, 1987) touching on the importance of the railway in the citizens everyday life.

Plastic Bottle Station - The first recycled plastic bottle structure in Albania, to serve as a bus shelter in the Commune of Kashar, was inaugurated during the Tirana Architecture Week events, on October 8, 2012. The bus shelter is situated in the vicinity of Polis University. The idea and design of this project dates back to the start of 2012, using 12 thousand plastic bottles (0.5l) for its construction. This project, original in its chosen way to recycle the plastic water-bottles, aims to promote unique and efficient ideas in design and recycling among the communes and municipalities of Albania.

Story of an apartment

Story of an apartment - "Story of an Apartment" (Co-Plan, Housing research) – Four stories of four apartments in Tirana, two from the communist period, 1950/90's and two constructed after 1990's, were at the center of an exhibition organized in the premises of U_POLIS, displaying and analyzing functional changes, how they have influenced on the users quality of life and how are they related with the general conditions in the society in that period. This exhibition is a section of a broader research: "Quality of life change the quality of space", conducted in cooperation with Co-Plan Institute for Habitat Development, through the project of research studies on the topic of "The Typology of Albanian Housing in its Balkan Context".



Art and Design Events

Vibrant Squares – During the Tirana Architecture Weeks, a four-day-conference on Re-appropriation of the city was held, organized by Co- PLAN in collaboration with POLIS University, EXPEDITIO and Kor-CSD. The conference focused on the transformation of City Squares into new vibrant community places, as one of the key thematic events of the Tirana Architecture Week.

The Pythagoras' (un)constant (Exhibition) emerged as an inspiration from the project Revival of City Squares in Balkan Cities, whose aim is to reflect on a new creative idea of city square questioning people who use and live that spaces about values and problematic to re-use in order to create new vibrant, creative and livable spaces to use as city squares.

Spiral Dynamics & the City

"Spiral Dynamics and the City: How Values Shape the Urban Environment" - by Peter Nientied and Rudina Toto.

The paper addresses the current dilemma of contemporary architecture and planning schools of thought: how to deal with cities to make them livable? In doing this, it brings to light many challenges such as the need for better problem definition in our urban environment, the need for methods to diagnose core problems in the city, identifications of possible courses of action in a changing city as well as the need for new approaches that realize effective change. These challenges need, first and foremost, a model that helps to understand and tackle these issues. The paper in question offers the Spiral Dynamics model as a tool to diagnose city evolution and





dynamics by dissecting the complex relationships between the city and its inhabitants. This model tracks the changes in value systems to comprehend the dominant drives in any society and ultimately develop a better understanding of the city in a physical and socio-cultural sense. Illustrations of physical expressions of Spiral Dynamics values are taken from two examples from the city of Rotterdam in the Netherlands, as well as an in-depth case study of Tirana, the capital of Albania. The Spiral Dynamics model is used to explain and give direction to movements and effective action for turning the city into a livable environment. Under the theme of TAW – [Re]Appropriation of the City – the paper aims to ultimately discover what should be done to re-appropriate public space in Tirana, and offers rendering collective values to the city as a potential solution.

Bed & Bunker

An international project co-operation by students of FH Mainz (University of Applied Sciences), Germany and POLIS University (International School of Architecture and Urban Development Policies), Tirana, Albania.

This project was inspired by a diploma thesis of a FH Mainz Interior Architecture student, born and brought up in Tirana. Having witnessed the widely bunker-ed landscape in both rural and urban Albania, the student had the idea to recycle such structures for individual tourism use. The project aimed to rebuild a water resistant housing structure for tourists without grave changes to the bunker, as an alternative to campgrounds.

In the 1970s and 1980s hundreds of thousands of bunkers of different types were built in Albania for defending the country. The feared invasion never came and the bunkers were never used. Now the mostly round concrete buildings are embossing



the characteristic landscape from the mountains to the sea and forming attractive viewpoints. Because of their strategic nature, the bunkers were placed in all types of reliefs, providing it had a good overview.

This project focused on a bunker placed by the coast; easily reachable by car, hiking or bicycle. About 400.000 bunkers are in existence, including all kind of bunkers, big or small ones, underground or in the mountains.

Fashion is not neutral -The theme of the fashion show was Surrealist Fashion using recyclable materials but not only. The students, having already studied the elements of surrealism, easily grasped the underlying concept and created 15 such dresses, assisted in the process by a professional tailor.

Public Events

Trans[a]cting the city, a set of improvised/informal tours, aimed to promote professional and social experiences with the objective to discover alternative itineraries and nontraditional transects of the city. Open to everyone, rich and colorful in its approach to stimulate social interaction, this activity worked as a plug-in mass which is constantly moving into the city and tries to inject vitality by implementing different performances and acts devoted to the activation of the public spaces of Tirana.

Tirana Urban Bundles (TUB), a common space that provides initial condition for people participation in the process of producing and managing their urban environment, is a political tool of the people that seek to exert influence the development of relations

between private and public life in the city. In the case of Tirana, the Urban Bundle was a temporary installation in a public space intended to facilitate gatherings of the administrators, citizens, investors and experts in order to maintain their discussions and negotiations on developing Tirana urban conditions.

Urban Inter[action] focused on those particular interstitial spaces that make up the urban image, yet, usually missed by the eye. This event was conceived as an interactive re-creation of an existing public environment, stimulating the urban areas of the unconscious turn into resource and a starting point for a new vision of the city. The main concern and outcome of this event was the evaluation of existing urban areas as livable urban systems.



City Gaming – a strategic, timed construct, which started with the role distribution and the presentation of imaginary (or real) city problematic. The game was played in time lapse mode where each passing hour represented a larger time scale (ex. year). In that way, observers could watch developments in the city with each passing hour. Theoretical knowledge in various fields constituted a prerequisite for each player in this game, yet the public following the game received understandable outcomes with real life situations.

Workshops

Diagonal Workshops: The diagonal workshops focused on the transgressive relations between art, design and architecture. The workshops offered the opportunity to work with photography, design, and architecture through an experimental point of view: In order to get involved, creativity is the only skill that you should aspire to develop.

Vertical Workshop: *The city as a phenomenon along vertical dimension.* The Vertical Workshop focused on the vertical layers of the city of Tirana and its immediate surroundings. Through the workshop the expression vertical layer was introduced so to emphasize the city as a phenomenon of accumulation and proliferation of physical materials along vertical dimensions. The vertical sprawl of functions in Tirana was the focus of the workshop, which considered the ‘heights ’ of the city as new catalysts for the exploration and re-invention of specific urban and architectural conditions.

Horizontal Workshop: *Tirana River, a sign of horizontal city structuring.* The Horizontal Workshop focused on the Tirana River – a complex and heterogeneous mix of realities, and a significant sign of the horizontal structuring of the city. The workshop comprised of alternate different lectures, direct surveys on the river’s banks followed by some micro-transformations as exciting and inspiring urban activism actions. The workshop intended to raise awareness the Tirana River and highlight the future potentials of this location in the general city framework.





Projects

Applied Policy Research – Making Policies Work
Fostering Partnerships for cities of equal opportunities
Planning and Local Governance Project in Albania
Regional Development Program in Northern
Revival of City Squares in Balkan Cities
Strategic planning, budgeting, financial management and fiscal performance
Local Government Borrowing
Midterm Budgeting Program for LGUs in Albania – 2
Albania Social Sustainability Audit
Development of ENV.net platform in the Western Balkans and Turkey
Thematic support for solid waste management
Inter-LGU SWMP for Rrëshen and Rubik
Better journalism for citizen education on public spaces
Book Translation Program
Territorial Development Policies in Bushat
Case Nominations for MtM Roma Awards



Applied Policy Research

Making Policies work (2)

Implementation period: December 2011 - 2012

Donor: The Think Tank Fund of the OSI, Budapest

Fund: 71,851 \$

Implemented in: Albania

Implemented by: Co-PLAN

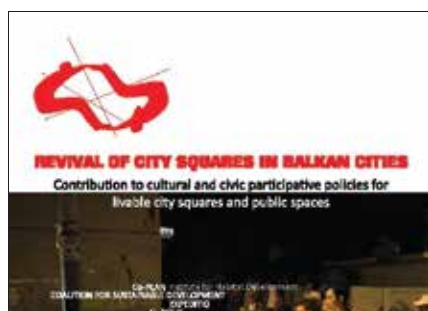
2012 marked the second year of implementation of the 'Making Policies Work' program, phase II. Similarly to the previous two years of phase II, the aim of the program is for Co-PLAN by 2013 to be envisioned as a successful and respected policy research institute in its field of work, contributing to the Albanian society through strengthening policy making and contributing to the higher education in Albania. The overall program objectives are: **(1)**. Design and put together sharpened policy products; **(2)**. Design and implement efficient advocacy strategies related to the policy products; **(3)**. Improve the institutional and organizational framework of Co-PLAN to fit with Co-PLAN's approach (technical assistance, potential regional expansion, cooperation with POLIS University, policy influencing) and mission.

During 2012, a number of important activities were organized, particularly related to influencing policy-making, the preparation and publication of policy products, and the improvement of the institutional and organisation structure of Co-PLAN, such as: the publication of the second volume of 'Policyfollowers or Policymakers!', the organisation and participation in the Tirana Architecture Weeks, the publication of a series of manuals in the field of public space, solid waste management, and beginner's guide to advocacy in Albania. The program of three years (2011-2013), has been supported by The Think Tank Fund of the OSI Budapest based on annual performance.

For 2012 some of the accomplished results are as follows:

> A study on fiscal decentralization in Albania was concluded, focusing on legal aspects; a report on inter-governmental transfers and local government borrowing was researched and prepared; 9 policy documents were prepared, of which 5 with TTF support; 2 studies were conducted on the house typology in Albania; a study paper





was researched and presented during TAW 2012 on Spiral Dynamics and the city; a report on the state of territorial planning in Albania was prepared.

> A number of manuals and publications were prepared and published: 'A beginner's guide to Advocacy in Albania'; 'Revival of City Squares in Balkan Cities'; 'Planning Local Waste Management'; 'Policyfollowers or Policymakers 2!'; 'New Practices in Land Management and Development in Albania';

> 3 roundtables on fiscal decentralization were organized during May 2012; 3 PLGP roundtables were organized on the state of territorial planning in Albania (where Co-PLAN contributed).

> Co-PLAN contributed to the policy discussion initiated by PLGP/USAID on fiscal decentralization.

> A training curricula on Medium Term Budgeting was prepared and put in practice over a series of 3 training sessions for 15 municipalities (30 participants).

> Co-PLAN supported NTPA in the dissemination of 2 territorial planning and land development manuals prepared early in 2012.

> Co-PLAN supported and organized: a 5 month training for the revision of the territorial plans of 10 municipalities; 3 training sessions on local government borrowing for 11 municipalities (12-20 participants).



Fostering Partnerships for equitable cities

Capacity building for participatory spatial planning

Implementation period: May 2010 - April 2013

Donor: Dutch Government

Fund: 174,652 EUR

Implemented in: Fier, Durrës, Shkodër, Tiranë

Implemented by: Co-PLAN, IHS - Institute for Housing and Urban Development Studies

“Fostering Partnerships for equitable cities – Capacity building for participatory spatial planning” entered its third year of implementation. This project is supported by the Dutch Government through MATRA project for Albania, and is being implemented in collaboration with IHS Institute for Housing and Urban Development Studies, POLIS University, the Ministry of Public Works and Transport (cooperation with the National Territorial Planning Agency), local governments’ associations and with Durrës, Shkodër and Fier Municipality. The project goals can be summarized as follows: **(1)** To promote participatory neighbourhood planning in the pilot municipalities of Fier, Durrës and Shkodër, harmonizing public and private interests for spatial development; **(2)** To develop a capacity building platform and provide knowledge dissemination in sustainable and equitable spatial development aimed at government officials and professionals; **(3)** To set up coalitions of the public sector and civil society to formulate policy recommendations and develop implementation instruments for equitable and sustainable spatial development.

During 2012 the project focused on the production and dissemination of equitable spatial planning, and some of the accomplishments were:

- > The preparation and publication of a number of policy papers on territorial planning.
- > The documenting of a number of case studies into a publication titled “New practices in land management and development in Albania”.
- > Continuation of the postgraduate courses in spatial planning equipping students with knowledge from the urban development theory for equitable cities as well as other subjects, all in compliance with EU policies and directives.





Planning and Local Government Project

Assist the GOA and Local Governments to Plan and Manage Urban and Regional Growth

Implementation period: 2012 - 2016

Donor: USAID

Fund: 841,086 \$

Implemented in: Albania

Implemented by: Tetrattech ARD and Co-PLAN

During 2012 Co-PLAN in collaboration with Tetrattech ARD worked on the implementation of the USAID "Planning and Local Government Project" (PLGP) project, which focuses on the both national policy level and local level to promote acceptance of the principles of decentralized governance, and to disseminate and institutionalize practical and effective methods and techniques for municipal management. The program works in four main areas: **(1).** Support the Government of Albania to Implement Effective Decentralization Policies and Legislation **(2).** Improve Local Governance **(3).** Improve Management of Local Services. **(4).** Assist the Government of Albania and Local Governments to Plan and Manage Urban and Regional Growth. Co-PLAN's contribution is in the fourth component of the project.

Some of the most important results for 2012 are:

- > 6 meetings were held with the municipalities of Shkodra, Berat, Korça, Fushë Kruja, Kamza, Fieri, Gjirokastra and Pogradec to explain the changes and adoptions their respective plans, policies, regulations and other documents should undergo in order to fulfill the requirements of the new legal framework.
- > The General Local Plans of municipalities of Shkodra, Berat, Korça, Fushë Kruja, Kamza, Fieri, Gjirokastra and Pogradec were revised and approved by their respective local councils. Whilst, the General Local Plans of municipalities of Berat and Kamza were approved by the National Territorial Council.
- > NTPA was assisted in the preparation of a number of secondary legislation acts, such as the unified structure of the report on the territory, etc.

Regional Development Program in Northern Albania

Implementation period: January 2011 - January 2014

Donor: Austrian Development Agency (ADA) and Swiss Agency for Development and Cooperation (SDC)

Fund: 224,800 Euro

Implemented in: Region of Shkodër and Lezhë

Implemented by: ÖAR, Intercooperation and Co-PLAN

The Regional Development Program in Northern Albania comes as an effort to actively promote the regional development in the region of Shkodra and Lezha, where the disparities among the urban and rural population are the largest. This program is financed by the Austrian and Swiss donor agencies at a value of 4 million euros, and is to be implemented over a 4-year period. The overall objective of the programme is to significantly contribute to an equitable social and economic development of both regions and beyond to support the Albanian government's efforts in line with the national strategy for development and integration.

In recognizing Albania's aspirations towards future membership in the European Union, the program aims at converging national development practices and regulations with those of the EU. The program has 4 expected results:

The program has four expected results (ERs): **(1)**. An effective institutional framework for decentralization, which aims at equitable development outcomes, is supported. **(2)**. Capacities of Qark Councils for regional development planning and delegated functions are strengthened. **(3)**. Comprehensive regional development planning and budgeting process in Shkodra and Lezha regions is developed and institutionalized. **(4)**. Regional development is accelerated through project initiatives and effective implementation.

The four expected results are interlinked, providing a comprehensive, systemic and multi-stakeholder approach in supporting regional development in Northern Albania in line with the EU integration agenda. Although the main partners are the two Qark Councils, RDP shall also support the national level (mainly ER 1), local governments





(mainly ER 4) and other local and regional stakeholders. RDP will support the legal and institutional framework (ER 1 and ER 2), participative regional planning and medium term budgeting (ER 3) and the implementation of projects and initiatives (ER 4) with a clear focus on capacity development of partners. Management and absorption capacity of future EU funds will ultimately depend on the capacities of Qark Councils and local government units to articulate and manage projects, which essentially is the core of the RDP.

The activities conducted during 2012, where Co-PLAN has contributed are:

- > A training on EU policies, programs, and funding organized in the qarks of Shkodër and Lezha.
- > A number of projects on regional development were prepared, for the qarks of Shkodër and Lezhë.
- > A workshop was organised marking the start of the qark structural reorganisation in the qarks of Shkodër and Lezha.
- > An international workshop was organised: "The State of Regionalisation in Albania: Progress and Challenges ahead".
- > A training was organised on the needs analysis and socio-economic profiling.
- > Two study visits were organised in Croatia, Austria and Germany.
- > The Regional Development Fund was launched.
- > A training was conducted on: "The monitoring and evaluation of regional development strategies and plans".

Revival of City Squares in Balkan Cities

Implementation period: 2011 - 2012

Donor: Swiss Cultural Program

Fund: 115,303 CHF

Implemented in: Albania, Montenegro, Macedonia

Implemented by: Co-PLAN, EXPEDITIO and Coalition for Sustainable Development



The project was financed by SCP, and implemented in collaboration by Co-Plan , Polis University in Tirana, Albania; - Coalition for Sustainable Development – CSD, from Skopje, Macedonia and EXPEDITIO Centre for Sustainable Spatial Development from Kotor, Montenegro. Revival of City squares in Balkan cities reflects on a new creative idea of the public spaces questioning people who use and live that spaces about values and problematics to re-use in order to create new vibrant, creative and livable spaces to use as city squares. However, over the last two decades, the urban transformations of Balkan cities under the duress of neo-liberal rebuilding projects and globalization desires in continuation demonstrate a remarkable neglect of the public functions of city squares as public spaces. With this in mind, the project seeks to meaningfully add a share towards creating solid bridges between various actors and facilitate a community-based process that engages a full range of local stakeholders (citizens, professionals, policy makers), and brings people with diverse ideas into dialogue in an inclusive process that produces workable recommendations with significant impacts. As its overall goal, our project aims to contribute to revival of city squares as viable public places that foster cultural identity and promote diversity through enforcement of public policies and active community participation.

For 2012, the project's main activities consisted of workshops and conferences, such as:

- > Discuss your space - an open dialogue with citizens on public spaces in Tirana.
- > 'Never City' - a workshop moderated by the artist Armando Lulaj.
- > The Conference 'Vibrant squares' and Pythagoras (Un)Constant held during TAW 2012.
- > The publication of the 'Revival of City Squares in Balkan Cities' documenting the project experience and know-how.



Decentralisation and Local Development Program (dldp)

Strategic Planning & Budgeting and Financial Management & Fiscal Performance

Implementation period: 2012

Donor: Swiss Agency for Development and Cooperation through dldp

Fund: 34,347.5 Euro

Implemented in: Qarks of Shkodër and Lezhë

Implemented by: Co-PLAN

As in 2011, Co-PLAN continued working under dldp-II program focused on the “Strategic Planning, Budgeting and Financial Management and Fiscal Performance” component. As the second year of dldp-II program, Co-PLAN worked to meet the overall goal of the program: “capacity strengthening in the region of Shkodër and Lezhë, to contribute to the regional development in northern Albania and to the reform of decentralization on a national level”. Focusing on the overall goal, Co-PLAN continued to work to assure the fulfillment of the two main project outputs: **(1)** Capacities of LGUs on Strategic Development Planning (SDP) and financial management (including Medium Term Budgeting Program - MTBP) are improved and selected LGUs apply strategic planning instruments and methods, linked to annual and Medium Term Budgeting Program (MTBP); **(2)** Capacities of LGUs on financial and fiscal management, including the Midterm Budgeting process are strengthened.

During 2012 some of the most important results achieved were:

- > 5 new SDPs developed in order to meet the MTBPs requirements for the Communes of Shkrel, Gruemirë, Bushat, Balldren, and the Municipality of Fushë - Arrëz - revised.
- > 2 PBA prepared and linked to the SDP for the Commune of Bushat and Municipality of Puka, and 4 PBA revised and linked to the SDP in the Municipality of Fushë - Arrëz, Vau i Dejës, and the Communes of Dajç Bregu i Bunës, Bushat dhe Balldren.
- > 6 Financial Planning instruments were developed in cooperation with the LGUs staff.





> Co-PLAN worked in strengthening of Centres of Competences by assisting three LGUs expert groups in developing three Case Studies as follows:

> Implementation of SDP/eMTBP in LGU/FPT; (Commune of Bushat, and the Municipality of Vau i Dejës)

> Public information in MTBP/eSDP; (Kallmet and Dajç, Bregu i Bunës communes)

> Mainstream social inclusion into the SDP/eMTBP elaboration (Dajç Bregu i Bunës commune)

> Additionally, Co-PLAN worked in revising and improving all the 5 training modules provided in 2011.



Local Government Borrowing

The Challenge of LGUs to use it to Impact LED

Implementation period: July 2011 – August 2012

Donor: Open Society Foundation in Albania

Fund: 26,935 USD

Implemented in: Albania

Implemented by: Co-PLAN



During 2012, Co-PLAN undertook a project to assess the situation regarding local government borrowing in Albania. With the support of OSFA, and in partnership with the MoF, Co-PLAN worked on assessing the situation concerning the LGUs' borrowing trends and possibilities, as well on training opportunities for them. The project, which lasted 1 year, placed aimed to: **(1)**. Provide an overall assessment of the situation regarding the intended use of loans taken/required by the LGUs and their anticipated impact on local economic development; **(2)**. Contribute (along with other actors) in capacity building of staff of local government on matters related to the compilation of feasibility studies and preparation of projects to apply for credit; **(3)**. Assist local governments in the preparation of potential projects to be financed through loans by focusing on the feasibility study of investment and other forms of impact assessment of local economic development projects.

Some of the main results achieved during 2012 were:

- > A needs assessment analysis was conducted through 28 in-depth interviews with LGUs focusing on the intended use of loans taken; evaluation of lending opportunities from the banks and the MoF was also conducted.
- > Assessment findings were compiled into a report and shared in a national roundtable with LGUs, OSFA, banks representatives and donors.
- > A training module was prepared and consulted for all three modules.
- > Three training sessions for LGUs were organized during May – June 2012; and 3 LGUs were assisted in the assessment of their financial potential.



Program for Transparent and Professional Medium Term Budgeting for Local Governance in Albania Local - Phase II

Implementation period: November 2011 - 2012

Donor: The Think Tank Fund of the OSI, Budapest

Fund: 122,710 \$

Implemented in: Municipals of Berat, Fier, Lezhë and Korçë

Implemented by: Co-PLAN



The “Program for transparent and professional medium term budgeting for local governance in Albania Local - Phase II” continued its implementation during 2012. The project, which builds on Co-PLAN’s experience in supporting the municipalities of Berat, Fier, Lezha and Korça to develop PBA helps LGUs to prepare medium-term budgeting programs related to strategic development documents. This second phase focuses on three main issues: **(1)**. improving the capacity of local government officials about financial management issues in general and preparation ‘Programme Budgeting Mid-term in particular; **(2)**. improving the capacity of civil society organizations in monitoring the implementation of the PBA based on clear performance indicators; and **(3)**. improving further the preparation of secondary legislation in the PBA local level in Albania.



The focus of activities for 2012 was to organize training for local government officials, CSOs, and members of local councils issues related to municipal finance, as well as the preparation of guidelines for local government on the preparation of the PBA’s in collaboration with MF, and some of the most important results achieved were:

- > Improved the capacity of local government officials on issues financial management in the preparation of the overall program and the PBA in particular, and the CSOs in monitoring the implementation of the PBA based on clear indicators the performance.

- > Further improved the preparation of secondary legislation of PBAs government in Albania.

Social Sustainability Audit

Implementation period: July 2012 – March 2013

Donor: World Bank Institute

Fund: 109,890 \$

Implemented in: Durrës (AL), Prishtina (KS), Skopje (MK), Sarajevo and Banja Luka (BiH)

Implementer by Institute for International Urban Development, Co-PLAN

The ‘Social Sustainability Audit’, financed by the World Bank, and implemented in partnership by Co-PLAN and the Institute for International Urban Development (US) had in focus the challenge of sustainable development and social marginalisation . The project, which was simultaneously implemented in five regional cities – Durrës (AL), Prishtina (KS), Skopje (MK), Sarajevo and Banja Luka (BiH), aimed to increase the knowledge and awareness of social accountability among city stakeholders and to strengthen the integrity of public services in all five cities. Co-PLAN and I2UD were assisted by local city teams in each of the cities, for the accomplishment of the project stages: Archis Intervention Prishtina (Kosovo), Coalition for Sustainable Development (Macedonia), and US Alumni Association (Bosnia Herzegovina).The audit also aimed to assess the current social accountability mechanisms in place in the municipalities and opportunities and constraints to developing new approaches and ICT tools that improve collaborative governance at the city level.

For 2012, the project consisted of research work, focus groups and participatory scenario development workshops, with main highlights as follows:

- > Analytical profiles for each of the cities were conducted focusing on social accountability issues, public service provision and social inclusion in the city.
- > At least 12 focus groups were held in each city with vulnerable groups representatives, and 31 in-depth interviews with interest groups were conducted. Findings of both processes were synthesised in a detailed report for each city.
- > 5 participatory scenario development workshops were organised, with the participation of various interest groups including community, government authorities and business sector, and a number of mechanisms were proposed to improve current levels of social accountability through the use of ICT.





Development of the ENV.net in West Balkan and Turkey:

Giving citizens a voice to influence the environmental process reforms for closer EU integration (ENV.net)

Implementation period: 2012 - 2014

Donor: BE (co-funded by Co-PLAN)

Fund: 79,614.42 Eur

Implemented in: Albania, Western Balkans and Turkey

Implemented by: Co-PLAN in Albania, and Punto Sud, Tema, ATRC, EEB, EASD in Western Balkans and Turkey

The project "Development of the ENV.net in West Balkan and Turkey: giving citizens a voice to influence the environmental process reforms for closer EU integration (ENV.net)" comes as a co-financing between EU and the partner organisations, and is implemented in partnership in four countries of the Western Balkans and Turkey. The overall objective of the project is to foster integration of the partner countries in EU and their approximation towards the EU acquis through anchoring democratic values and structures, human rights and social inclusion in a more active and dynamic civil society. The project also intends to give citizens a voice and influence public sector reform processes in the environment sector through analysis, monitoring and advocacy. During the implementation period 2012-2014 the following activities are planned:

- > Awareness & information activities on the EU environment acquis and on the EU environment policies; collection of information on policies and initiatives taken at national and regional levels to approximate to EU acquis; identification of common monitoring modalities, and joint strategies for action;
- > Organization of regular consultation with key stakeholders; training on advocacy, communication for ENV.net partners, promotion of social events, production of shared papers and dissemination to key actors in target countries and the EU Institutions;
- > Capacity building based on training needs assessments to Env.net partners and national stakeholders. governance and organizational development analysis of the CSOs.

Decentralisation and Local Development Program (dldp)

Thematic Support for Waste Management

Implementation period: 2012

Donor: Swiss Agency for Development and Cooperation through dldp

Fund: 29,850 Euro

Implemented in: Qarks of Shkodër and Lezhë

Implemented by: Co-PLAN



Co-PLAN was contracted by HELVETAS Swiss Intercooperation (HSI Albania) to support 6 LGUs from Shkodra and Lezha Qarks through implementation of the Waste Management Component, in the framework of the Phase 2 of dldp program, during the period April - December 2012.

The overall goal is to offer technical assistance to LGUs that have already developed a Local Solid Waste Management plan, to perform better with its implementation, as well as to guide them to reduce the cost of their waste management, increase revenues and optimize their services as well as to disseminate these best practices and models at a regional and national level.

The technical assistance is organized in four supporting modules enabling the successfully implementation of their LSWMP, through: **(1).** Organization of effective waste collection; **(2).** Monitoring, controlling, information and communication matters; **(3).** Better accounting and financial management, in terms of analyzing and controlling the costs of the services and by ensuring financial sustainability (reducing the costs, increasing the revenues, secure financing of waste management practices); **(4).** Developing and improving contracts, contracting (implementation, controlling and enforcement), and procuring procedures, as well as establishing/improving/enforcement of local rules, such as responsibilities and obligations of inhabitants and businesses, rules and obligation for the authorities and penalties.

Based on the local context, knowledge and assistance provided during the training and coaching sessions, the local experts have developed their applicative models with major relevance in the plan implementation process, which have potential to be carried out in their local context. Moreover, under the assistance of the project, the selected local





experts which benefited general training on the main aspects of the waste management curricula, were engaged in the revision of the training curricula. In conclusion, through its delivered outputs, the project has contributed toward implementation of the national policy on waste and support the main pillars of national waste strategy.

Capacity building in the communes and municipalities of the region of Shkodra and Lezha.

- (1). Training curricula for thematic modules 1, 2, 3, and 4, were prepared to be used during the trainings and consultations.
- (2). 99 local and regional experts were trained on important issues of plan implementation and on improving waste management services.
- (3). A total of 40 consultations sessions with 25 local experts were held, from 6 LGUs (12% women), in at least one of the program themes.
- (4). Practical inputs were developed for the training, as well as 6-8 case studies from the local experts.
- (5). 4 out of 6 LGUs completed the testing procedures, and identified the possibilities to improve the cost of solid waste management service.
- (6). Four thematic reports are issued (one report for each thematic module), providing feedbacks and findings on the ways and measures to the reduction of cost of waste collection services and the increase of the local revenues on WM; and about the challenges LGUs are facing to implement their LSWMP.

Decentralisation and Local Development Program (dldp)

Elaboration and Implementation of an Integrated Inter-LGUs Waste Management Plan in Rubik and Rrëshen Municipalities

Implementation period: April 2011 – November 2012

Donor: Swiss Agency for Development and Cooperation through dldp

Fund: 26,500 Euro

Implemented in: Municipalities of Rubik and Rrëshen

Implemented by: Co-PLAN



The project was carried out during the period 15 April, 2011 to 30 November 2012, in the Municipality of Rrëshen and Rubik, as part of Decentralization and Local Development Programme (dldp). During 2012, the project team continued working and collaborating with working groups established in the Municipalities of Rrëshen and Rubik, and other local stakeholders, for the development, consultation and finalization of the Inter-LGUs Waste Management Plan, including the purchase of the investments, training and coaching sessions. As part of the dldp program the project contributed directly to "Selected local administration and public services are improved ensuring equal access to all citizens including women, poor and marginalized groups."

For 2012, the main results of the project can be summarised as follows:

- > The development of an inter-LGUs waste management plan, comprehensive matrix for the evaluation of the objectives of the inter-LGUs plan and investments for improving the services helped LGUs to improve waste collection services in urban and rural areas;
- > The development of institutional inter-LGUs scheme, operative and safety landfill regulation and capacity building for the operation and maintenance of the landfill helped LGUs to improve management of the waste treatment practices at the landfill of Rrëshen;
- > Increased knowledge and capacity building for local staff of the Municipality of Rrëshen and Rubik on different aspects of waste management planning.
- > Direct and frequent involvement of local stakeholders during the consultation sessions, for the key issues of the plan development.

Book Translation Program

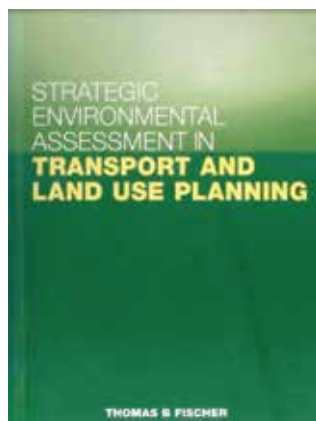
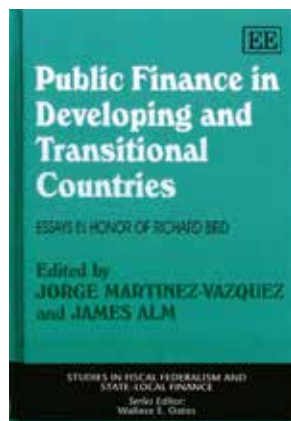
Implementation period: September 2012 – August 2013

Donor: US Embassy in Tirana

Fund: 25,000 \$

Implemented in: Albania

Implemented by: Co-PLAN



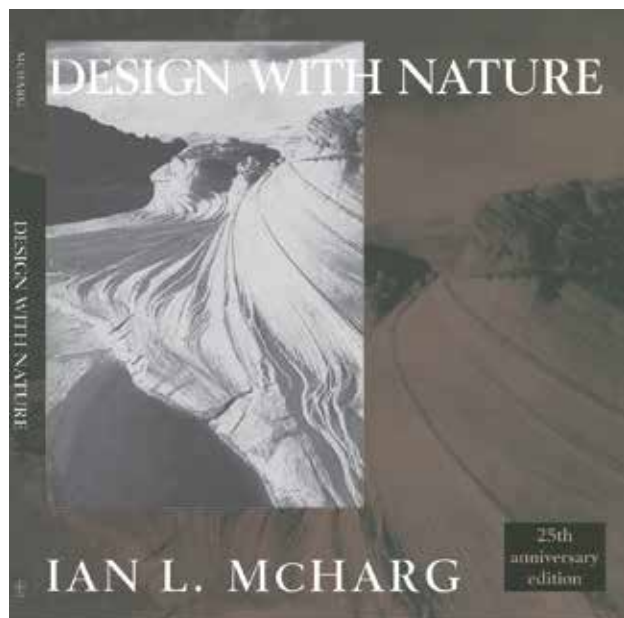
Co-PLAN's commitment in research and knowledge-making has been an inseparable part of its activities be it on a project level, or organisational one. This commitment gained a new dimension as Co-PLAN's synergy with Polis University, the International School of Architecture and Development Policies came to life back in 2006. Such synergy contributed (jointly) to the creation of a critical mass in the field of urban development, and environmental management through means of education and awareness raising activities.

In addition, Co-PLAN makes sure its experiences and know-how are documented in the form of manuals or publications, to be disseminated to the groups of interest for further capacity building and improvement of current work practices in various fields. To this end, Co-PLAN in cooperation with the US Embassy in Albania, committed to the implementation of the project "Book translation program", making possible the translation of three very important thematic publications in the fields of environment, public finances, and design. The three publications, which are expected to be published during 2013, are: **(1)**. "Design with Nature" nga Ian L. McHarg; **(2)**. "Strategic Environmental Assessment in Transport and Land Use" nga Thomas B. Fischer; and **(3)**. "Public Finance in Developing and Transitional Countries: Essays in Honor of Richard Bird" by Wallace E. Oates.

For 2012 the main results accomplished were:

> Various experts in the fields of environmental management, public finances, and design/planning were consulted for the identification of 3 of the most important publications in each of the fields.

> Upon obtaining the translation rights for each book, 3 qualified translators were selected, following extensive testing and interviewing, and translation work started under the continuous assistance of the experts who are consulted for technical aspects of the translation process.



Better Journalism for Citizen Education on Urban Spaces

From a city of needs to a city of opportunities

Implementation period: April 2012- May 2013

Donor: US Embassy in Tirana under Democracy Commission Grants

Fund: 54,970 \$ (co-funding by Co-PLAN)

Implemented in: Albania

Implemented by: Co-PLAN, POLIS University and Albanian Screen Television



Co-PLAN, Institute for Habitat Development have over the past few years, starting intensively from 2011, focused on further expanding and consolidating their communication approach and visibility with various stakeholders and audience segments. Paired with the commitment to foster tangible social transformation and induce change-driving knowledge for good urban governance, Co-PLAN and the US Embassy in Tirana invested in educating the Albanian media and the wider public on urban spaces and city related issues through a joint project: 'Better journalism for citizen education on urban spaces: from a city of needs to a city of opportunities'. The objectives of the project were: **(1)**. Improve civic education on the roles and responsibilities of each actor in the process of city transformation; **(2)**. Contribute to better journalism by providing new models of 'urban journalism' that go beyond the political and infotainment aspect; **(3)**. Promote public awareness and shared community values on city making and transformation of public spaces. The project consisted in organizing a series public debates on matters concerning public spaces, such as private property and the right to develop, neighborhood development schemes, the pressure of urban development and protected heritage sites, etc. The public discussions were prepared in collaboration with Polis University, and Albanian Screen, and were broadcasted over a period of five consecutive weeks on prime television time, under the title 'Dilema Urbane'. The programs were moderated by the well-respected journalist Mr. Aleksandër Furxhi.

During 2012 the following results were achieved:

(1). 5 teams were set up, and 5 case studies from various Albanian cities were

identified, namely from: Durrësi, Tirana, Lushnja, Shkodra, and Vlora.

> Suitable experts and interest group representatives were identified, invited to the programs, and consulted on the issues at the center of the programs; a suitable media channel was selected.

> Various consultations were held with the program moderator in order to ensure all technical aspects of the program were explained.

> A total of 9 'food-for-thought' short films were prepared in cooperation with a multimedia expert.



Policy for Territorial Development in the Commune of Bushat

Implementation period: April 2012 - October 2012

Donor: SKL International

Fund: 19,500 Euro

Implemented in: Commune of Bushat

Implemented by: Co-PLAN

In line with the new territorial planning law in Albania no. 10119 and with the support of the Albanian Association of Communes, the Commune of Bushat initiated, in April 2012, the preparation of the Policy for Territorial Development document. This initiative was supported by the project DAAC Phase – Out, financed by SIDA (Swedish International Development Agency) and was realized by a working group composed by members of Commune and Co-PLAN, Institute for Habitat Development, which support technically the Commune.

The purpose of the document was: **(1).** to complete the legal obligations according to the provisions of Law 10119 paving the way for development of the Local General Plan (LGP) and the territorial planning regulations; **(2).** oriented the future territorial, economic, social and environment development of the Commune. The purpose no.1 was realized according to a well knowledge of the law according to the form and the structure proposed by it. And the second purpose was realized through the recognition of the territory, the study of the existing maps and literature etc. This was followed by the preparation of the Vision for the future development of the Commune.

The preparation of the Policy for Territorial Development was realized across a process which has involved in each step the local community through consultative meeting with the interested group and questionnaires realized in a join group work (Commune + Co-PLAN). This document was approved by the Communal Council of Bushat in October 2012.



Case Nominations for Decade Countries

Best Mayors on Roma Awards

Implementation period: July – November 2012

Donor: Open Society Foundation

Fund: 8,092 \$

Implemented in: Fier, Elbasan, Korça, Berat

Implementers: Co-PLAN



During 2012 Co-PLAN was approached by Open Society Institute, Budapest, to assist with the identification of best practices among LGUs for Roma community integration and the improvement of their living conditions. The documentation of cases was conducted in cooperation with the Union of the Albanian Roma Amarodrom and was focused on the past five years. Research work for the documentation and analysis of cases focused on the cities that had the highest percentage of the Roma community, such as the municipalities of Elbasan, Korça, Berat, Durrës, Fushë-Krujë, etc. During the final activity held in Budapest, Hungary, the municipalities had the opportunity to present cases from their work, as well as exchange know-how and experiences in relation to the way Roma community integration and living conditions can be improved.

The main results achieved during the project implementation were:

- > A number of municipalities and cases involved in Roma community projects were identified, visited, and involved in the documenting of best practices from their work with a focus on Roma inclusion and improved living conditions.
- > A number of meetings were organized with a Roma community representative union in order to gain a better understanding on the issues and ongoing projects in various local government units.
- > Various study visits were conducted in the municipalities of Fier, Berat, Korça, and Elbasan, for the documentation of their projects over the past five years.
- > Four municipalities were selected and represented in the final activity held in Budapest, Hungary, where decade country municipalities shared their experiences.



Publications

Two important publications in territorial planning

Policyfollowers or policymakers 2!

Beginner's guide to Advocacy in Albania

New practices in land development and management in Albania

Revival of City Squares in Balkan Cities

Planning Local Waste Management



REVIVAL OF CITY SQUARE

Contribution to cultural and
livable city space

Planning Local Waste Management



POLITIKËNDJEKËS

APO

POLITIKËBËRËS 2!

Analiza dhe rekomandime për qeverisjen territoriale në Shqipëri

Policyfollowers or Policymakers 2!

Co-PLAN's continuous commitment and mission to influence policy-making gained a new momentum with the second volume of 'Policyfollowers or Policymakers (2)!'. Building on the standards established by the first volume, in 2010, and themes at the core of Co-PLAN's expertise and extensive experience, this book of analyses and recommendations on territorial governance in Albania, brings to the attention of experts and citizens alike issues pertaining to territorial management policies and closely related aspects of urban development, such as public finances and environmental management.

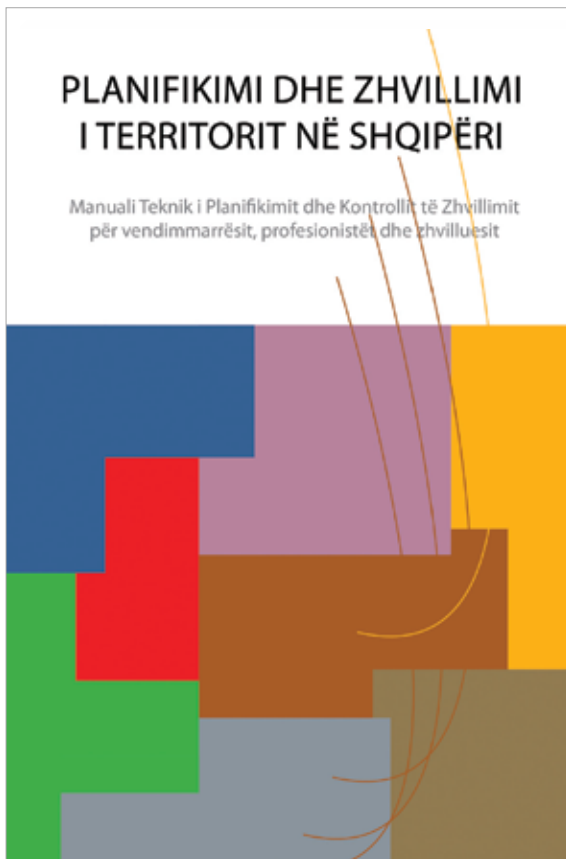
The nine articles presented in this book are drawn on solid research basis, and in addition to the analysis from a policymaking standpoint, contain a proper scientific analysis and much information about Albania. The latter aims to support and further reinforce the message conveyed through each article, place it in the context of European development and the professional world opinion, as well as provide recommendations aimed at improving the Albanian public policies without being politicized or influenced by any unilateral interests of particular parties.

In line with its engagement and commitment to influence policy-making, Co-PLAN shared this publication with central and local government representatives, partners, interest groups, as well as the major political parties in Albania. The latter was particularly important given the pre-election period, so the book was in time to offer very concrete proposals for improving and strengthening policy in Albania, in line with both the internal needs of the country, as well as the processes of European integration.



Two important publications in territorial planning

In frame of the most effective implementation of Law no. 10119 "On Territorial Planning", the National Agency of Territory Planning (NTPA) assisted by Co-PLAN, and the World Bank support, published two manuals to support authorities on a central and local level, as well as citizens. The Technical Manual (intended for the authorities) was prepared through a series of consultations with the interest groups, and aims at facilitating the understanding and application of the new law on territorial planning and its regulations, through the use of practical examples and 'technical' explanation of the concepts. The Manual for Citizens was also prepared based on a series of consultations with the citizens, and it was structured in the form of Frequently-Asked-Questions, aiming to help all citizens with notions, questions, and processes under the new law on territorial planning.



New Practices for Land Management in Albania

In frame of 'Fostering partnerships for equitable cities – Capacity building for participatory spatial planning' project, implemented jointly by Co-PLAN, Institute for Habitat Development, and IHS – Institute for Housing and Urban Development Studies, Rotterdam, a new publication was launched, entitled 'New Practices for Land Management in Albania'. Similarly to the project, which was funded by the Dutch Government under the MATRA program, the book aims to contribute to capacity building of public institutions and professionals alike, for a better governance.

This publication, builds upon and furthers Co-PLAN's continuous efforts for the implementation of the law 'On Territorial Planning'. amended recently. Five case studies from three different municipalities have been addressed in book, namely: the Municipality of Durrës, Fier and Shkodra. The joint work with the municipalities was mainly focused on the drafting of the case studies concerning the applicability of the new land management instruments, through which it would be possible to balance public and private interests in development, by further encouraging democracy strengthening and the rule of law in land development in Albania.

Through the use of case studies, this publication seeks to highlight the necessity Albania has to transit from land development on a plot-basis (or even 3-4 plots) towards territorial development, which takes into account the surrounding context and a larger space, leading to development on an area-basis. Such a development, apart from the physical impact on the structures or the surrounding space, takes into account the costs of securing public infrastructure, and the changing property value, as a result of development in the area.

The book "New Practices for Land Management in Albania", builds on the difficulties encountered during the process and provides a set of recommendations that need to be taken into account by decision-making authorities, as well as developers, professionals, and various actors involved in territorial development and control in Albania. The recommendations highlight the importance of certain steps that need to be undertaken by the aforementioned groups, in order to enable the implementation of the land management instruments, as enabled by the legal provisions currently applicable in Albania.

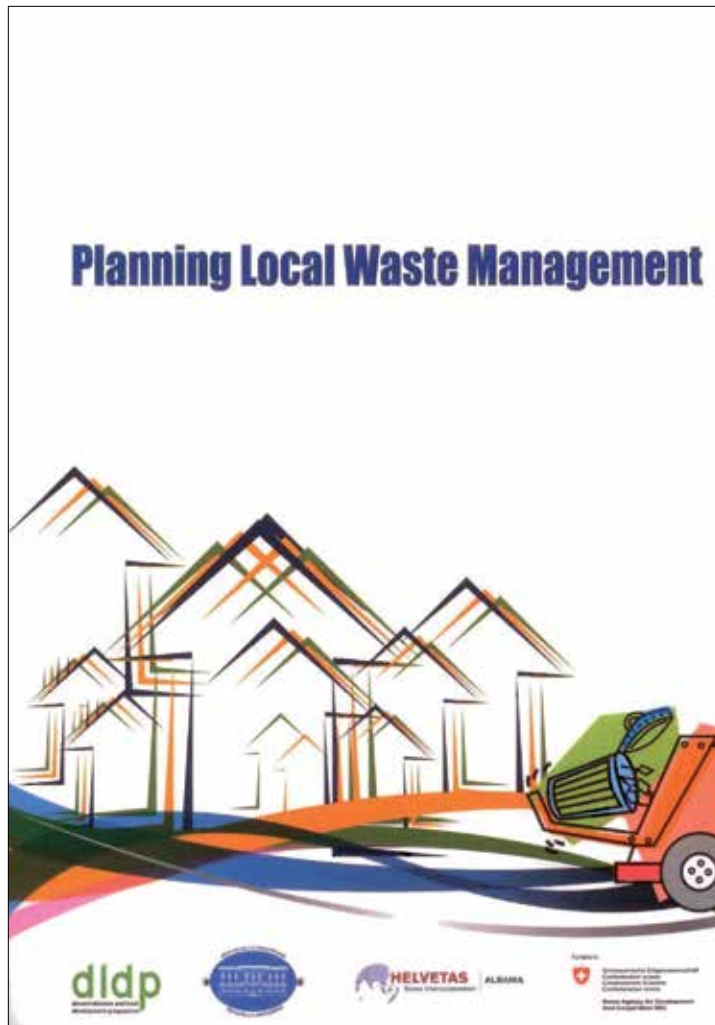
**PRAKTIKA TË REJA
PËR ZHVILLIMIN
DHE MANAXHIMIN
E TOKËS NË SHQIPËRI**

Editorë:
Zenel Bajrami
Rudina Toto
Tiranë, 2013

Planning Local Waste management

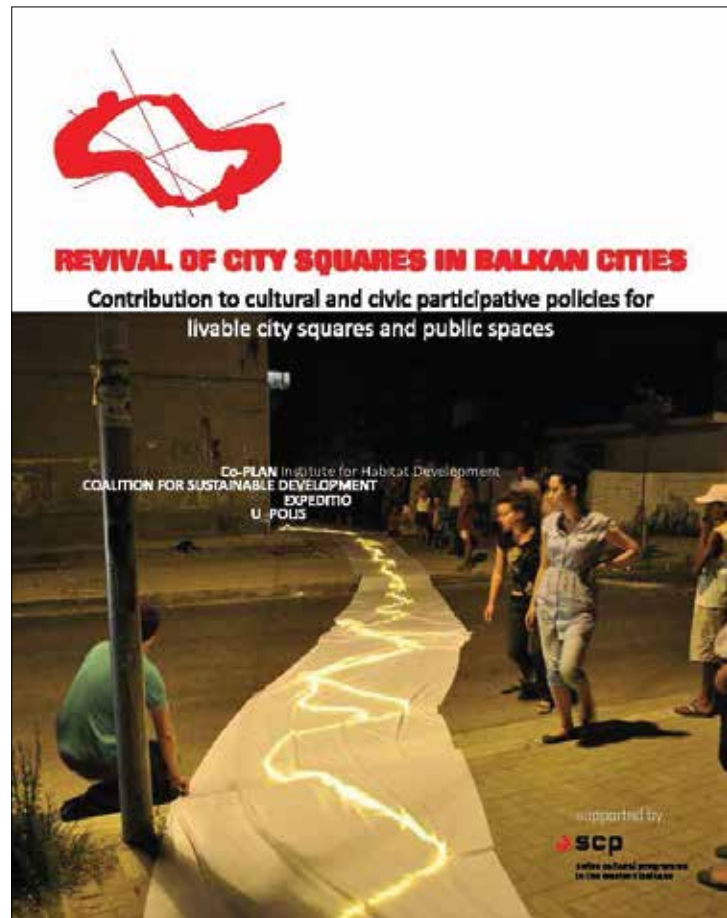
The Planning Local Waste Management Manual was conceptualised as a practical guide for all LGUs dealing with waste management issues. The primary objective of this manual is to provide a practical and comprehensive guidance to local governments considering developing a local solid waste management plan, covering drafting, implementing and monitoring process of the plan itself. In addition, this manual can

also serve as a resource for the local authorities wishing to analyse the current situation, identifying and evaluating options, methodologies and scenarios, defining costs and financing needs, establishing regulations and organization at every stage of waste management, from waste generation through to final disposal. The manual also aims at highlighting and disseminating good local experiences, projects and practices, which have developed over a series of training, coaching and consultation sessions with LGUs, particularly in the Shkodra and Lezha region. Such practices have been used to illustrate the technical and guiding steps of the manual to make it as user-friendly as possible, and in order to stimulate other similar initiatives in the regions.



Revival of City Squares in Balkan Cities

The publication 'Revival of City Squares in Balkan Cities' introduces the experience of the project under the same name, documenting the approaches and results of the activities intended to revitalize the public squares, performed over the course of two years in the cities Tirana, Durrës (Albania), Kotor (Montenegro), and Skopje (Macedonia). Envisaged as a means of documenting the whole process of making and disseminating the knowledge and experiences gained through its implementation, this publication comes as an overview of the project, organized in four main parts, with each one dedicated to a particular research field: first, looking at how public space is perceived by all stakeholders; further addressing the issue of participation in decision-making concerning public space; and lastly focusing on each of the four cities and the activities performed during the course of the project implementation; to conclude with a summary of the conference proceedings mainly from a theoretical approach. It is important to note that, each part is intended as a collection of "short stories" acquired through experiences, reflections, and performances made through various public spaces in Tirana, Durrës, Kotor, and Skopje over the two year-project-course.



A Beginner's Guide to Policy Advocacy in Albania

Never doubt that a small group of thoughtful, committed citizens can change the world; indeed, it's the only thing that ever has.

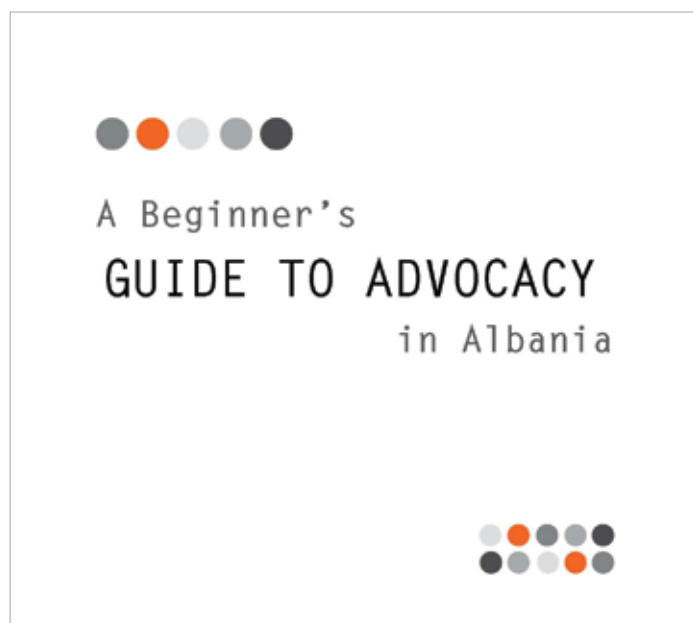
-Margaret Mead

A Beginner's Guide to Policy Advocacy in Albania introduces a number of policy advocacy initiatives fitted for the Albanian context. Public policy experts at Co-PLAN have capitalised on the significant organizational experience in working with local, central government authorities, and other stakeholders, in a rapidly changing socio-political context, under mounting urbanization pressure. As a result, the target audience of this guide is rather wide, encompassing both

curiosity-driven individuals and professionals, including think tanks, research institutes, NGOs, academics, associations, coalitions or interest groups but also individuals, policy analysts and government advisors. In short, every individual or organization, that wishes to influence the policymaking process in Albania, may use this guide as a starter on how to raise an issue for public debate, how to make an impact on a current policy, or how to join efforts to bring about desired change in their area of interest. To this end, a concise, practical introduction to the intricate process of public policy making in Albania and the ways advocacy can be used to influence it, has also been included. Examples and case studies play an important role in this guide, which is why different scenarios and approaches are illustrated with initiatives from the Albanian and international policymaking arena, to give the reader a feel of the challenges and effort it normally takes to achieve policy influence.

We hope that think tanks, civil society organizations, research centers as well as individuals and volunteer groups can use this guide as a first step into policy advocacy. In looking to make an impact in policymaking, advocates are also advancing their interests while fostering the active engagement of

the Albanian civil society in decisions that frame public life. Co-PLAN aims to further improve the quality and quantity of its policy-relevant research and increase the related impact on various policies in Albania and Western Balkans. The Beginner's Guide to Policy Advocacy is the first in a line of engagements and publications by Co-PLAN to pursue this objective and contribute to a democratic and deliberative policy-making environment in Albania.







Co-PLAN Raporti Vjetor 2012

Adresa:

Co-PLAN, Rruga Bylis 12, Kashar, K.P. 2995, Tiranë

www.co-plan.org

co-plan@co-plan.org

Përgatitur nga: Aida Ciro

Realizimi grafik: Eno Goxha, Aida Ciro

Redaktimi letrar: Edvina Sojati

Shtypur nga: Shtypshkronja Pegi

Viti i Botimit: 2013

I dashur partner,

Sikundër është kthyer në traditë, ju ftojmë të ndajmë momentet më të rëndësishme të punës së Co-PLAN për vitin 2012 dhe të zhvillimeve më të rëndësishme në fushat e zhvillimit urban dhe hapësinor, të mjedisit dhe të financave publike. Viti 2012 shënoi jo vetëm vazhdimësinë e projekteve të nisura përgjatë viteve të mëparshme, por edhe fillimin e nismave dhe praktikave risi në kontekstin e zhvillimeve urbane në Shqipëri, ku vlen të veçohet pjesëmarrja në Javët e Arkitekturës në Tiranë (TAW) – një sipërmarrje e Universitetit POLIS në bashkëpunim me partner, përfshi Co-PLAN; aplikimi i dizajnit kreativ dhe praktikave të riciklimit në projekte konkrete; publikimi i një sërë titujsh të rinj me natyrë udhëzuese dhe ndikim në politikëbërje, siç është vëllimi i 2-të i “Politikëndjekës apo Politikëbërës!”, etj.

Krahas notave pozitive, sfida të shumta na presin gjatë vitit 2013 e në vazhdim, veçanërisht për sa i takon vendosjes së kontrollit mbi mënyrën se si planifikohet e zhvillohet territori, rajonalizimi i Shqipërisë – për të siguruar frytshmëri në ofrimin e shërbimeve dhe në qeverisje, si dhe çështje të decentralizimit fiskal.

Duke ju falenderuar për kontributin tuaj dhe për bashkëpunimin në përpjekjet për të ndryshuar pozitivisht panoramën e zhvillimeve urbane në Shqipëri, por jo vetëm, gjej rastin t’ju ftoj të shfletoni këtë raport, pse jo për të stimuluar ide bashkëpunimi për vitet në vazhdim.



Dritan Shutina
Drejtör Ekzekutiv



Profili Co-PLAN

8

Rreth Co-PLAN

Bordi Drejtues dhe Këshillimor

Kultura e Organizatës

Sinergjia me Universitetin POLIS



Ngjarjet kryesore 2012

18

Fakte dhe Gjetje me rëndësi nga Planifikimi i Territorit në Shqipëri

Mbështetje ndaj Bashkive për Rishikimin e Planeve Territoriale

Fuqizimi i Autoriteteve Vendore në Procesin e Planifikimit dhe të Administrimit të Territorit

Decentralizimi dhe Demokracia

Mbi Decentralizimin Fiskal

Gjendja e Rajonalizimit në Shqipëri

Roli dhe Kompetencat e QARKUT dhe Instrumentet e tjera të Zhvillimit Rajonal

Dialog mes Qyteteve të Evropës Juglindore

Diskuto Hapësirën Tënde

Llogaridhënia Sociale dhe Teknologjia e Informacionit (TIK)

Huamarrja Vendore dhe Përdorimi Efiçent i saj

DAS Ph. T. Reeker viziton Co-PLAN dhe POLIS

ACT NOW – Bëj të Dëgjohet Zëri Yt!



Projekte

40

Punë Kërkimore e Aplikuar për Politika Publike

Promovimi i Partneriteteve për Qytete të Mundësive të Përbashkëta

Projekti për Planifikimin dhe Qeverisjen Vendore (PLGP)

Programi i Zhvillimit Rajonal në Shqipërinë Veriore

Rijetëzimi i Shesheve të Qyteteve Ballkanike

Planifikimi Strategjik, Buxheti, Manaxhimi Financiar dhe Performanca Fiskale

Huamarrja e Qeverisjes Vendore

Program Buxheti Afatmesëm Transparent dhe Profesional për Qeverisjen Vendore në Shqipëri – 2

Audit i Llogaridhënies Sociale



Vazhdim...

Zhvillimi i Platformës (ENV.net) në Ballkanin Perëndimor dhe Turqi

Mbështetje Tematike për Manaxhimin e Mbetjeve

Zhvillimi dhe Zbatimi i Planit të Integruar Ndërvendor të Manaxhimit të Mbetjeve në Bashkitë Rrëshen dhe Rubik

Programi i Përkthimit të Librit

Gazetari më e Mirë për Edukim Qytetar mbi Hapësirat Urbane

Politika e Zhvillimit të Territorit të Komunës Bushat

Raste për Nominim të Vendeve të Dekadës Rome



Publikime

64

Dy publikime të Rëndësishme në Planifikimin e Territorit

Politikëndjekës apo Politikëbërës 2!

Manual Fillestarësh për Advokim në Shqipëri

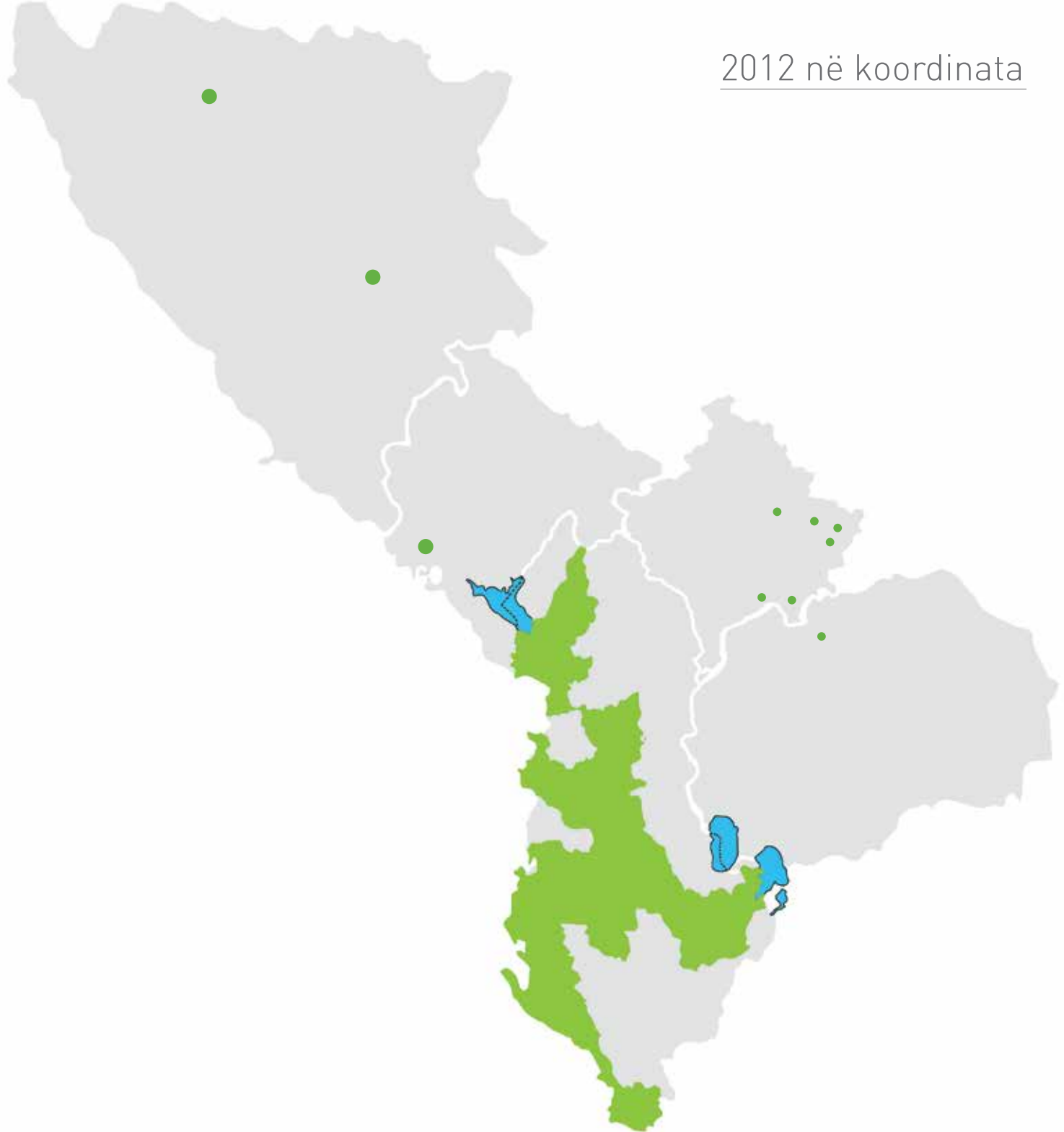
Praktika të Reja për Zhvillimin dhe Manaxhimin e Tokës në Shqipëri

Rijetëzimi i Shesheve të Qyteteve Ballkanike

Planifikimi i Manaxhimit Lokal të Mbetjeve

Përmbajtja

2012 në koordinata





Janar



Shkurt



Mars



Prill



Maj



Qershor



Korrik



Gusht



Shtator



Tetor



Nëntor



Dhjetor



Profili i Co-PLAN

Rreth Co-PLAN
Bordi Drejtues dhe Këshillimor
Kultura e organizatës
Sinergjia me Universitetin POLIS



Co-PLAN, Instituti për Zhvillimin e Habitatit është një organizatë jofitimprurëse që ka kontribuar në zhvillimin e qëndrueshëm, në qeverisjen e mirë urbane dhe rajonale, duke trajtuar çështjet kyçe mjedisore, zhvillimin e shoqërisë civile, si dhe duke ndikuar politika dhe promovimin e pjesëmarrjes së komunitetit që nga viti 1995.

Në thelb të aktivitetit tonë është puna me njerëzit dhe institucionet, për të nxitur transformim të prekshëm social dhe ndryshime pozitive në terren, duke prodhuar njohuri promovuese për një manaxhim më të mirë të habitatit. Co-PLAN përmbush misionin e tij përmes aktiviteteve pilot dhe shërbimeve këshilluese, të cilat financohen nga institucione kombëtare dhe ndërkombëtare, si dhe përfshirjes së drejtpërdrejtë me komunitetet, njësitë e qeverisjes vendore dhe organizata të tjera joqeveritare në fushën e manaxhimit urban dhe rajonal, manaxhimit të mjedisit dhe financave komunale. Edhe pse ne jemi bazuar në Tiranë, Shqipëri, ne kemi zhvilluar një rrjet të gjerë projektsh në terren në nivel rajonal dhe kombëtar.

Puna kërkimore dhe konsultative e Co-PLAN ndërton mbi katër fusha ekspertize: Zhvillimi Urban dhe Rajonal, Manaxhimi i Financave Publike, Manaxhimi i Mjedisit Urban dhe Punë Kërkimore, si një element i integruar në të gjitha fushat. Secila ekspertizë trajtohet nga ekiye të dedikuara.

Zhvillimi Urban dhe Rajonal – Puna me komunitetin dhe institucionet qeveritare për të trajtuar çështjet të zhvillimit urban ka qenë pjesë e pandarë e punës së Co-PLAN prej vitit 1995. E themeluar si një organizatë me baza komuniteti, Co-PLAN ka punuar në nivel lagjeje, qyteti e rajoni, duke arritur të ndikojë deri në politikëbërje. Sot Co-PLAN është një organizatë pioniere (mes organizatave të shoqërisë civile) në fushën e planifikimit urban.

Manaxhimi i Financave Publike – Financat përbëjnë një element të pandashëm

të çdo zhvillimi, ndaj prej shumë vitesh, Co-PLAN ka trajtuar gjerësisht këtë element të zhvillimeve aktuale urbane në Shqipëri. Për këtë qëllim, ne punojmë me institucione të qeverisë qendrore e vendore për të përmirësuar procesin e decentralizimit fiskal dhe praktikatat e financave bashkiake përmes hartimit të Buxhetimit Afatmesëm, Programeve të Investimeve Kapitale, Studimeve të Fizibilitetit, si dhe përmirësimit të administrimit dhe manaxhimit të taksave.

Punë Kërkimore dhe Advokim – Puna kërkimore përbën një pjesë integrale të metodologjisë së punës së Co-Plan. Krahas projekteve individuale me natyrë kërkimore dhe konsulencë për agjenci të ndryshme ndërkombëtare, puna kërkimore është përdorur gjithmonë në projekte, duke u përqendruar kryesisht në planifikim, në proceset me pjesëmarrje, si dhe në qeverisjen dhe integrimin e zonave informale.

Manaxhimi i Mjedisit Urban – Zhvillimi territorial, sidomos kur është i shpejtë dhe informal, ka pasoja të mëdha e të pakthyeshme për mjedisin. Si rezultat, Co-PLAN vazhdimisht është përpjekur të marrë parasysh ndikimet ekologjike dhe qëndrueshmërinë e zhvillimit. Rëndësia e praktikave më të mira manaxhuese të mjedisit urban fiton një dimension të ri, veçanërisht në kuadër të proceseve përgatitore për integrimin në Bashkimin Evropian.

Co-PLAN ka në strukturën e tij një *Bord Drejtues* të përbërë nga tri personalitete të fushës dhe kryesuar nga Dr. Sokol Çelo, si dhe një *Bord Këshillimor*, i cili kontribuon me ide dhe këshilla në vendimarrjen e strukturave drejtuese. Ky bord përbëhet nga pesë anëtarë: Peter Nientied, John Driscoll, Valdet Sala, Ferry van Wilgenburg dhe Sef Slootweg.

Bordi Drejtues



Dr. Sokol Çelo – Drejtor

Kryeson Bordin Drejtues të Co-PLAN që nga viti 2002. Aktualisht punon si Asistent Profesor i Manaxhimit të Biznesit Ndërkombëtar në Suffolk University, Boston, SHBA. Dr. Çelo, matematicien nga kualifikimi, thelloi studimet e tij në fushën e administrimit të biznesit, duke e përqendruar në vendim-marrjet lidhur me vendin se ku investojnë korporatat multinacionale.



Prof. Dr. Besnik Aliaj – Anëtar

Një bashkëthemelues i Co-PLAN dhe Rektori aktual i Universitetit Polis, Shkolla Ndërkombëtare e Arkitekturës dhe Politikave të Zhvillimit, ku ai jep lëndën e projektimit urban. Prof.Dr. Aliaj është planifikues urban, për nga kualifikimet dhe profesioni, autor i shumë botimeve në këtë fushë dhe i ftuar nderi në konferenca të ndryshme ndërkombëtare. Aktualisht ai është anëtar i Këshillit Bashkiak të Tiranës dhe 'Qytetar Nderi i Komunës së Kamzës'.



Sotir Dhamo – Anëtar

Administratori i bordit themelues të Universitetit Polis si dhe pedagog i dy kurseve: Dizajn Urban dhe Analizë Territori e Vendbanimeve Njerëzore. Është redaktor i periodikut shkencor të U_POLIS, "Forum A + P" dhe angazhohet në punë kërkimore e konsulencë në fushën e planifikimit urban dhe projektimit urban. Gjithashtu, është autor i botimeve të shumta në këtë fushë.

Stafi i Co-PLAN



Altin Mihali
Ekspert i Financave Bashkiake



Besmira Dyca
Eksperte në Planifikim Urban



Teida Shehi
Eksperte Mjedisi



Aida Ciro
Eksperte në Komunikim
Strategjik



Altion Qirko
Staf Mbështetës



Ledia Lika
Administratore Zyre



Oreola Caliqi
Kontabiliste



Ogerta Gjknuri
Manaxhere Finance



Dritan Shutina
Drejtör Ekzekutiv



Iris Kuqi
Eksperte e Zhvillimit Rajonal



Redion Biba
Manaxher Programi
Manaxhimi i Mjedisit Urban



Eno Muho
Planifikues Urban



Darina Kokona
Eksperte e Zhvillimit Vendor



Floreta Pirushi
Manaxhere Operacionale



Zenel Bajrami
Ekspert në Planifikim Urban



Anila Gjika
Manaxhere Programi
Manaxhimi i Financave Publike



Rudina Toto
Manaxhere Programi
Zhvillimi Urban dhe Rajonal



Isida Duka
Eksperte Planifikimi Urban



Silvi Jano
Planifikues Urban



Gentian Selmani
Ekspert i Financave Publike



Shpëtim Quku
Ekspert i Zhvillimit Rajonal



Co-PLAN 2012





Kultura e Organizatës

Prej themelimit në vitin 1995, Co-PLAN, Instituti për Zhvillimin e Habitatit është rritur në mënyrë të vazhdueshme. Strategjia e Burimeve Njerëzore të Co-PLAN ka luajtur një rol të rëndësishëm në ruajtjen e një balance të drejtë mes burimeve të ekspertizës organizative dhe kualifikimeve dhe objektivave dhe ambicieve organizative për të ardhmen. Në linjë me tiparin prej “pararendësi” që e karakterizon Co-PLAN, dhe me përditësimet sistematike të strategjisë së burimeve njerëzore pranë Co-PLAN, ne kemi arritur të ndërtojmë një hartë dhe një vizion të qartë, thelbësore kjo në rritjen organizative.

Për të garantuar zbatimin cilësor të projekteve dhe aktiviteteve, Co-PLAN mbështetet në grupin e ekspertëve që ndajnë vlera të njëjta me ato të organizatës. Aktualisht, Co-PLAN ka një skuadër prej 20 profesionistësh me kohë të plotë, shumica e të cilëve kanë mundur të përfitojnë nga eksperiencia akademike e profesionale jashtë vendit, gjë që i shton vlera konsulencës së specializuar dhe ekspertizës së thelluar që ofron Co-PLAN. Gjithashtu, shpesh mbështetet në rrjetin e tij të konsoliduar të profesionistëve *freelance*, që ofrojnë ekspertizë lokale sipas kërkesave të projekteve. Zgjedhja e Co-PLAN për t’i qendruar organizatës së përmasave të vogla-të mesme, reflekton dhe rëndësinë që Co-PLAN i kushton ruajtjes së tipareve fleksibël, pararendëse dhe të mirë kualifikuara.

Brenda tre viteve, në 2015, Co-PLAN e projekton veten si një institut i rrespektuar në fushën e zhvillimeve urbane, financave publike, manaxhimit urban, si dhe punës kërkimore në fushën e politikave publike, duke kontribuar në shoqërinë shqiptare, përmes fuqizimit të politikëbërjes dhe krijimit të një mase kritike në fushat e saj të ekspertizës nëpërmjet përfshirjes në edukimin e lartë. Për këto arsye dhe për sa u përmond më lart, Co-PLAN investon rregullisht në stafin e tij, në nivel zhvillimi profesional dhe personale, përmes seminareve trajnues të mbajtur në Co-PLAN dhe Polis, apo seminareve të organizuara nga institucionet partnere. Përgjatë vitit 2012, u organizuan një numër *workshopesh* e trajnimesh, veçanërisht në fushën e aplikimit për projekte me fonde të BE-së, manaxhimit të kohës, përmirësimit të aftësive në mësimdhënie, si dhe teori të dinamikave spirale në mjedisin e punës.





Sinergjia me U_ POLIS

Ambicia e Co-PLAN për të kontribuar në krijimin e një mase kritike burimesh njerëzore të kualifikuara më njohuritë dhe ekspertizën e duhur në çështje të zhvillimit urban, fiton një dimension të prekshëm përmes sinergjisë me Universitetin Polis që prej vitit 2006. Kjo sinergji u forcua më tej me vendosjen e zyrave të Co-PLAN në mjediset e Universitetit Polis në vitin 2011. Ky vendim mundëson një bashkëpunim më të ngushtë të dy institucioneve, si nëpërmjet ndarjes së burimeve, mbajtjes së aktiviteteve të përbashkëta apo thjesht nëpërmjet ravijëzimit të përpjekjeve të secilës palë për një impakt më të madh në fushën e zhvillimit urban ashtu dhe politikë-bërjes, përmes punës kërkimore shkencore, të aplikuar dhe edukimit.

Përtej ekspertizës dhe shkëmbimit të eksperiencës, stafi i kualifikuar i Co-PLAN përfshihet në mësimdhënie të lëndëve të ndryshme në Universitetin Polis. Përfshirja në mësimdhënie kontribuon edhe më shumë në ruajtjen e vlerave dhe standarteve të Universitetit Polis si një institucion lider në rajon në fushën e zhvillimeve urbane dhe politikave të zhvillimit, pasi eksperiencia e thelluar shumëvjeçare e Co-PLAN shërben si një bazë shumë e mirë për zhvillimit e rasteve studimore apo materialeve të tjera studimore.

Përgjatë vitit 2012, sinergjia e Co-PLAN me Universitetin Polis u manifestua qartësisht në një sërë sipërmarrjesh të përbashkëta, të organizuara nën ombrellën e Javëve të Arkitekturës në Tiranë (JAT), një iniciativë e Universitetit Polis në bashkëpunim me një numër partnerësh. Në vazhdim të projekteve të nisura në vitet e shkuara, krahas aktiviteteve si pjesë e JAT e më gjerë, ka vijuar puna kërkimore e përbashkët e dy institucioneve përmes forcimit të Institutit Kërkimor të Zhvillimit (IKZH).



Ngjarjet kryesore 2012

Planifikimi i Territorit

Decentralizimi Fiskal dhe Qeverisja Lokale

Aksione Urbane

TAW





Fakte dhe Gjetje me rëndësi nga Planifikimi i Territorit në Shqipëri

Planifikimi dhe kontrolli i territorit janë pjesë e pandarë e punës së Co-PLAN, qoftë në nivel projekti, po ashtu dhe angazhim për të ndikuar në një qeverisje më të mirë të territorit në nivel vendor, dhe vendimmarrje në nivel qendror. Gjatë këtij viti, u publikuan një numër botimesh udhëzuese për t'u ardhur në ndihmë njësive vendore me zbatimin e Ligjit nr. 101/190, si dhe qytetarëve në lidhje me çështje, role dhe përgjegjësi mbi territorin në nivel qytetar.

Përgjatë vitit 2012, panorama e zhvillimeve në fushën e planifikimit të territorit pësoi ndryshime të qenësishme, duke vijuar nga viti 2009, kur qeveria shqiptare i dha mundësi një sistemi të ri planifikimi të prezantohet në Shqipëri. E kemi konsideruar të ri, sepse jo vetëm përfaqësohet nga legjislacion tejet i ndryshëm nga ai i vitit 1993 apo 1998, por edhe sepse përmban terma, koncepte dhe praktika të reja për realitetin shqiptar të zhvillimit të tokës. Edhe pse ligji i planifikimit (nr. 101/19, datë 23.04.2009), u miratua në parlament me konsensusin dhe "bekimin" e palëve, ai dhe aktet përkatëse nënligjore janë shumë hapa larg "zbatimit të suksesshëm". Vështirësia e ligjit dhe papërputhshmëria e tij me realitetin në territor dhe në institucione, janë

theksuar si arsyt kryesore të mungesës së zbatimit. Ligji është ndryshuar disa herë që prej datës së miratimit dhe gjithashtu janë ndryshuar aktet nënligjore, ndryshime këto të debatueshme sepse:

- Procesi i ndryshimit nuk ka qenë transparent. Veçanërisht, bashkitë dhe komunat, si zbatuesit kryesorë të legjislacionit të planifikimit, nuk u informuan dhe as u konsultuan gjatë hartimit të ndryshimeve. Ndoshta sepse ligji u ndryshua në periudhë parazgjedhore, apo ndoshta për të mos krijuar mundësi për debat dhe kundërshtime, edhe vetë procesi i ndryshimit, nuk u bë i ditur për grupet e interesit.
- Në përgjithësi, nuk është e qartë pse kryhet ndryshimi. Ndryshimet e fundit ligjore përmbajnë rreth 50 nene, nga të cilat 36 janë të reja. Qëllimi i shprehur jo zyrtarisht i këtyre ndryshimeve është thjeshtimi i ligjit. Në fakt nuk duket të jetë arritur ky qëllim, pasi terminologjia dhe konceptet nuk ndryshojnë në thelb. Ka disa ndryshime në proces, disa riformulime sa u përket lejeve të zhvillimit, dhe konfuzion i cili krijohet si rezultat i zgjatjes së ligjit, apo i mungesës së konsistencës mes termave të pjesës së ndryshuar dhe asaj të pandryshuar.
- Ndryshimet ligjore janë bërë në një mënyrë të fragmentuar, duke adresuar vetëm disa nevoja specifike. Një qasje e tillë, nuk e përmirëson thelbin e ligjit. Disa koncepte apo procese mjaft pozitive si për shembull ndërtimi në bazë zonë në vend të atij në bazë parcele, janë shfuqizuar. Është riprezantuar koncepti i vjetër i “planifikimit të zonës së banimit”, ndërkohë që tendenca botërore është drejt zhvillimit në zona të përziera. Janë përgjysmuar dënimet për rastet e ndërtimeve informale dhe kjo promovon ndërtimin informal përkundrejt ndjekjes së procedurave për leje. Është futur një procedurë e prishjes së ndërtesës, që në kushtet e mungesës së rregullores së ndërtimit, kthehet në rrezik për të drejtën e pronës.
- Në përgjithësi, tendenca për të ndryshuar vazhdimisht ligjin, e bën atë me vulnerabël në zbatim. Ligjet nuk janë bërë për të mos u ndryshuar, por mungesa e ndjeshme e qëndrueshmërisë së ligjit dhe ndryshimet e shpeshta para zbatimit, dëmtojnë jo vetëm konsistencën, por edhe fuqinë dhe rëndësinë e tij.



Mbështetje ndaj Bashkive për Rishikimin e Planeve Territoriale

Co-PLAN, përmes projektit Projektit për Planifikimin dhe Qeverisjen Vendore (PLGP), ka mbështetur Agjencinë Kombëtare për Planifikimin e Territorit (AKPT) në rishikimin e planeve territorial për dhjetë njësi të qeverisjes vendore. Ky rishikim, vjen si një detyrim ligjor, që kërkon përshtatjen e planeve me specifikimet e Ligjit nr. 10119, datë 23.04.2009, "Për Planifikimin e Territorit", i ndryshuar, si dhe të akteve nënligjore përkatëse.

Procesi i rishikimit, i cili u financua nga USAID u krye në kuadër të projektit PLGP, dhe u zhvillua nga muaji prill deri në tetor 2012 dhe mbështeti bashkitë e Shkodrës, Beratit, Korçës, Fushë-Krujës, Kamzës, Fierit, Gjirokastrës, Vlorës, Pogradecit dhe Durrësit. Gjatë këtij procesi bashkitë u këshilluan teknikisht nga një grup ekspertësh të AKPT dhe Co-PLAN. Këto sesione trajnuese dhanë njohuri të shumta mbi pesë komponentët kryesorë që do të ndihmojnë për të kuptuar kërkesat që këto plane, politika të përafërta, rregulloret dhe dokumentet e tjera të nevojshme ligjërish do të duhet të përmbushin në mënyrë që të jenë në përputhje me kuadrin e ri ligjor. Roli i AKPT-së dhe i konsulentëve të jashtëm ishte thjesht këshillues dhe planet janë përshtatur direkt nga specialistët e NJQV-ve pjesëmarrëse. Në fund të seancave trajnuese, planet e rishikuara u miratuan nga këshillat përkatës të bashkive të Shkodrës, Beratit, Korçës, Fushë-Krujës, Kamzës, Fierit, Gjirokastrës, Vlorës, Pogradecit dhe Durrësit. Bashkitë e Shkodrës, Beratit, Fushë-Krujës, Fierit, Durrësit etj., iu dorëzuan AKPT-së për të filluar procesin e miratimit nga Këshilli Kombëtar i Territorit.





Fuqizimi i Autoriteteve Vendore në Procesin e Planifikimit dhe të Administrimit të Territorit

Përfundimi me sukses i procesit mbështetës të rishikimit të instrumenteve të planifikimit në kuadër të Programit të Planifikimit dhe të Qeverisjes Vendore 2012-2016 (PLGP), u shoqërua me organizimin e “Takimit Kombëtar për Fuqizimin e Autoriteteve Vendore në Procesin e Planifikimit dhe të Administrimit të Territorit” më 14 Nëntor 2012. Në këtë takim morën pjesë Kryeministri i Republikës së Shqipërisë, z. Sali Berisha, Ambasadori i Shteteve të Bashkuara të Amerikës, z. Alexander Arvizu, Drejtori i Projektit PLGP, z. Peter Clavelle dhe ekspertë të tjerë të këtij programi, drejtues dhe ekspertë të AKPT-së, kryetarë dhe ekspertë të disa Njësive të Qeverisjes Vendore, përfaqësues të shoqërisë civile dhe palëve të tjera të interesuara. Fokusi i takimit ishte prezantimi i punës së bërë në kuadër të zbatimit të reformës në fushën e planifikimit, duke marrë referencë nga eksperiencia në asistimin e NJQV-ve në përshtatjen e instrumenteve të planifikimit me kërkesat e kuadrit të ri ligjor përkatës. U ritheksua domosdoshmëria e parimeve të planifikimit gjithëpërfshirës të prezantuara nga kuadri i ri ligjor, të cilat mbështesin dhe promovojnë zhvillimin e qëndrueshëm. Nga ana tjetër, u theksuan edhe sfidat që sjell zbatimi i këtij kuadri ligjor, nevoja për asistencë që kanë NJQV-të për të hartuar instrumentet e planifikimit në përputhje me parashikimet ligjore si dhe për të garantuar zbatimin e tyre, si dhe hapat që duhet të ndërmerren për kapërcimin e këtyre vështirësive. Takimi u mbyll duke e vënë theksin mbi nevojën për bashkëpunim dhe bashkërendim të iniciativave në fushën e planifikimit si në nivel horizontal, ashtu edhe vertikal.



Decentralizimi dhe Demokracia

Roli i decentralizimit në konsolidimin e demokracisë në Shqipëri dhe Integrimi Evropian

Me rastin e kryesimit të Këshillit të Europës nga Shqipëria, Ministria e Brendshme organizoi në datat 30 – 31 tetor, 2012, një konferencë ndërkombëtare. Co-PLAN u përfaqësua nga Z. Dritan Shutina, Drejtor Ekzekutiv, i cili prezantoi një temë mbi kuadrin e përgjithshëm të rajonalizimit në Shqipëri dhe konsolidimin e mëtejshëm të rolit të rajoneve shqiptare, së bashku me sfidat dhe tendencat.

Konferenca trajtoi çështje të promovimit të të drejtave të njeriut në nivel qeverie vendore, pjesëmarrje qytetare në qeverisjen vendore e rajonale, konsolidimin e rajonalizimit në Shqipëri, modernizimin e administratës, si dhe konsolidimit të rolit të këshilltarëve vendorë dhe rajonalë në zhvillimin e qendrueshëm ekonomik. Vëmendje e veçantë iu kushtua procesit të zhvillimit rajonal në Shqipëri dhe konsolidimit të tij, bashkëpunimit shumënivëlësh dhe rëndësisë për tejkalimin e pengesave të veçanta transkufitare, me theks të veçantë në fondet IPA.

Kjo konferencë përbënte ngjarjen më të rëndësishme të organizuar nën kryesinë e Shqipërisë, me pjesëmarrjen e Presidentit të Republikës z. Bujar Nishani, Kryeministrit të Shqipërisë z. Sali Berisha, Ministrit të Brendshëm z. Flamur Noka, Kryetares së Kuvendit znj. Jozefina Topalli, Kryetarit të Bashkisë së Tiranës z. Lulzim Basha, Sekretarit të Përgjithshëm të Këshillit të Evropës z. Thorbjorn Jagland, Ambasadori i Delegacionit Evropian z. Ettore Sequi BE, Sekretari i Përgjithshëm i Kongresit të Autoriteteve Evropiane vendore dhe rajonale z. Andreas Kiefer, Kreu i Prezencës së OSBE-së në Shqipëri z. Eugen Wollfarth dhe përfaqësues të tjerë të ministrive, delegacioneve ndërkombëtare, qeverive vendore dhe rajonale, organizatave dhe shoqërisë civile.





Mbi Decentralizimin Fiskal

Projekti i Planifikimit dhe Qeverisjes Vendore në Shqipëri (PLGP) – financuar nga USAID – prezantoi një Dokument Politikash mbi Decentralizimin Fiskal në Shqipëri.

Në një përpjekje të vazhdueshme për të përkrahur decentralizimin fiskal në Shqipëri, Projekti i Planifikimit dhe Qeverisjes Vendore në Shqipëri (PLGP) i financuar nga USAID, paraqiti një dokument politikash mbi decentralizimin fiskal në Shqipëri, duke u përqendruar veçanërisht në gjendjen aktuale të procesit dhe se çfarë mund të bëhet më tej për sa i takon politikë-bërjes? Më konkretisht, dokumenti i politikave, i cili u hartua nga ekspertë në nivel kombëtar e ndërkombëtar, ku dhanë kontribut në punë parapregatitore dhe hartim të dokumentit edhe ekspertë të Co-PLAN, u konceptua më tepër si një instrument për të nisur dialogun mes palëve të interesuara, sesa si një dokument, duke u përqendruar në katër fusha kryesore: **(1)** korniza ligjore; **(2)** struktura administrative territoriale dhe ndarja e shpenzimeve; **(3)** të ardhurat dhe transfertat ndërqeveritare; dhe **(4)** huamarrja vendore. Gjetjet e këtij dokumenti politikash, të cilat mund të shkarkohen nga faqja zyrtare PLGP-së, u diskutuan gjerësisht me autoritetet e qeverisjes qendrore dhe vendore, si dhe me shoqatat kombëtare lokale dhe komunitetin e donatorëve. Komentet dhe propozimet e marra janë përfshirë në draftin final të dokumentit të politikave, i cili u finalizua në shtator të vitit 2012 dhe u diskutua në konferencën e decentralizimit fiskal mbajtur në fillim të tetorit të vitit 2012. Bazuar në gjetjet e dokumentit, dhe të objektivit të përgjithshëm, më 4 tetor 2013 u mbajt konferenca mbi decentralizimin fiskal në Shqipëri, një aktivitet i nivelit të lartë i cili u ndoq nga Kryeministri i Shqipërisë z. Sali Berisha, Ambasadori Amerikan z. Alexander Arvizu, Kryetarë të NJQV-vë partnere të PLGP-së, përfaqësues nga Ministria e Punëve të Brendshme dhe Financave, komunitet të donatorëve që punojnë në qeverisjen vendore dhe OJQ-të. Njësitë e qeverisjes vendore partnere të PLGP-së përfshijnë: Tiranën, Durrësin, Fierin, Lushnjën, Beratin, Kuçovën, Patosin, Vlorën, Sarandën, Elbasanin, Korçën, Vorën, Kamzën dhe komunat e Kasharit e të Paskuqanit.

Studimi identifikonte dhe rekomandonte ndërmarrjen e një sërë veprimevësh të menjëhershme dhe afatgjata, të cilat u fokusuan kryesisht në rishikime dhe kompletime procesesh në lidhje me: **(1)** kornizat ligjore; **(2)** strukturat administrative territoriale dhe ndarjen e shpenzimeve; **(3)** të ardhurat dhe transfertat ndërqeveritare; dhe **(4)** huamarrja vendore.

Gjendja e Rajonalizimit në Shqipëri

Progresi dhe Sfidat Përpara

Co-PLAN, në kuadër të përfshirjes në zbatimin e Programit të Zhvillimit Rajonal për Shqipërinë Veriore dhe kontributit në çështje të rajonalizimit, mori pjesë në një tryezë ndërkombëtare të organizuar nga Ministria e Brendshme. Kjo tryezë, e organizuar në bashkëpunim me Programin e Zhvillimit Rajonal për Shqipërinë Veriore në kuadër të Kryesisë së Komitetit të Ministrave të Këshillave të Evropës, kishte në fokus çështje të rajonalizimit, nisur nga përpjekjet e vazhdueshme, por të pamjaftueshme për të çuar përpara çështjet e zhvillimit rajonal dhe rajonalizimin. Qëllimi i kësaj tryeze ishte që të trajtonte këto çështje përmes një debati mes ekspertësh duke përgatitur një listë me hapat kryesorë për t'u ndërmarrë nga qeveria shqiptare gjatë dialogut politik dhe vendimmarrjes. Disa nga pyetjet e ngritura në tryezë ishin: **(1)** Aktualisht, qarku ka një rol relativisht të vogël në qeverisje, vendore krahasuar me bashkitë dhe komunat, por mund të ketë një rol të rëndësishëm në nxitjen dhe koordinimin zhvillimit rajonal nga lart – poshtë. A do të mbetet qarku me të njëjtat funksione dhe kufinj territorial, apo do të caktohet një rajon i ri? **(2)** Nëse do të përcaktohen rajone të reja, cili mund të jetë lloji i preferuar i rajonalizimit që mund të bëhet në Shqipëri për të përmbushur nevojat e brendshme në zhvillimin ekonomik dhe në decentralizim? **(3)** Si duhet ta lidhë Shqipëria zhvillimin e brendshëm rajonal me zhvillimin rajonal të BE-së dhe politikat e kohezionit? **(4)** Cilat do të jenë implikimet institucionale, ligjore dhe politike të çdo reforme në zhvillimin rajonal dhe rajonalizimin në Shqipëri? **(5)** Si do të ndërveprojnë [në mënyrë reciproke] përpjekjet për rajonalizimin dhe zhvillimin rajonal me procesin e integritimit në Evropë.

Për të mundësuar adresimin dhe përgjigjen e këtyre pyetje, tryeza e rumbullakët e cila u kryesua nga zëvendësministri i Punëve të Brendshme z. Ferdinand Poni, u fokusua në katër temave kryesore: **(1)** Sfidat e decentralizimit dhe rajonalizimit të Shqipërisë nga perspektiva e Kongresit të Autoriteteve Vendore (z.Andreas Kiefer, Sekretari i Përgjithshëm i Kongresit); **(2)** Statusi i "rajonit" dhe mundësitë për përmirësim (z.Besnik Aliqj); **(3)** Roli i "rajonit" në kontekstin e Integritimit Evropian (znj.Grida Duma); **(4)** E ardhmja e Zhvillimit Rajonal dhe e institucioneve të lidhura me të në Shqipëri (z. Daniel Wagner).





Roli dhe Kompetencat e QARKUT dhe Instrumentet e tjera të Zhvillimit Rajonal

Në kuadrin e Programit për Zhvillim Rajonal në Shqipërinë e Veriut, Rudina Toto, Dritan Shutina dhe Prof. Dr. Besnik Aliaj përgatitën një dokument politik të detajuar, ku rishikuan rolin dhe kompetencat e Qarkut dhe institucioneve të tjera mbështetëse të lidhura me Zhvillimin Rajonal. Dokumenti kishte si qëllim nënvizimin e sfidave të shumta me të cilat përballen institucionet e zhvillimit rajonal si dhe vetë procesi në Shqipëri, duke detajuar ndryshimet e nevojshme në politika për tu përballur me këto sfida.

Dokumenti, pjesë e publikimit "Politikëndjekës apo Politikëbërës 2!", ofron një sfond të detajuar të zhvillimit rajonal në Shqipëri, përfshirë një analizë të kuadrit ligjor dhe strategjik, instrumenteve dhe palëve të interesit. Zhvillimi historik, hapësinor dhe social-ekonomik i zhvillimit rajonal shpjegohet në dokument, në kontekstin shqiptar dhe evropian, duke u fokusuar te territori i qarkut, këshillat dhe administrata e qarkut si një pikë lidhëse dhe institucion për qeverisje rajonale dhe zhvillim rajonal. Një analizë gjithëpërfshirëse e procesit dhe pritshmërive, duke marrë parasysh prioritetet e Shqipërisë për integrim në BE, deduktohet nga sfidat kryesore me të cilat përballlet zhvillimi rajonal në Shqipëri. Këto variojnë nga roli ende i papërcaktuar i qarkut si institucion, te kuadri i pamjaftueshëm ligjor dhe strategjik për zhvillim rajonal dhe deri te përpjekjet politike për të përparuar me decentralizimin politik, administrativ dhe fiskal në Shqipëri. Ndryshimet politike që nevojiten për t'u përballur me këto sfida duhet të fokusohen në krijimin e një zhvillimi rajonal më gjithëpërfshirës dhe të integruar. Politika e re duhet të synojë dy objektiva kryesorë: **(1)** të krijojë kushtet ligjore dhe institucionale për ofrimin e shërbimeve cilësore, të qëndrueshme dhe efikase qytetarëve; si dhe **(2)** të nxisë zhvillim rajonal të qëndrueshëm duke forcuar kohezionin socio-ekonomik, rritur konkurrencën ekonomike, si dhe duke ndërtuar një kuadër ligjor dhe institucional gjithëpërfshirës që i përgjigjet sfidave të zhvillimit kombëtar dhe kërkesave të integritimit në BE.

Dialog mes Qyteteve të Evropës Juglindore

Planifikimi Urban dhe Manaxhimi i Tokës mbledhi në një seminar dy ditor 90 pjesëmarrës nga tetë vende të ndryshme të Evropës Juglindore. Në fokus të seminarit ishte modernizimi i kuadrit ligjor dhe rregullator për përdorimin hapësinor dhe planifikimit tokës në Europën Juglindore. Seminari u organizua nga Instituti i Bankës Botërore, si pjesë e Dialogjeve Qytet-me-Qytet (City-to-City Dialogue / C2C), e cila është një iniciativë si pjesë e programit të Bankës Botërore-Austri Program i Partneritetit Urban, filluar në dhjetor të vitit 2011. Objektivi kryesor i C2C është që të mundësojë një dialog dhe shkëmbim njohurish midis qyteteve.

Seminari, i cili u mbajt në qershor 2012 në mjediset e Universitetit Polis, Tiranë, me mbështetjen e Co-PLAN, priti përfaqësues nga Shqipëria, Bosnje dhe Hercegovina, Kroacia, Kosova, Maqedonia, Mali i Zi dhe Serbia. Mes pjesëmarrësve ishin delegatë nga shoqatat e qeverisjes vendore, 29 qytete partnere, planifikues urbanë, ekspertë vendorë dhe rajonale, delegatët nga agjencitë e qeverisë qendrore dhe institucioneve nga disa prej vendeve pjesëmarrëse etj.

Një nga qëllimet kryesore të këtij seminari ishte që të angazhohen një pjesë e planifikuesve urbane në kërkim dhe diskutim konstruktiv të çështjeve të planifikimit urban të lidhura që mbajnë peng komunitet/ bashkitë nga përshejtimi i zhvillimit ekonomik lokal; dhe nga parandalimi i ndërtimeve masive informale në rajon. Duke pasur parasysh se ishte takimi i parë i një serie takimesh të planifikuara, qëllimi i tij ishte gjithashtu të theksojë ide mbi subjekte të mundshme për impenjime të ardhshme. Secili prej gjashtë sesioneve u çel nga një prezantim nga ekspertët rajonalë apo ndërkombëtarë dhe pastaj kishte një kohë të mjaftueshme për diskutime të asistuar.

Në përfundim, u kuptua se ky format interaktiv i seminarit funksionoi jashtëzakonisht mirë dhe mundësoi arritjen e dy rezultateve shumë të rëndësishme. Së pari, komentet e pjesëmarrësve, sugjerimet e detajuara, ri-konfirmuan konstatimet kryesore të paraqitura në prezantimet e ekspertëve. Së dyti, disa pjesëmarrës bënë një hap më tej duke formuluar një numër të ideve themelore, të cilat edhe nëse nuk ofrojnë zgjidhje specifike për problemet ekzistuese, japin një ndihmesë në thellimin e dialogut.





Diskuto Hapësirën Tënde

Mënyra se si i shohim ne sheshet e qytetit në ditët e sotme në Ballkan me siguri përbën subjekt për të kuptuar se si këto habitate janë duke u transformuar në funksionet dhe rolet për komunitetet, ose sjelljen e një kulturë tjetër në krahasim me të shkuarën. Në Co-PLAN, ne i shohim sheshet e qyteteve si hapësira të hapura për përdorim publik multi-funksional. Ne besojmë se sheshet e qytetit mund të konceptohen si vende/hapësira për të shprehur marrëdhënie kulturore, civile dhe sociale, si pika fokale për diversitetin kulturor dhe integrim; si vende për shprehje demokratike dhe kulturore dhe një stimul jetik për sipërmarrjen dhe zhvillimin kulturor të qyteteve. Përmes projektit *Rijetëzimi i shesheve të qyteteve të Ballkanit*, i cili ka filluar të zbatohet në janar të vitit 2011, ne jemi vazhdimisht të angazhuar në aktivitete të ndryshme në një përpjekje për të transformuar sheshet e qytetit në hapësira të reja, krijuese, të gjalla dhe të përshtatshme për përdorim publik.



Aktiviteti ynë më i fundit, një tryezë e rrumbullakët mbajtur në qershor 2012, u konceptua në formën e një forumi të hapur. Për këtë tryezë të rrumbullakët, ne u ulëm në një hapësirë të hapur të kryeqytetit, në Tiranë - përballë urës tek Ish-Ekspozita Shqipëria Sot dhe ftuam kalimtarë të rastit të na bashkohen në një diskutim të hapur të hapësirave publike. Diskutimi kishte për qëllim të inkurajonte qytetarët të shprehnin idetë e tyre dhe të sugjeronin mënyra të mundshme për rigjallërimin e hapësirave publike. Ata u asistuan nga disa ekspertë në fushën e arkitekturës, planifikimit urban, punës sociale etj. Zgjedhja e vendit nuk ishte rastësi, pasi gjatë vitit të shkuar, së bashku me studentët U_POLIS, Co-PLAN analizoi problematikat kryesore të hapësirave të tilla dhe propozoi disa ide të realizueshme krijuese për një zhvillim të ri të mundshëm të këtyre hapësirave. Qytetarët ishin të gatshëm për t'u bërë pjesë e diskutimeve dhe të shprehnin dëshirat e tyre. Më tej, ata u njohën me një numër skenarësh zhvillimi të përgatitur nga studentët, të cilët treguan mënyra të mundshme për të transformuar zonën publike për të përmbushur sa më mirë nevojat e qytetarëve.



Llogaridhënia Sociale dhe Teknologjia e Informacionit (TIK)

Co-PLAN dhe Bashkia Durrës organizuan më 6 dhjetor 2012, seminarin “Qeveria lokale, qytetarët dhe shoqëria civile në Durrës: Si të përmirësojmë komunikimin, pjesëmarrjen dhe transparencën nëpërmjet përdorimit të teknologjisë”. Seminari u organizua si pjesë e projektit “Auditimi i llogaridhënies sociale në qytetet e Durrësit, Prishtinës, Shkupit, Banja Lukës dhe Sarajevës”, financuar nga Banka Botërore.

Qëllimi i këtij seminari ishte të mbledhte përfaqësues nga Bashkia Durrës, nga grupe të ndryshme shoqërore, nga shoqëria civile, nga biznese, si dhe nga media për të diskutuar në lidhje me skenarë ndërhyrjesh të mundshme për të rritur cilësinë e ofrimit të shërbimeve në qytet për rritjen e nivelit të pjesëmarrjes qytetare në vendimarrje, si dhe transparencës së proceseve, nëpërmjet përdorimit më efektiv të teknologjisë së informacionit dhe komunikimit. Skenarët e sugjeruar/zhvilluar përgjatë seminarit u përmbledhën në një raport në trajtë rekomandimesh me synimin për t’u bërë pjesë e Planit Strategjik të Zhvillimit Ekonomik Lokal të qytetit të Durrësit. Disa nga propozimet kryesore të zhvilluara ishin: **(1)** ridizenjimi i sitit zyrtar të bashkisë për të rritur shkallën e informacionit, shërbimeve, dhe transparencës me qytetarët; **(2)** fuqizimi i proceseve me pjesëmarrje, si p.sh., ai i hartimit buxhetor me pjesëmarrje; **(3)** rishikimi i Strategjisë së Zhvillimit Ekonomik të Qytetit.





Huamarrja Vendore dhe Përdorimi Efiçent i saj

Në linjë me angazhimin e Co-PLAN në zbatimin e projektit “Huamarrja e qeverisjes vendore – sfida për ta përdorur në funksion të ndikimit në zhvillimin ekonomik lokal”, u organizua në mjediset e U_POLIS, trajnimi i parë “Huamarrja vendore dhe përdorimi efiçent i saj”. Ky training, i cili u organizua në bashkëpunim me Ministrinë e Financave, ishte pjesë e një cikli të përbërë nga 3 trajnime.

Trajnimet adresuan specialistët e pushtetit vendor të angazhuar në çështje të përgatitjes dhe ndjekjes së procedurave të aplikimit për kredi, çështje të financave vendore, përgatitjes së studimeve dhe projekteve kapitale etj. Trajnimi preku tema si: kuadri ligjor i huamarrjes së qeverisjes vendore në Shqipëri, aftësimi i stafit për të realizuar procesin e aplikimit për kredi pranë institucioneve financiare, si dhe për të përgatitur projekte të ndryshme të financueshme përmes huave. Pjesëmarrësit u njohën gjithashtu dhe me praktikatat e studimit të mundshmërisë së investimit, analizën financiare dhe forma të tjera të vlerësimit të ndikimit të projektit në zhvillimin ekonomik lokal.

Projekti “Huamarrja e qeverisjes vendore – sfida për ta përdorur në funksion të ndikimit në zhvillimin ekonomik lokal” u financua nga Fondacioni Shoqëria e Hapur për Shqipërinë (OSFA), dhe kishte për qëllim që përmes trajnimeve të ngrinte dhe të forconte kapacitetet vendore në çështje të huamarrjes vendore dhe të krijonte modele të reja të përdorimit të huasë në nivelin vendor të qeverisjes.





DAS Ph. T. Reeker viziton Co-PLAN dhe POLIS

Stacioni i parë i autobuzit me shishe plastike tërhoqi vëmendjen e Ndhmës-Sekretarit të Departamentit të Shtetit Amerikan, Z. Philip Reeker, i cili u ndal në Kashar për të vizituar grupin e punës nga Co-PLAN dhe Universiteti POLIS.

Funksionari i lartë amerikan, i shoqëruar nga përfaqësues të Ambasadës Amerikane, Tiranë, theksoi se një pjesëmarrje më e lartë qytetare përshpejton ndryshimet për mirë në komunitet. Ai, gjithashtu, vuri në dukje se format e pjesëmarrjes qytetare mund të variojnë sipas mundësive, si p.sh. bashkëpunimi me drejtuesit vendorë, këshillat vendorë, deputetët, apo me këdo mundet për të sjellë ndryshime të mira në komunitet.

Stacioni i autobuzit me shishe plastike në Kashar, përveçse një shembulli konkret bashkëpunimi të komunitetit me drejtues vendorë, ofron një shembull shumë të mirë të dizajnit kreativ dhe riciklimit për një mjedis më të pastër. Për ndërtimin e këtij stacioni u përdorën rreth 10,000 shishe të vogla plastike të ricikluara në pesë muaj, si dhe një skuadër e përbërë nga arkitektë, planifikues urban, ekspertë të art-dizajnit si dhe shumë studentë.

Shishja e parë e këtij stacioni të veçantë u vendos nga Ndhmës-Sekretari i Departamentit të Shtetit Amerikan, Z. Philip Reeker, gjatë vizitës së tij në Shqipëri, më 8 shtator 2012, i cili vizitoi dhe përshëndeti grupin e punës.

Nisur nga origjinaliteti në dizajn dhe qasje, ky projekt nuk e ka pasur të lehtë të pranohet në nivel lokal, pavarësisht mbështetjes së vazhduar të Komunës Kashar. Megjithatë, Co-PLAN dhe Universiteti POLIS janë të vendosur të vijojnë me eksperimente të ngjashme në nivel lokal në të mirë të komunitetit dhe mjedisit ku jetojmë, dhe gjejnë rastin të ftojnë për bashkëpunim partnerë të lëvizjes mjedisore në vend për të vazhduar me sipërmarrje të tjera të suksesshme.



ACT NOW – Bëj të Dëgjohet Zëri Yt!

Ambasada Amerikane në Tiranë, nën kujdestarinë e veçantë të Ambasadorit z. Alexander Arvizu, prezantoi nismën e saj më të re ACT NOW – Bëj të dëgjohet zëri yt!. Nisma kërkon të zgjojë ndërgjegjen qytetare shqiptare për të mos mbetur apatike ndaj ngjarjeve që prekin në mënyrë të drejtpërdrejtë jetën e tyre. Z. Ambasador theksoi rëndësinë e njohjes nga qytetari të të drejtave dhe përgjegjësisë të tij, si dhe pjesëmarrjen e tij aktive në ‘qytetbërje’ dhe vendimarrje. Në formën e 12 pikave, z. Arvizu u erdhi në ndihmë qytetarëve me ide praktike se si ata mund të përfshihen e të dëgohen në çështje të arsimit, mjedisit, qeverisjes, dhe shëndetësisë. Nëpërmjet thirrjes “Bëj të dëgjohet zëri yt”, Ambasadori Arvizu i ftoi qytetarët dhe shoqërinë civile të bëhen pjesë e lëvizjeve që sjellin ndryshim. Kjo e fundit përqëndrohet në 4 tema kryesore me 12 pikat jetësore, thelbësore, njerëzore që duhet të pretendojë e ku duhet të kontribuojë çdo shqiptar: arsimi, mjedisi, qeverisja, shëndetësia.

Co-PLAN iu bashkua thirrjes së Ambasadës Amerikane në Tiranë “ACT NOW – Bëj të dëgjohet zëri yt”, duke filluar nga pjesëmarrja në një panair të dedikuar, ku ndau me publikun numër publikimesh me fokus qytetarin përkatësisht në fushën e planifikimit të territorit, efikasitetit të energjisë, mjedisit dhe financave publike, dhe realizoi një shfaqje teatrale për fëmijë me temë ‘qytetbërjen’ dhe performancën teatrale ‘POLI(TICIAN)S’, të realizuar dhe të vënë në skenë nga studentët e Universitetit POLIS.





Javët e Arkitekturës në Tiranë

Sikurse pritej që nga viti 2011, Javët e Arkitekturës në Tiranë, mbajtur në shtator – tetor 2012, për nga dimensionimi i saj ndërkombëtar dhe intensiteti i aktiviteteve të organizuara si dhe njohurive të shkëmbyera, shënoi dhe pikën kulmore të kalendarit të aktiviteteve të U_POIIS për vitin 2012. Gjatë muajve shtator-tetor 2012, Tirana u shndërrua në një mikëpritëse të denjë të ekspertëve ndërkombëtarë, profesionistëve të fushës së arkitekturës, planifikimit urban e dizajnit, duke e kthyer qytetin në një shfaqje të gjallë për performancat dhe aktivitetet e planifikuara, si pjesë e katër blloqeve përbërëse të Javëve të Arkitekturës në Tiranë, përkatësisht: arkitekturë, art & dizajn, aktivitete publike, dhe seminarë ndërkombëtarë.

Qëllimi i Javëve të Arkitekturës në Tiranë ishte të promovonte shkëmbim ndërkombëtar të njohurive mes profesionistëve dhe rritje të interesit publik në arkitekturë, art e dizajn, si dhe disiplina të lidhura ngushtë me zhvillimet bashkëkohore të qytetit.

Aktivitete Arkitekturore

Swiss Positions - 33 qasje të ndërtimit të qëndrueshëm – një ekspozitë lëvizëse, koleksion i 33 projekteve kyç nga industria e ndërtimit në Zvicër të njëzet viteve të shkuara, të cilat kishin të përbashkët temën e zhvillimit të qëndrueshëm. Arkitektura dhe inxhinieria zvicerane gëzojnë një reputacion të shkëlqyer dhe vizibilitet të lartë jo vetëm për nga cilësia e ekspertizës teknike dhe dizajni tërheqës, por dhe për nga integrimi i elementeve të përparuara të zhvillimit të qëndrueshëm.





Stacioni Multimodal i Tiranës - Një promovim publik i ideve që u zhvilluan dhe u shfaqën me synimin për të identifikuar idetë më krijuese, si pjesë e konkursit për Stacionin Multimodal të Tiranës. Dy aktivitete të zhvilluara njëkohësisht me konkursin u krijuan mundësinë qytetarëve të marrin pjesë dhe të rikthejnë hapësirën publike. Në ditën e hapjes, u organizua një koncert jazz-i i një grupi muzikor bashkëkohor, dhe në ditët pasuese u organizua shfaqja e një filmi shqipëtar, Binarët – nga Fejzo Muharremi, 1987) që prekte rëndësinë e hekurudhës në jetën e përditëshme të qytetarëve.

Stacioni me Shishe Plastike - U përrua gjatë Javëve të Arkitekturës në Tiranë, më 8 tetor 2012 struktura e parë me shishe plastike të ricikluara në Shqipëri, e cila do të shërbejë si një stacion autobuzi në Komunën e Kasharit. Stacioni i autobuzit me shishe, i cili është i vendosur në afërsi të Universitetit Polis, është i përbërë nga 12.000 shishe plastike (0.5l), të cilat u mbledhën nga konsumi i brendshëm në mjediset e U_POLIS si dhe vullnetarë të jashtëm. Ky projekt, origjinal në mënyrën e tij, për të ricikluar shishe plastike uji, synon të promovojë një ide unike dhe efikase në hartimin dhe riciklimin midis komunave dhe bashkive të Shqipërisë.

Historia e një apartamenti

Historia e një apartamenti - Katër tregime për katër apartamente në Tiranë, dy nga periudha komuniste, 1950 - 1990 dhe dy të ndërtuar pas viteve 1990. Këto apartamente ishin në qendër të një ekspozite të organizuar në ambientet e U_POLIS, duke shfaqur dhe analizuar ndryshimet funksionale, si kanë ndikuar në cilësinë e jetës së përdoruesve dhe si ata janë të lidhur me kushtet e përgjithshme në shoqëri në atë periudhë. Kjo ekspozitë është pjesë e një hulumtimi më të gjerë: "Cilësia e jetës ndryshon cilësinë e hapësirës", kryer në bashkëpunim me Co-PLAN, Instituti për Zhvillimin e Habitatit, përmes projektit të studimeve kërkimore me temë "Tipologjia e strehimit shqiptar në kontekstin e tij ballkanik".



Aktivitete Art & Dizajn

Sheshe me jetë - Gjatë Javëve të Arkitekturës në Tiranë, u zhvillua një konferencë katërditore mbi “Ripërvetësimin e Qytetit”, e organizuar nga Co-PLAN në bashkëpunim me Universitetin POLIS, EXPEDITIO dhe Kor-CSD. Konferenca u përqendrua në transformimin e shesheve të qytetit në vende të reja për komunitetin si një nga ngjarjet kryesore të Javës së Arkitektures në Tiranë.

The Pythagoras’ (un)constant (Ekspozitë) lindi si një inspirim nga projekti “Rijetëzimi i Shesheve në Qytetet Ballkanike”, qëllimi i të cilit është të reflektojë në ide të reja dhe krijuese në lidhje me sheshet dhe mënyrën se si njërëzitet i përdorin këto sheshe.

Dinamike Spirale dhe Qyteti

Dinamikat Spirale dhe Qyteti: Si vlerat i japin formë mjedisit urban” pregatitur nga Peter Nientied dhe Rudina Toto.

Në kuadrin e Javës së Arkitekturës në Tiranë (TAW: Tirana Architecture Week), 8-12 Tetor 2012, u prezantua studimi “Dinamikat Spirale dhe Qyteti: Si vlerat i japin formë mjedisit urban” pregatitur nga Peter Nientied dhe Rudina Toto. Studimi u mor me dilemën aktuale të arkitekturës bashkëkohore dhe shkollave të mendimit të planifikimit: si ti bëjmë qytetet të jetueshme. Duke bërë këtë, studimi hedh dritë edhe mbi shumë sfida si: nevoja për përcaktim më të mirë të problemeve që lidhen me mjedisin urban, nevoja për metoda që mund të diagnostikojnë problemet kryesore në qytet, identifikimi i veprimeve të ndryshme që mund të ndërmerren në një qytet gjithmonë në ndryshim, si dhe nevoja për qasje të reja që sjellin ndryshime efikase. Për tu përballur me këto sfida duhet, pikësisht, një model që do të ndihmonte në kuptimin dhe adresimin e tyre.





Studimi në fjalë ofron modelin e dinamikave spirale si instrument për diagnostikimin e evolucionit të qytetit dhe disekcionin e marrdhënieve komplekse ndërmjet qytetit dhe banorëve të tij. Ky model ndjek ndryshimet në sistemet e vlerave për të kuptuar tendencat dominuese në çdo shoqëri dhe për të zhvilluar një kuptim më thelbësor të qytetit në drejtimin fizik dhe socio-kulturor. Ilustrime të shprehjeve fizike të dinamikave spirale janë marrë nga dy shembuj konkretë në qytetin e Roterdamit në Hollandë si dhe një rast studimor i thelluar mbi Tiranën. Modeli i dinamikave spirale është përdorur për të shpjeguar dhe për t'i dhënë drejtim lëvizjeve dhe veprimtarive efektive që synojnë ta kthejnë qytetin në një mjedis të jetueshëm. Në kuadrin e temës së TAV – [Ri]Përvetësimi i qytetit – studimi ka për qëllim të zbulojë se çfarë duhet bërë për ta ripërvetësuar hapsirën publike në Tiranë dhe ofron kthimin e vlerave kolektive qytetit si një zgjidhje e mundshme.

Bed & Bunker

Një projekt bashkëpunimi ndërkombëtar mes studentëve të FH Mainz, nga Universiteti i Shkencave të Aplikuara (Gjermani), dhe Universitetit POLIS, Shkolla Ndërkombëtare e Arkitekturës dhe Politikave të Zhvillimit, (Tiranë, Shqipëri).

Ky projekt u frymëzua nga teza e diplomës së një studenteje shqiptare në FH Mainz – Arkitekturë Interiori, e cila ka lindur dhe është rritur në Tiranë. Nisur nga pamjet e shpeshta të bunkerizimit të hapësirave urbane dhe rurale, studentja pati idenë për t'i përshtatur këto struktura për përdorim turizmi individual. Projekti synoi që të rindëronte struktura strehimi rezistente ndaj ujit, për turistë, pa ndryshime radikale mbi bunkerin, si një alternativë e mirë e tendave të kampingut. Në vitet '70-'80, qindra-mijëra



bunkerë të llojeve të ndryshme u ndërtuan në Shqipëri për qëllime mbrojtjeje të vendit nga agresione të huaja. Por këto të fundit, pavarësisht frikës së madhe, nuk ndodhën asnjëherë, ndaj dhe bunkerët nuk u përdorën për qëllimin e tyre fillestar. Sot, bunkerët, kryesisht të rrumbullakët, gdhendin relievin nga malet deri në vijën bregdetare, në pozicione kyçe dhe fushëpamje të lartë. Projekti u fokusua në një bunker përgjatë vijës bregdetare (Tale, Lezhë), i cili është lehtësisht i aksesueshëm me makinë, në këmbë ose me biçikletë. Aktualisht, numërohen rreth 400, 000 bunkerë, duke përfshirë të gjitha llojet e bunkerëve, mbi tokë, nën tokë, të vegjël e të mëdhenj.

Fashion nuk është neutral: Tema e këtij *fashion show* ishte *Fashion Surrealist* duke përdorur materiale të riciklueshme, por jo vetëm. Studentët, të cilët kanë një njohje të mirë të elementeve surrealistike, e përqafuan lehtësisht konceptin e shfaqjes, dhe krijuan 15 veshje të asistuar gjatë procesit dhe nga një rrobaqepës profesionist.

Aktivitete Publike

Trans[a]cting the city, një numër turesh të improvizuara në qytet, synoi të promovonte eksperiencat sociale dhe profesionale, me qëllim zbulimin e itinerareve alternative dhe jotradicionale të qytetit. I hapur për të gjithë, shumëngjyrësh dhe i pasur në ndërveprim social për nga qasja, ky aktivitet shërbeu si një injeksion vitaliteti në qytet me anë të performancave të ndryshme me qëllim ri-aktivizimin e hapësirave publike në Tiranë.

Tirana Urban Bundles (TUB), një hapësirë e përbashkët, e cila u ofron njerëzve mundësinë e pjesëmarrjes dhe përfshirjes së tyre në procesin e krijimit dhe manaxhimit të mjedisit të tyre urban. TUB është gjithashtu një instrument politik i njerëzve të cilët përpiqen të ndikojnë zhvillimin e marrëdhënieve mes jetës publike e private në qytet. Në rastin e Tiranës, Urban Bundle ishte një instalacion i përkohshëm në një hapësirë publike për të lehtësuar takimet, mbledhjet e administratorëve, qytetarëve dhe ekspertëve me qëllim që të mbanin të hapur diskutimin për zhvillimin e kushteve urbane.

Ndër[veprimi] urban u përqendrua në ato hapësira të veçanta të cilat përbëjnë dhe imazhin urban, por, megjithatë i shpëtojnë shikimit. Ky aktivitet erdhi si një rikrijim ndërveprues i një mjedisi publik ekzistues, duke stimuluar shndërrimin e këtyre zonave urbane në fillesa të një vizioni të ri të qytetit. Në qendër të pritshmërive nga ky aktivitet, ishte vlerësimi i zonave ekzistuese të qytetit si sisteme të jetueshme urbane.

Loja e qytetit – një ndërtim strategjik dhe kufizuar në kohë, i cili filloi me ndarjen e roleve dhe prezantimin e problematikës imagjinare (ose të vërtetë) të qytetit. Loja u luajt në periudha të përcaktuara kohore, ku çdo orë që kalonte, përfaqësonte një periudhë më të gjatë kohore (p.sh. një vit). Në këtë mënyrë, për çdo orë që kalonte vëzhguesit



mund të ndiqnin zhvillimet në qytet. Njohuritë teknike në fusha të ndryshme përbënte një kusht paraprak për çdo lojtar të kësaj loje, ndonëse qytetarët vëzhgues ishin në gjendje të kuptonin rezultatet dhe t'i lidhnin ato me situata reale në qytet.

Workshop-e

Workshop Diagonal: U përqendrua në marrëdhëniet ndërlidhëse mes artit, dizajnit dhe arkitekturës. *Workshop*-et ofruan një mundësi për të punuar me fotografinë, dizajnin, dhe arkitekturën përmes një pikëpamjeje eksperimentale. Në mënyrë që të përfshihesh në një eksperiencë, krijimtaria është aftësia e vetme që duhet të synosh të zhvillosh.

Workshop Vertikal: “Qyteti si një fenomen përgjatë dimensionit vertikal” u fokusua në shtresat vertikale të qytetit të Tiranës si dhe rrethinat e tij. Përmes *workshop*-it, u prezantua shprehja “shtresë vertikale” për të theksuar konceptin e qytetit si një fenomen i mbledhjes dhe lulëzimit të materialeve fizike përgjatë dimensionit vertikal. Shpërhapja vertikale e funksioneve në Tiranë përbënte dhe temën kryesore të *workshop*-it, i cili i konsideroi hapësirat si katalizatorë për eksplorimin dhe rilindjen e kushteve specifike urbane dhe arkitektonike.

Workshop Horizontal: “Lumi i Tiranës si një shenjë e strukturimit horizontal të qytetit” u fokusua në lumin e Tiranës, si një përzierje komplekse dhe heterogjene e realiteteve, dhe një shenjë domethënëse e strukturimit horizontal të qytetit. *Workshop*i konsistoi në disa leksione, vëzhgime të drejtpërdrejta në terren, të pasuara nga disa mikrotransformime si veprime urbane frymëzuese. Ky *workshop* synoi të rriste ndërgjegjësimin në lidhje me lumin e Tiranës, si dhe të nxirte në pah potencialet e ardhshme të këtij elementi në kornizën më të madhe qytetare.





Projekte

Punë Kërkimore e Aplikuar për Politika Publike

Promovimi i Partneriteteve për Qytete të Mundësive të Përbashkëta

Projekti për Planifikimin dhe Qeverisjen Vendore (PLGP)

Programi i Zhvillimit Rajonal në Shqipërinë Veriore

Rigjallërimi i Shesheve të Qyteteve Ballkanike

Planifikimi Strategjik, Buxhetimi, Manaxhimi Financiar dhe Performanca Fiskale

Huamarrja e Qeverisjes Vendore

Program Buxhetimi Afatmesëm Transparent dhe Profesional për Qeverisjen Vendore në Shqipëri – 2

Audit i Llogaridhënies Sociale

Zhvillimi i Platformës (ENV.net) në Ballkanin Perëndimor dhe Turqi

Mbështetje Tematike për Manaxhimin e Mbetjeve

Zhvillimi dhe Zbatimi i Planit të Integruar Ndërvendor të Manaxhimit të Mbetjeve në Bashkitë Rrëshen dhe Rubik

Programi i Përkthimit të Librit

Gazetari më e Mirë për Edukim Qytetar mbi Hapësirat Urbane

Politika e Zhvillimit të Territorit të Komunës Bushat

Raste për Nominim të Vendeve të Dekadës Rome



Punë Kërkimore e Aplikuar për Politika Publike

Ndikimi i Politikëbërjes

Periodha e zbatimit: Dhjetor 2011 - 2012

Donatori: Instituti i Shoqërisë së Hapur, Budapest

Fondi: 71,851 \$

Zbatuar në: Shqipëri

Zbatuar nga: Co-PLAN

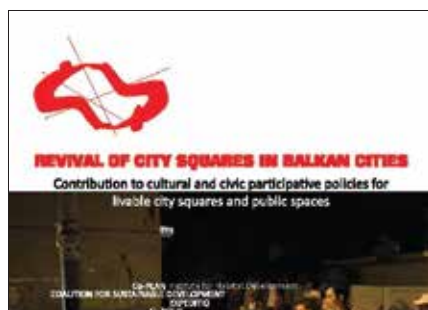
Viti 2012 shënoi vitin e dytë të zbatimit të programit “Ndikimi në Politikëbërje”, i cili është në fazën e dytë të zbatimit. Në thelb të qëllimit të programit është fuqizimi dhe konsolidimi i Co-PLAN si një “Institut Kërkimor Politikash” i suksesshëm dhe i respektuar në fushat e tij të ekspertizës, duke kontribuar në shoqërinë shqiptare nëpërmjet forcimit të politikëbërjes dhe të kontributit në arsimin e lartë në Shqipëri. Në këtë drejtim, objektivat e përgjithshëm të programit janë: **(1)**. hartimi dhe organizimi në koleksione i produkteve politike; **(2)**. hartimi dhe zbatimi i strategjive efikase të advokimit në lidhje me produktet e politikave; **(3)**. përmirësimi i kuadrit institucional dhe organizativ i Co-PLAN në përshtatje me qasjen dhe misionin e Co – PLAN (asistencë teknike, zgjerimi potencial rajonal, në bashkëpunim me Universitetin POLIS, ndikimi në politikëbërje).

Gjatë vitit 2012 u realizuan një numër aktivitete me rëndësi në ndikimin në politikëbërje, realizimin e produkteve politike dhe përmirësimin e kuadrit institucional dhe organizativ të Co-PLAN, ku spikatën publikimi i vëllimit të dytë të ‘Politikëndjekës apo Politikëbërës!’, organizimi dhe pjesëmarrja në Javët e Arkitekturës në Tiranë, dhe publikimi i një sërë manualesh në fushën e hapësirës publike, manaxhimit të mbetjeve urbane, dhe advokimit për fillestarë në Shqipëri. Në mënyrë të ngjashme me fazën I, faza e II-të e punës për Ndikimin në Politikëbërje mbështetet nga ‘Think Tank Fund’ i OSI, Budapest, për një periudhë 3-vjeçare (2011-2013).

Arritjet e vitit 2012, për secilin nga objektivat, janë të shprehura në formën e rezultateve në hartimin dhe organizimin e koleksioneve të produkteve politike, si dhe strategjive efikase të advokimit.

> U përfunduan: studimi mbi decentralizimin fiskal në Shqipëri, fokusuar në aspekte ligjore, territoriale, në transferta ndërqeveritare dhe huamarrjen vendore; 9 dokumente





politike, prej të cilëve 5 me mbështetjen e TTF; 2 studime në fushën e tipologjisë së banesave në Shqipëri; një studim mbi teorinë e 'Dinamikës spirale dhe qytetit', gjatë JAT 2012; Raport mbi gjendjen e planifikimit të territorit në Shqipëri.

> U përgatitën dhe publikuan: Manuali i Advokimit për Fillestarë në Shqipëri; Manuali "Rigjallërimi i Shesheve të Qyteteve në Qytetet Ballkanike"; Manuali "Planifikimi i Manaxhimit Lokal të Mbetjeve"; si dhe publikimi 'Praktika të reja për zhvillimin dhe manaxhimin e tokës në Shqipëri'

> U realizuan: 3 tryeza të rrumbullakëta në lidhje me decentralizimin fiskal gjatë muajit maj 2012; 3 tryeza të rrumbullakëta të PLGP-së në 15 bashki mbi gjendjen e planifikimit të territorit në Shqipëri.

> Co-PLAN dha kontribut në diskutimin e politikave të ngritur nga PLGP/USAID mbi decentralizimin fiskal.

> U hartua një kurrikul trajnimi mbi Programin e Buxhetimit afat-mesëm, dhe u zhvilluan trajnime trepjesëshe të 15 bashkive (30 pjesëmarrës).

> Co-PLAN mbështeti AKPT-në në shpërndarjen e 2 manualeve mbi planifikimin e territorit dhe zhvillimin e tokës, të përgatitura në fillim të vitit 2012.

> Co-PLAN organizoi: Trajnim 5-mujor për rishikimin e planeve territoriale të 10 bashkive; 3 Trajnime mbi huamarrjen vendore për 11 bashki, me një pjesëmarrje prej 12-20 përfaqësuesish.



Promovimi i partneriteteve për qytete të mundësive të përbashkëta

Periudha e zbatimit: 2010 - 2013

Donatori: Qeveria Hollandeze nëpërmjet programit MATRA

Fondi: 174,652 EUR

Zbatuar në: Fier, Durrës, Shkodër, Tiranë

Zbatuar nga: Co-PLAN dhe IHS, Holandë

Viti 2012 shënoi dhe vitin e tretë të zbatimit për projektin “Promovimi i Partneriteteve për Qytete të Mundësive të Përbashkëta – Ngritja e Kapaciteteve për Planifikimin Territorial Gjithpërfshirës”. Ky projekt mbështetet nga qeveria holandeze nëpërmjet programit MATRA në Shqipëri. Projekti zbatohet në bashkëpunim me IHS - Instituti për Strehimin dhe Zhvillimin Urban të Roterdamit (Holandë), Universitetin Polis, Ministrinë e Transportit dhe Punëve Publike (në bashkëpunim me Agjensinë Kombëtare të Planifikimit të Territorit), shoqatat e njësive vendore, dhe bashkitë e Shkodrës, Durrësit dhe Fierit. Qëllimi i projektit është: **(1)**. Të promovojë planifikimin me pjesëmarrje në nivel lagjeje në bashkitë e Fierit, Durrësit dhe Shkodrës, duke harmonizuar interesat publike dhe private për zhvillimin hapësinor; **(2)**. Të zhvillojë një platformë për ngritjen e kapaciteteve dhe të sigurojë shpërndarjen e njohurive në zhvillimin e qëndrueshëm dhe të barabartë hapësinor që synojnë zyrtarët e qeverisë dhe profesionistëve; **(3)**. Të ngrejë koalicione të sektorit publik dhe shoqërisë civile për të formuluar rekomandime të politikës dhe për të zhvilluar instrumentet e implementimit për zhvillim të barabartë dhe të qëndrueshëm hapësinor.

Gjatë vitit 2012, projekti është fokusuar në prodhimin dhe shpërndarjen e njohurive në lidhje me zhvillimin e qëndrueshëm e të barabartë hapësinor. Nga rezultatet e arritura mund të veçojmë:

- > Hulumtimin dhe publikimin e disa dokumenteve politike në fushën e planifikimit të territorit.
- > Dokumentimi i një numri rastesh studimore në një publikim të titulluar “Praktikat e reja të zhvillimit dhe manaxhimit të tokës në Shqipëri”.
- > Vijëmesia me kurset pasuniversitare në planifikimin hapësinor, ku studentët u pajisën me njohuri nga teoria e zhvillimit urban për qytete gjithëpërfshirëse, si dhe njohuri të tjera, të gjitha në përputhje me politikën e udhëzimet e BE-së.





Projekti për Planifikimin dhe Qeverisjen Vendore (PLGP)

Asistencë për qeverinë shqiptare dhe pushtetin vendor për planifikimin dhe administrimin e rritjes urbane dhe rajonale

Periodha e zbatimit: 2012 - 2016

Donatori: USAID

Fondi: 841,086 \$

Zbatuar në: Shqipëri

Zbatuar nga: Tetrattech ARD dhe Co-PLAN

Gjatë vitit 2012, Co-PLAN në bashkëpunim me TetraTech ARD ka punuar për zbatimin e Projektit të USAID-it për Planifikimin dhe Qeverisjen Vendore (PLGP), i cili ka në fokus punën në nivel qendror dhe vendor për të mundësuar pranimin e parimeve të qeverisjes së decentralizuar, si dhe për të institucionalizuar metodat dhe teknikat praktike dhe efektive për drejtimin e bashkive. Projekti shtrihet në katër fusha: **(1)**. Mbështetje për qeverinë shqiptare për të zbatuar politika efektive dhe legjislacionin e decentralizimit; **(2)**. Përmirësimi i qeverisjes vendore; **(3)**. Përmirësimi i menaxhimit të shërbimeve vendore; **(4)**. Asistencë për qeverinë shqiptare dhe pushtetin vendor për planifikimin dhe administrimin e rritjes urbane dhe rajonale. Kontributi i Co-PLAN në zbatim të projektit fokusohet në komponentët 1 dhe 4.

Gjatë vitit 2012, në linjë me këto fusha, janë organizuar aktivitetet si më poshtë.

> U organizuan 6 takime me bashkitë e Shkodrës, Beratit, Korçës, Fushë - Krujës, Kamzës, Fierit, Gjirokastrës dhe Pogradecit për të kuptuar ndryshimet që Planet përkatëse, përfshirë politikat, rregulloret dhe dokumente të tjera të kërkuara me ligj, duhet të pësojnë për t'u përputhur me kuadrin e ri ligjor.

> U rishikuan dhe u miratuan në këshillat vendor Planet e Përgjithshme Vendore të Bashkive të Shkodrës, Beratit, Korçës, Fushë-Krujës, Kamzës, Fierit, Gjirokastrës dhe Pogradecit. U miratuan në Këshillin Kombëtar të Territorit (KKT) Planet e Përgjithshme Vendore të Bashkive të Beratit dhe Kamzës.

> U mbështet AKPT për të përgatitur një sërë aktesh nënligjore, si struktura e unifikuar e raportit të territorit, etj.

Programi i Zhvillimit Rajonal në Shqipërinë Veriore

Periudha e zbatimit: Janar 2011 - Janar 2014

Donatori: Agjencia Austriake për Zhvillim (ADA) dhe Agjencia Zvicerane për Zhvillim dhe Bashkëpunim (SDC)

Fondi: 224,800 Euro

Zbatuar në: Rajoni Shkodër, Lezhë

Zbatuar nga: ÖAR, Intercooperation dhe Co-PLAN

“Programi për Zhvillimin Rajonal në Shqipërinë Veriore” vjen si një përpjekje për të mbështetur në mënyrë aktive zhvillimin rajonal në rajonet Shkodër- Lezhë, ku pabarazitë mes popullsisë urbane-rurale janë dhe më të mëdha. Ky program mbështetet nga agjencitë donatore të Austrisë e Zvicrës dhe ka një vlerë mbi 4 milion euro, për t’u zbatuar në një periudhë 4-vjeçare. Objektivi i përgjithshëm i programit është që të kontribuojë qartazi për një zhvillim të drejtë social dhe ekonomik të të dy rajoneve dhe, përveç kësaj, të mbështesë përpjekjet e qeverisë shqiptare në përputhje me Strategjinë Kombëtare për Zhvillim dhe Integrim.

Duke njohur dëshirën e Shqipërisë për t’u bërë anëtare e ardhshme e Bashkimit Evropian, programi do të synojë të puqë praktikrat dhe rregulloret zhvillimore kombëtare me ato të Bashkimit Evropian. Programi ka katër rezultate të pritshme (RP): **(1).** Një kuadër institucional efektiv për decentralizimin, i cili synon rezultate të drejta zhvillimore, është mbështetur; **(2).** Kapacitetet e këshillave të qarqeve për planifikimin e zhvillimit rajonal dhe funksionet e deleguara janë përforcuar; **(3).** Procesi i planifikimit gjithëpërfshirës dhe i buxhetimit të zhvillimit rajonal në rajonet e Shkodrës dhe Lezhë është zhvilluar dhe institucionalizuar; **(4).** Zhvillimi rajonal është përshpejtuar nëpërmjet nismave për projekte dhe zbatimit efektiv.

Katër rezultatet e pritshme janë të ndërlidhura, duke siguruar një qasje gjithëpërfshirëse, sistematike e shumëpalëshe në mbështetjen e zhvillimit rajonal në Shqipërinë Veriore, në një linjë me agjendën integruese për në BE. Megjithëse partnerët kryesorë janë dy këshillat e qarqeve, PZHR do të mbështesë nivelin kombëtar (kryesisht RP 1), qeveritë lokale (kryesisht RP 4) dhe aktorë të tjerë lokalë e rajonalë. PZHR do të mbështesë kuadrin ligjor dhe institucional (RP 1 dhe RP 2), planifikimin rajonal me pjesëmarrje, buxhetimin afatmesëm (RP 3) dhe zbatimin e projekteve dhe nismave (RP 4) me një





fokus të qartë në zhvillimin e kapaciteteve të partnerëve. Manaxhimi dhe aftësia për të thithur fonde të ardhshme nga BE në fund do të varen nga kapacitetet e këshillave të qarqeve dhe njësive të qeverisjes lokale për të hartuar dhe menaxhuar projekte, gjë që është thelbi i PZHR-së. Këshilli i qarkut të Shkodrës dhe ai i Lezhës janë përfituesit direkt të projektit.

Aktivitetet e kryera gjatë vitit 2012, në një pjesë të të cilave Co-PLAN ka dhënë kontribut:

- > U organizua një trajnim mbi politikat e BE, programet dhe fondet, në qarkun e Shkodrës dhe të Lezhës.
- > U përgatitën projekte mbi zhvillimin rajonal në qarkun e Shkodrës dhe të Lezhës.
- > U mbajt një workshop për fillimin e procesit të riorganizimit të strukturave të qarkut në qarkun e Shkodrës dhe të Lezhës .
- > U organizua një seminar ndërkombëtar mbi “Gjendjen e Rajonalizimit në Shqipëri: Progresi dhe Sfidat”.
- > U zhvillua një trajnim mbi profilizimin socioekonomik dhe analizën e nevojave.
- > U kryen dy vizita studimore në Kroaci, Austri e Gjermani.
- > U lançua Fondi për Zhvillimin Rajonal.
- > U krye një trajnim mbi “Monitorimin dhe Vlerësimin e Strategjive dhe Planeve të Zhvillimit Rajonal”.

Rigjallërimi i Shesheve të Qyteteve Ballkanike

Periodha e zbatimit: 2011 - 2012

Donatori: Swiss Cultural Program

Fondi: 115,303 CHF

Zbatuar në: Shqipëri, Mali i Zi, Maqedoni

Zbatuar nga: Co-PLAN, EXPEDITIO dhe Coalition for Sustainable Development (CSD)



Projekti, i financuar nga Swiss Cultural Program, u zbatua në bashkëpunim nga 4 organizata në 3 shtete: Co-PLAN, Universitetit Polis në Tiranë, Shqipëri - Koalicioni për Zhvillim të Qëndrueshëm - CSD, nga Shkupi, Maqedonia dhe EXPEDITIO - Qendra për Zhvillim të Qëndrueshëm Hapsinor nga Kotorri, Mali i Zi.

Rigjallërimi i Shesheve të Qyteteve Ballkanike reflekton mbi ide të reja krijuese të përdorimit të hapësirave publike, pas konsultimit me njerëzit që jetojnë dhe i përdorin ato mbi problematikën dhe vlerat e këtyre hapësirave. Sheshet e qytetit mishërojnë energjitë e njerëzve dhe për këtë arsye ne duhet të kuptojmë se çfarë do të thotë për sheshet e qytetit sociale dhe shprehjes kulturore të qytetarëve dhe çfarë është e nevojshme për të sjellë në jetë përsëri sheshet. Në këtë linjë, projekti synon të kontribuojë në shtimin e urave të lidhëse mes aktorëve të ndryshëm dhe për të lehtësuar një proces të bazuar në komunitet që angazhohet një gamë të plotë të palëve të interesuara (qytetarët, profesionistë, hartuesit e politikave), dhe i sjell njerëzit me ide të ndryshme në një proces dialogu gjithëpërfshirës që prodhon rekomandime me ndikime të rëndësishme. Si objektivin e saj të përgjithshëm, ky projekt synon të kontribuojë në ringjalljen e shesheve të qytetit si vende publike të qëndrueshëm, që nxisin identitetin kulturor dhe promovojnë diversitetin nëpërmjet zbatimit të politikave publike dhe pjesëmarrjes aktive të komunitetit.

Për vitin 2012, projekti pati disa aktivitete kryesisht në formën e workshopeve, ekspozitave dhe konferencave, ku veçojmë:

> Dialogun me qytetarët “Diskuto hapsirën tënde” në qytetin e Tiranës.

> Never City – workshop i drejtuar nga artisti Armando Lulaj.

> Konferenca “Vibrant Square” dhe Pythagoras (Un)Constant të zhvilluara gjatë TAVV 2012.



Programi për Decentralizim dhe Zhvillim Lokal (dldp)

Planifikimi Strategjik, Buxhetimi, Manaxhimi Financiar dhe Performanca Fiskale

Periudha e zbatimit: 2012

Donatori: Agjensia Zvicerane për Zhvillim dhe Bashkëpunim (SDC) nëpërmjet dldp

Fondi: 34,347.5 Euro

Zbatuar në: Qarku Shkodër, Lezhë

Zbatuar nga: Co-PLAN

Sikurse edhe në vitin 2011, Co-PLAN vazhdoi të punojë me programin dldp-II fokusuar në komponentin "Planifikimi Strategjik, Buxheti dhe Menaxhimi Financiar dhe Performanca Fiskale". Si viti i dytë i programit dldp-II CoPLAN punoi në realizimin e qëllimit kryesor të programit: "forcimi i kapaciteteve në rajonin Shkodër dhe Lezhë për të kontribuar në zhvillimin rajonal në veri të Shqipërisë dhe në reformën e decentralizimit në nivel kombëtar". Duke u fokusuar në qëllimin kryesor, Co-PLAN vazhdoi të punojë për të siguruar përmbushjen e dy outputeve kryesore të projektit: (1) Kapacitetet e NjQV-ve në Planifikimin Strategjik (PSZH) dhe menaxhimin financiar (përfshirë Programin Buxhetor Afatmesëm – PBA) janë përmirësuar dhe NjQV-të aplikojnë instrumente dhe metoda të planifikimit strategjik, të lidhura me buxhetin vjetor dhe Programin Buxhetor Afatmesëm (PBA); (2) Kapacitetet e NjQV-ve në menaxhimin financiar dhe fiskal, përfshirë procesin e Programit Buxhetor Afatmesëm janë forcuar.

Për vitin 2012, janë asistuar përmes proceseve pjesëmarrëse në të dy komponentët 8 Njësi të Qeverisjes Vendore duke arritur rezultatet si më poshtë:

- > 5 PSZH të hartuara sipas kërkesave të PBA-së për Komunitet Shkrel, Gruemirë, Bushat, Balldren, dhe Bashkinë Fushë - Arrëz - e rishikuar.
- > 2 PBA të hartuara dhe të lidhura me PSZH-të respektive në Komunën Bushat dhe Bashkinë Pukë dhe 4 PBA të rishikuara dhe të lidhura me PSZH-të respektive në Bashkitë Fushë - Arrëz, Vau i Dejës dhe Komunitet Dajç Bregu i Bunës, Bushat dhe Balldren.
- > 6 Instrumente të Planifikimit Financiar të zhvilluara në bashkëpunim me stafet e NjQV-ve.





> Co-PLAN punoi në forcimin e Qendrës së Kompetencës me grupin e ekspertëve ndërvendorë duke asistuar 3 grupe të ekspertëve ndërvendorë në zhvillimin e tre Rasteve Studimore si:

> Zbatimi i PSZh/ePBA në Njësitë e Qeverisjes Vendore dhe FPT-së - Bashkia Vau i Dejës dhe Komuna Bushat.

> Informimi Publikut në PBA/e PSZh - Rasti studimor Komuna Dajç Bregu Bunës dhe Kallmet.

> Përfshirja sociale në PSZh/e PBA në një NJQV (Rasti studimor Komuna Dajç/ePBA në një NJQV (Rasti studimor Komuna Dajç, Bregu Bunës).

> Në lidhje me modulet e trajnimit, Co-PLAN punoi në rishikimin dhe përmirësimin e 5 moduleve të trajnimit të zhvilluara në vitin 2011.



Huamarrja e Qeverisjes Vendore

Sfida e NJQV-ve dhe Zhvillimi Ekonomik Lokal

Periudha e zbatimit: Prill 2011 – Nëntor 2012

Donatori: Fondacioni Shoqëria e Hapur për Shqipërinë

Fondi: 26,935 \$

Zbatuar në: Shqipëri

Zbatuar nga: Co-PLAN



Gjatë vitit 2012, Co-PLAN ndër morri një projekt për të vlerësuar situatën në lidhje me huamarrjen vendore në Shqipëri. Me mbështetjen e Fondacionit për Shoqërinë e Hapur në Shqipëri, dhe në partneritet me Ministrinë e Financave, Co-PLAN punoi në analizimin e situatës në aspekte si: qëllimi i investimit, vlerësimi i ndikimit të tij në zhvillimin ekonomik vendor dhe asistimi i njërive të qeverisjes vendore (nëpërmjet trajnimeve të stafit përgjegjës) për hartimin dhe përzgjedhjen në mënyrë eficiente të projekteve të financuara nëpërmjet huasë/borxhit. Objektivat e këtij projekti janë: **(1).** Të ofrojë një vlerësim të përgjithshëm të situatës në lidhje me qëllimin e përdorimit të huave të marra/kërkuara prej NJQV-ve dhe ndikimin e pritshëm të tyre në zhvillimin ekonomik vendor; **(2).** Të kontribuojë (së bashku me aktorë të tjerë) në ngritjen e kapaciteteve të stafit të NJQV-ve në lidhje me çështje që kanë të bëjnë me hartimin e studimeve të mundshmërisë dhe përgatitjen e projekteve për të aplikuar për kredi; **(3).** Të asistojë NJQV-të, në procesin e përgatitjes së projekteve të mundshme për t'u financuar nëpërmjet huasë, duke u fokusuar në studimin e mundshmërisë së investimit dhe forma të tjera të vlerësimit të ndikimit të projektit në zhvillimin ekonomik lokal.

Për vitin 2012, projekti pati disa aktivitete kryesisht në formën e vlerësimeve, e trajnimeve, ku veçojmë:

> U identifikuan nevojat dhe qëllimet e përdorimit të huave të marra/kërkuara përmes 28 intervistave të realizuara me NJQVtë; si dhe u vlerësuan mundësitë për të kredituar NJQV-në nga bankat dhe Ministrisa e Financave. Gjetjet e raportit të vlerësimit u ndanë në një tryezë diskutimi me NJQV-të, OSFA, bankat dhe donatorë të fushës.

> U hartua dhe u konsultua kurrikula e trajnimit për 3 modulet, si dhe u organizuan trajnimet me NJQVtë.

> U asistuan 3 Njv në vlerësimin e potencialit të tyre financiar.

Program Buxhetimi Afatmesëm Transparent dhe Profesional për Qeverisjen Vendore në Shqipëri – 2

Periudha e zbatimit: 2011 - 2012

Donatori: Instituti i Shoqërisë së Hapur, Budapest

Fondi: 122,710 \$

Zbatuar në: Bashkitë Berat, Fier, Lezhë dhe Korçë

Zbatuar nga: Co-PLAN



Projekti “Program buxhetimi afatmesëm transparent dhe profesional për qeverisjen vendore në Shqipëri - faza II” vijoi zbatimin përgjatë vitit 2012. Projekti ndihmon NJQV-të për të përgatitur programe buxhetimi afat-mesme të lidhura me dokumente zhvillimi strategjik. Kjo fazë e dytë fokusohet në tri çështje kryesore: **(1)**. përmirësimin e kapaciteteve të zyrtarëve qeveritarë lokale në lidhje me çështjet e manaxhimit financiar në përgjithësi dhe përgatitjen “Programit të Buxhetimit Afatmesëm” në veçanti; **(2)**. përmirësimin e kapaciteteve të organizatave të shoqërisë civile për të monitoruar zbatimin e PBA-së, bazuar në tregues të qartë të performancës; dhe **(3)**. përmirësimin e mëtejshëm të legjislacionit dytësor për përgatitjen PBA-së në nivel vendor në Shqipëri.

Fokusi i aktiviteteve për vitin 2012 ishte në organizimin e trajnimit për zyrtarët e pushtetit vendor, OSHC, dhe anëtarë të këshillave vendorë në lidhje me çështje të financave bashkiake, si dhe përgatitjes së udhëzimeve për pushtetin vendor mbi përgatitjen e PBA-ve në bashkëpunim me Ministrinë e Financave, si dhe:

- > Përmirësimi i kapaciteteve të zyrtarëve të qeverisjes lokale në lidhje me çështjet financiare të manaxhimit për përgatitjen e programit të përgjithshëm dhe PBA-së në veçanti, si dhe i OSHC-së për të monitoruar zbatimin e PBA-së bazuar në tregues të qartë të performancës.

- > Përmirësimin e mëtejshëm të legjislacionit dytësor për përgatitjen PBA-ve në nivel lokal në Shqipëri.



Audit i Llogaridhënies Sociale

Periodha e zbatimit: Gusht 2012 – Mars 2013

Donatori: Banka Botërore

Fondi: 109,890 \$

Zbatuar në: Durrës (AL), Shkup (MQ), Prishtinë (KS), Banja Luka e Sarajevë (BiH)

Zbatuar nga: I2UD dhe Co-PLAN

“Audit i Llogaridhënies Sociale”, financuar nga Banka Botërore dhe zbatuar në partneritet nga Co-PLAN dhe Instituti për Zhvillim Urban Ndërkombëtar kishte në fokus sfidën e zhvillimit të qendrueshëm urban, dhe përjashtimit social. Projekti, i cili u zbatua njëkohësisht në pesë qytete të rajonit, Durrës (Shqipëri), Prishtinë (Kosovë), Shkup (Maqedoni), Banja Luka e Sarajevo (Bosnje Herzegovinë), kishte për qëllim të rriste njohurinë dhe ndërgjegjësimin në çështje të llogaridhënies sociale mes grupeve të interesit, si dhe të fuqizojë integritetin e shërbimeve publike në pesë qytete pilot në Europën juglindore, përkatësisht në: Durrës, Prishtinë, Shkup, Banja Lukë, e Sarajevë. Co-PLAN dhe I2UD u asistuan nga organizata lokale në secilin prej qyteteve për realizimin e auditit në të tre fazat e tij: Archis Intervention Prishtina (Kosovë), Coalition for Sustainable Development (Maqedoni), dhe US Alumni Association (Bosnje Herzegovinë). Një aspekt i rëndësishëm i auditit ishte vlerësimi i mekanizmave aktualë të llogaridhënies sociale në bashkitë e përzgjedhura, dhe i kufizimeve të tyre, për të zhvilluar qasje të reja dhe instrumente të Teknologjisë së Informacionit dhe Komunikimit, për të përmirësuar qeverisjen me pjesëmarrje në nivel qyteti. Për vitin 2012, projekti pati disa aktivitete kryesisht në formën e punës kërkimore, fokus grupeve dhe *workshopeve*:

- > U hartuan profile analitik të secilit qytet në lidhje me çështje të qeverisjes, llogaridhënies, ofrimit të shërbimeve publike dhe grupet e marxhinalizuara të qytetit.
- > U mbajtën mesatarisht 12 *focus grupe* në secilin qytet me përfaqësues të grupeve të marxhinalizuar dhe 31 intervista me grupe interesi, gjetjet e të cilave u sintetizuan në një raport të detajuar.
- > U organizuan 5 seminare me pjesëmarrje të gjerë qytetare e grupesh interesi, ku u zhvilluan një numër skenarësh për përmirësim të mekanizmave aktualë të llogaridhënies në secilin qytet.





Zhvillimi i Platformës (ENV.net) në Ballkanin Perëndimor dhe në Turqi

T'u japim zë qytetarëve për të ndikuar në procesin e reformave mjedisore për integrimin në BE.

Periudha e zbatimit: 2012 - 2014

Donatori: BE (bashkëfinancim i Co-PLAN)

Fondi: 79,614.42 Euro

Zbatuar në: Shqipëri

Zbatuar nga: Co-PLAN (në Shqipëri) dhe Punto Sud, Tema, ATRC, EEB, EASD në Ballkanin Perëndimor dhe Turqi.

Projekti më i ri për Co-PLAN për vitin 2012, është "Zhvillimi i Platformës (ENV.net) në Ballkanin Perëndimor dhe në Turqi: t'u japim zë qytetarëve për të ndikuar në procesin e reformave mjedisore për integrimin në BE". Ky projekt vjen si një bashkëfinancim nga BE, dhe zbatohet në partneritet në katër vende të Ballkanit Perëndimor dhe Turqisë. Projekti ka si qëllim të nxisë integrimin e vendeve partnere në BE, duke ndikuar në procesin e përfarimit të legjislacionit mjedisor me *acquis* të BE, duke promovuar vlera dhe struktura demokratike, të drejtat e njeriut dhe përfshirjen sociale në një shoqëri civile sa më aktive dhe dinamike. Projekti ka si objektiv një angazhim dhe kapacitet më të madh të platformës ENV.net për t'u dhënë qytetarëve një zë për të indikuar në procesin e reformave publike në fushën e mjedisit me anë të analizave, monitorimit dhe advokimit. Përgjatë periudhës së zbatimit të projektit 2012-2014, planifikohet të zhvillohen aktivitete në tre linja kryesore:

> Aktivitete ndërgjegjësimi dhe informimi në lidhje me legjislacionin mjedisor të BE-së *acquis* dhe politikat mjedisore të BE-së.

> Organizimi i konsultimeve të rregullta me aktorët kryesorë në nivel kombëtar dhe rajonal; prodhimi dhe shpërndarja e materialeve informuese.

> Trajnime dhe ngritje kapacitetesh administrative për partnerët e ENV.net dhe për aktorët në nivel kombëtar; analiza për zhvillimin organizativ dhe qeverisjen nga Organizata të Shoqërisë Civile.

Programi për Decentralizim dhe Zhvillim Lokal (dldp)

Mbështetje Tematike për Manaxhimin e Mbetjeve

Periudha e zbatimit: 2012

Donatori: Agjensia Zvicerane për Zhvillim dhe Bashkëpunim (SDC)
nëpërmjet dldp

Fondi: 29,850 Euro

Zbatuar në: Qarku Shkodër, Lezhë

Zbatuar nga: Co-PLAN



Projekti është zbatuar gjatë periudhës 10 prill 2012 deri në dhjetor 2012, në gjashtë njësi të qeverisjes vendore në qarkun e Shkodrës dhe të Lezhës. Co-PLAN, Instituti për Zhvillimin e Habitatit, është kontraktuar nga HELVETAS Swiss Intercooperation (HSI Albania), për të mbështetur njësitë vendore në qarkun Shkodër dhe të Lezhës në kuadër të fazës së dytë të programit të dldp.

Qëllimi i përgjithshëm i projektit është të ofrojë asistencë teknike për njësitë e qeverisjes vendore që kanë zhvilluar më parë një plan lokal për manaxhimin e mbetjeve, duke i orientuar dhe ndihmuar ato të reduktojnë kostot e shërbimeve të mbetjeve, të rrisin të ardhurat dhe të optimizojnë shërbimet, si dhe të shpërndajë praktikat dhe modelet më të mira në nivel rajonal dhe kombëtar.

Asistenca teknike është organizuar sipas katër shtyllave tematike që mundësojnë zbatimin e sukseshëm të planeve lokale të manaxhimit të mbetjeve, nëpërmjet: **(1)**. Organizimit të shërbimeve efektive të grumbullimit të mbetjeve; **(2)**. Përmirësimit të praktikave dhe njohurive të monitorimit, kontrollit, informimit dhe komunikimit; **(3)**. Manaxhimit më të mirë financiar në drejtim të analizimit dhe kontrollit të kostove të shërbimeve, rritjes së të ardhurave dhe sigurimit të financimeve të nevojshme për praktikat e manaxhimit të mbetjeve; **(4)**. Zhvillimin dhe përmirësimin e kontratave, proceseve të kontraktimit dhe prokurimit, si dhe të krijimit apo përmirësimit të rregullave lokale të manaxhimit të mbetjeve, si dhe përgjegjësitë e detyrimet e qytetarëve dhe bizneseve, autoriteve dhe operatorit të shërbimit.

Bazuar në kontekstin vendor, njohuritë dhe në asistencën e ofruara gjatë aktiviteteve të trajnimit dhe konsultimeve, ekspertët lokalë zhvilluan modelet e tyre të aplikueshme të cilat lidhen drejtpërdrejt me procesin e zbatimit të planeve dhe kanë potencial të madh për t'u zbatuar në njësitë respektive vendore.





Përgjatë vitit 2012, janë arritur rezultatet e mëposhtme:

- > U trajnuan 99 ekspertë lokalë dhe rajonalë në aspektet të manaxhimit të mbetjeve sipas tematikeve të zbatimit të planeve, me kurrikula të hartuara nga ekspertët.
- > U mbajtën rreth 40 konsulta me 25 ekspertë lokalë nga 6 njësi vendore (12% ishin femra), minimalisht për njërën nga 4 tematikat e programit.
- > U zhvilluan materiale praktike si dhe 6-8 raste të mira studimore nga ekspertët lokalë.
- > 4 prej 6 njësive të qeverisjes vendore përfunduan procedurat e testimit dhe identifikuan potencialet dhe mundësitë për përmirësimin e kostos së shërbimeve të grumbullimit të mbetjeve;
- > 4 raporte tematike përfundimtare u zhvilluan (një për secilin modul), që japin konkluzionet dhe rekomandimet e duhura për mënyrat dhe masat për reduktimin e kostove të shërbimeve të grumbullimit të mbetjeve dhe rritjes së të ardhurave, rreth sfidave dhe pengesave që hasin zakonisht njësitë vendore për zbatimin e planeve vendore të manaxhimit të mbetjeve.

Programi për Decentralizim dhe Zhvillim Lokal (dldp)

Zhvillimi dhe zbatimi i planit të integruar ndërvendor të manaxhimit të mbetjeve në bashkitë Rrëshen dhe Rubik

Periudha e zbatimit: Prill 2011 – Nëntor 2012

Donatori: dldp

Fondi: 26,500 Euro

Zbatuar në: Bashkia Rrëshen, Rubik

Zbatuar nga: Co-PLAN



Projekti u zbatua gjatë periudhës prill 2011 - nëntor 2012, në bashkitë Rrëshen dhe Rubik, si pjesë e programit për decentralizim dhe zhvillim lokal (dldp-2). Gjatë vitit 2012, u vijua puna me grupin e punës dhe bashkëpunëtorët lokalë për zhvillimin, konsultimin dhe finalizimin e planit ndërvendor të manaxhimit të mbetjeve, si dhe kryerjen e investimeve e seancave të trajnimeve e konsultimeve. Projekti kontribuoi drejtpërdrejt që: shërbimet publike në njësitë vendore të zgjedhura janë përmirësuar, duke siguruar aksesin e barabartë për të gjithë banorët, si dhe gratë, shtresat në nevojë dhe grupet e tjera të marginalizuara.

Në mënyrë të përmbledhur, rezultatet e projektit për vitin 2012 janë:

- > Zhvillimi i planit ndërvendor për manaxhimin e integruar të mbetjeve, i matricës së vlerësimit të objektivave, dhe investimet në infrastrukturën e manaxhimit të mbetjeve, duke përmirësuar shërbimin e pastrimit dhe organizimin e shërbimeve më efikente.
- > Zhvillimi i një skeme të përbashkët institucionale, i një rregulloreje operative dhe të sigurisë për landfillin, si dhe rritja e kapaciteteve vendore, duke përmirësuar praktikave të manaxhimit dhe trajtimit të mbetjeve në landfillin e Rrëshenit.
- > Rritja e njohurive dhe kapaciteteve të stafit lokal të bashkive Rrëshen dhe Rubik.
- > Bashkëpunëtorët lokalë, si përfaqësues të OJQ-ve, sektorit privat, këshilltarë bashkiakë dhe grupet e grave dhe institucioneve arsimore u përfshinë në mënyrë sistematike gjatë seancave të konsultimit për diskutimin e aspekteve kyç të zhvillimit të planit.

Programi i Përkthimit të Librit

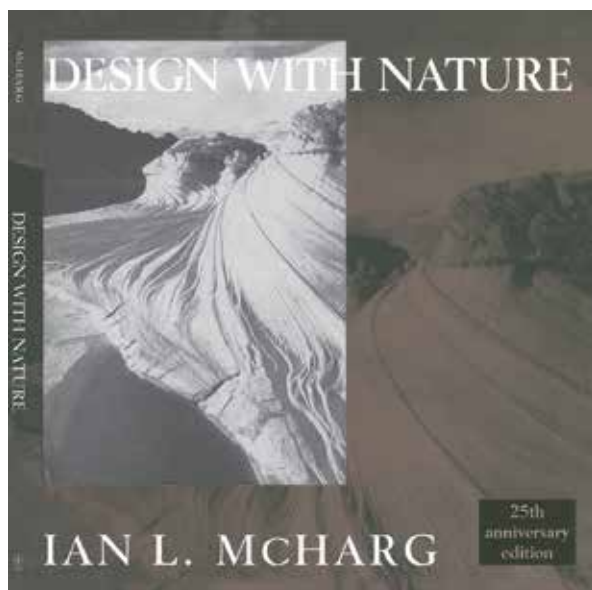
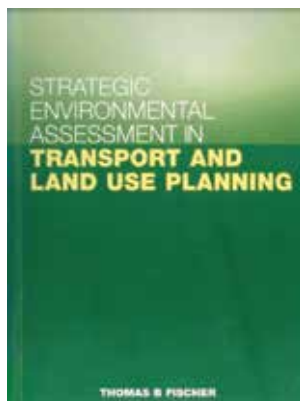
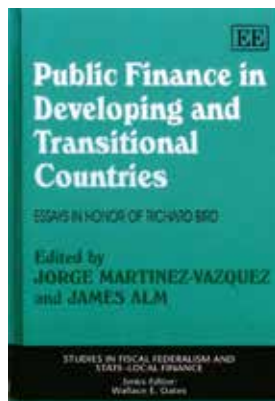
Periudha e zbatimit: Shtator 2012 - Gusht 2013

Donatori: Ambasada Amerikane

Fondi: 25,000 \$

Zbatuar në: Shqipëri

Zbatuar nga: Co-PLAN



Angazhimi i Co-PLAN në fushën kërkimore dhe të njohuribërjes ka qenë pjesë e pandashme e aktiviteteve në nivel projekti apo dhe në nivel organizativ. Ky angazhim fitoi një dimension të ri me krijimin e një sinergjie me Universitetin POLIS, Shkolla Ndërkombëtare e Arkitekturës dhe Politikave të Zhvillimit Urban në vitin 2006, duke kontribuar së bashku në krijimin e një mase kritike në fushën e zhvillimit urban dhe manaxhimit mjedisor, nëpërmjet edukimit dhe aktiviteteve ndërgjegjësuese. Krahas kësaj qasje, Co-PLAN sigurohet që eksperiencia, njohuria dhe praktikat e përfthuara nga projekte të ndryshme të dokumentohet në formën e manualeve apo udhëzuesve për t'u ndarë me grupet e interesit për rritjen e kapaciteteve dhe përmirësimin e praktikave të punës në fusha të ndryshme. Në këtë linjë, Co-PLAN në bashkëpunim me Ambasadën Amerikane në Tiranë, u angazhua në zbatimin e projektit "Programi për Përkthimin e Librave", duke mundësuar kështu përkthimin në gjuhën shqipe të tri publikimeve shumë të rëndësishme tematike, përkatësisht të fushës së mjedisit, financave publike, dhe arkitekturës/planifikimit. Tri publikimet, të cilat priten të publikohen gjatë vitit 2013, janë: **(1)**. "Design with Nature" nga Ian L. McHarg; **(2)**. "Strategic Environmental Assessment in Transport and Land Use" nga Thomas B. Fischer; dhe **(3)**. "Public Finance in Developing and Transitional Countries - Essays in Honor of Richard Bird" nga Wallace E. Oates.

Përgjatë vitit 2012 disa nga rezultatet kryesore të arritura janë

> U konsultan ekspertë të fushës së mjedisit, financave publike dhe planifikimit urban për identifikimin e 3 publikimeve më të rëndësishme në secilën fushë.

> Pas marjes së drejtave të përkthimit nga shtëpitë botuese përkatëse, u testuan, intervistuan dhe u përzgjedhën 3 përkthyes tematikë, të cilët filluan përkthimin, të asistuar paralelisht nga ekspertë të fushës për konsulta të natyrës teknike.

Gazetari më e mirë për Edukim Qytetar mbi Hapësirat Urbane

Nga një qytet nevojash në një qytet mundësish

Periodha e zbatimit: Prill 2012- Maj 2013

Donatori: Ambasada Amerikane në Tiranë, përmes Komisionit të Granteve për Demokracinë

Fondi: 54,970 \$ (Bashkëfinancim i Co-PLAN)

Zbatuar në: Shqipëri

Zbatuar nga: Co-PLAN, Universiteti POLIS, Televizioni Albanian Screen

Co-PLAN, Instituti për Zhvillimin e Habitatit gjatë viteve, sidomos duke filluar nga viti 2011, është fokusuar në zgjerimin dhe konsolidimin e mëtejshëm të qasjes së komunikimit dhe vizibilitetit me grupe të ndryshme interesi.

Bashkë me angazhimin për të nxitur një transformim të prekshëm social dhe ndryshime pozitive në terren për një qeverisje më të mirë urbane, Co-PLAN dhe Ambasada Amerikane në Tiranë investuan në edukimin e medias shqiptare, si dhe publikut më të gjerë në lidhje me çështje urbane për të kaluar nga një qytet nevojash në një qytet mundësish. Projekti konsistoi në organizimin e një serie debatesh publike mbi çështje të hapësirave publike, si: prona private dhe e drejta për të zhvilluar skema të zhvillimit të lagjeve, trysnia e zhvillimit urban dhe zonat e mbrojtura urbane etj. Diskutimet publike u përgatitën në bashkëpunim me Universitetin POLIS dhe televizionin Albanian Screen dhe u transmetuan për një periudhë pesëjavore në orare me shikueshmëri të lartë, nën titullin "Dilema Urbane", të moderuar nga gazetari i mirënjohur z. Aleksandër Furxhi. Objektivat e projektit janë: (1) Programet u Përmirësimi i edukimit qytetar mbi rolin dhe përgjegjësitë e secilit aktor në procesin e transformimit të qytetit; (2) Dhënie kontribut në përmirësimin e gazetarisë, duke ofruar modele të reja të 'gazetarisë urbane' të cilat shkojnë përtej aspektit politik dhe argëtues; (3) Promovim i ndërgjegjësimit publik dhe vlerave të komunitetit në lidhje me qytet-bërjen dhe transformimin e hapësirave publike. Përgjatë vitit 2012 disa nga rezultatet kryesore të arritura janë:

> U ngritën grupe pune dhe u identifikuan 5 raste studimore nga qytete të ndryshme shqiptare, përkatësisht: Durrësi, Tirana, Lushnja, Shkodra dhe Vlora.



- > U identifikuan dhe u përzgjedhën pjesëmarrës në secilin program, me të cilët u diskutua koncepti i programit dhe problematikave të trajtuara paraprakisht, dhe u seleksionua media më e përshtatshme.
- > U përgatitën konsulta me moderatorin e programit për përvetësim sa më të mirë të aspekteve teknike të çështjeve në trajtim.
- > Në bashkëpunim me një ekspert multimediash, u ideuan dhe u realizuan 9 filma me minutazh të shkurtër për transmetim në secilin program (2 filma për secilin program).
- > U regjistruan dhe u transmetuan pesë programe 'Dilema Urbane', me një kohëzgjatje prej 90 min secili.



Politika e Zhvillimit të Territorit të Komunës Bushat

Periudha e zbatimit: Prill 2012 - Tetor 2012

Donatori: SKL International

Fondi: 19,500 Euro

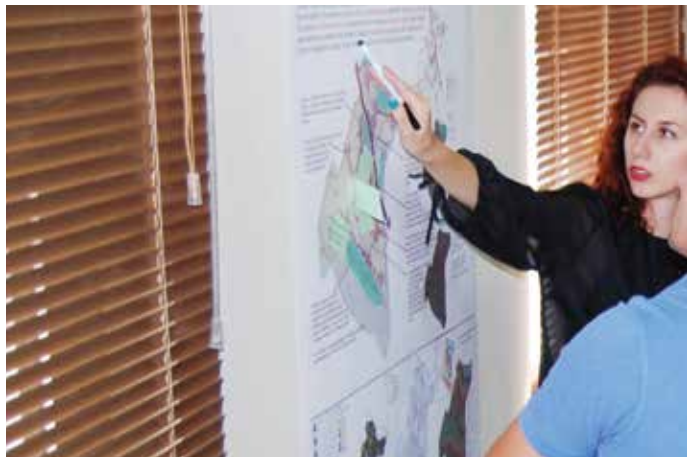
Zbatuar në: Komuna Bushat

Zbatuar nga: Co-PLAN

Në kuadër të ligjit nr. 10119 dhe me ndihmën e Shoqatës së Komunave të Shqipërisë, Komuna e Bushatit ndërmori, në prill 2012, nismën e hartimit të dokumentit të Politikës së Zhvillimit të Territorit. Hartimi i këtij dokumenti u mbështetet nga projekti DAAC Phase – Out i financuar nga SIDA, Agjencia Suedeze për Zhvillimin në Tiranë dhe u realizua nga një grup i përbashkët pune i përbërë nga përfaqësues të Komunës Bushat dhe Co-PLAN, Instituti për Zhvillimin e Habitatit.

Qëllimi i dokumentit ishte: **(1).** të përmbushte detyrimet ligjore sipas përcaktimeve të ligjit 10119, duke i hapur rrugën hartimit të Planit të Përgjithshëm Vendor (PPV) dhe rregulloreve përkatëse të planifikimit të territorit; dhe **(2).** të orientonte zhvillimin e ardhshëm territorial, ekonomik, social dhe mjedisor të Komunës. Përmbushja e qëllimit nr.1 u realizuar nëpërmjet njohjes së bazës ligjore, duke respektuar formën dhe strukturën e propozuar prej tij. Ndërsa qëllimi nr. 2 u realizuar nëpërmjet njohjes dhe analizës së territorit të Komunës, studimit të hartave ekzistuese, njohjes së drejtpërdrejtë të territorit, literaturës etj. Kjo fazë u pasua nga hartimi i vizionit të territorit të Komunës.

Hartimi i dokumentit të Politikës së Zhvillimit të Territorit është realizuar përmes një procesi i cili ka përfshirë në çdo hap të tij komunitetin qoftë nëpërmjet takimeve konsultative të realizuara në mjediset e Komunës me përfaqësues të grupeve të interesit, qoftë nëpërmjet pyetësorëve të realizuar në terren nga grupi i përbashkët i punës. Ky dokument u miratua në Këshillin e Komunës Bushat në tetor 2012.



Raste për Nominim të Vendeve të Dekadës Rome

Çmimi për Kryebashkiakun më të mirë në çështjen Rome

Periudha e zbatimit: Korrik – Nëntor 2012

Donatori: Instituti për Shoqërinë e Hapur, Budapest

Fondi: 8,092 \$

Zbatuar në: Shqipëri

Zbatuar nga: Co-PLAN



Gjatë vitit 2012 Co-PAN u kontaktua nga Instituti i Shoqërisë së Hapur për të asistuar në dokumentimin e rasteve të angazhimit të Njësive të Qeverisjes Vendore në integrimin në shoqëri të komunitetit rom, si dhe të përmirësimit të kushteve të jetesës. Dokumentimi i rasteve u krye në bashkëpunim me Unionin e Romëve të Shqipërisë Amarodrom dhe u fokusua në pesë vitet e fundit. Puna kërkimore për dokumentimin e rasteve, dhe analiza u fokusua në qytetet që kanë dhe përqendrimin më të lartë të komunitetit rom, si: bashkitë e Elbasanit, Korçës, Beratit, Durrësit, Fushë - Krujës etj. Gjatë një aktiviteti të zhvilluar në muajin tetor në Budapest, Hungari, bashkitë patën mundësinë të prezantojnë rastet nga puna e tyre dhe të shkëmbejnë njohuri dhe eksperiencë në lidhje me mënyrat se si mund të rritet integrimi shoqëror dhe cilësia e jetesës së komunitetit rom.

Disa nga aktivitetet dhe rezultatet më të rëndësishme të vitit 2012 janë:

- > U identifikuan dhe u përzgjhën një numër bashkish që kanë komunitet rom në territorin e tyre dhe u kryen një numër konsultash me Unionin AmaroDrom.

- > Raste të evidentuara nga bashkitë e Fierit, Beratit, Korçës, dhe Elbasanit u dokumentuar dhe u përfaqësuan në aktivitetin final organizuar në Budapest, Hungari, ku u shkëmbyen eksperiencia nga puna e bashkive të pjesëmarrëse.





Publikime

Dy publikime të Rëndësishme në Planifikimin e Territorit

Politikëndjekës apo Politikëbërës 2!

Manual Fillestarësh për Advokim në Shqipëri

Praktika të Reja për Zhvillimin dhe Manaxhimin e Tokës në Shqipëri

Rigjallërimi i Shesheve të Qyteteve Ballkanike

Planifikimi i Manaxhimit Lokal të Mbetjeve



REVIVAL OF CITY SQUARE

Contribution to cultural and
livable city space

Planning Local Waste Management



POLITIKËNDJEKËS

APO

POLITIKËBËRËS 2!

Analiza dhe rekomandime për qeverisjen territoriale në Shqipëri

Politikëndjekës apo Politikëbërës 2!

Angazhimi dhe përkushtimi i vazhduar i Co-PLAN për ndikimin në politikëbërje fitoi një momentum të ri me publikimin e vëllimit të dytë të "Politikëndjekës apo Politikëbërës 2!". Duke ndërtuar në standartet e vendosura nga botimi i shkuar, në vitin 2010, dhe temat në thelb të ekspertizës dhe eksperiencës shumëvjeçare të Co-PLAN, ky vëllim analizash dhe rekomandimesh për qeverisjen territoriale në Shqipëri, sjell në vëmendje të lexuesit ekspert e qytetar çështje që kanë të bëjnë me politikat e administrimit të territorit dhe aspekte të lidhura ngushtë me zhvillimin urban, siç janë financat publike dhe manaxhimi mjedisor.

Të nëntë artikujt e prezantuar në këtë libër, janë hartuar mbi bazën e kërkimit shkencor dhe veç analizës nga pikëpamja e politikëbërjes, përmbajnë një analizë të mirëfilltë shkencore dhe shumë informative për Shqipërinë. Kjo e fundit synon t'i japë vërtetësi dhe baza solide mesazhit të çdo artikulli, ta vendosë atë në kontekstin evropian të zhvillimit dhe të mendimit profesional botëror, si edhe të sigurojë rekomandime që synojnë të përmirësojnë politikat publike shqiptare pa u politizuar ose pa u ndikuar nga interesa të njëanshëm të palëve.

Në linjë me angazhimin për të ndikuar në politikëbërje, Co-PLAN e ndau këtë botim me përfaqësues të qeverisë qendrore e vendore, partnerë, grupe interesi, si dhe me grupimet kryesore politike në vend. Kjo e fundit u vlerësua si veçanërisht e rëndësishme në periudhën parazgjedhore, duke ofruar propozime shumë konkrete për përmirësimin dhe fuqizimin e politikave në Shqipëri, në përputhje si me nevojat e brendshme të vendit, ashtu edhe me proceset për Integrimin Evropian.

POLITIKËNDJEKËS APO POLITIKËBËRËS 2!

Analiza dhe rekomandime për qeverisjen territoriale në Shqipëri

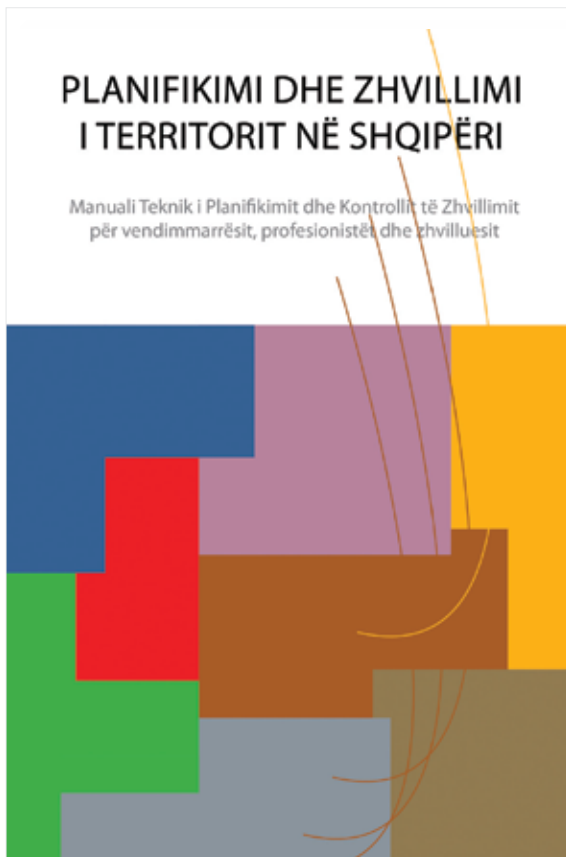
Editorë: Dritan Shutina dhe Rudina Toto

Vëllimi 2
Tiranë, 2012



Dy Publikime të Rëndësishme në Planifikimin e Territorit

Në kuadër të zbatimit sa më efektiv të Ligjit nr. 10119 'Për Planifikimin e Territorit', Agjencia Kombëtare e Planifikimit të Territorit (AKPT) e asistuar nga Co-PLAN, Instituti për Zhvillimin e Habitatit, me mbështetjen e Bankës Botërore, hartoi dhe publikoi dy manuale në mbështetje të autoriteteve vendore dhe të qytetarëve. "Manuali Teknik i Planifikimit dhe Kontrollit të Zhvillimit për Vendimmarrësit, Profesionistët dhe Zhvilluesit" u hartua përmes konsultave të vazhdueshme me grupet e interesit, dhe synon t'u vijë në ndihmë institucioneve qeverisëse në nivel qendror dhe vendor në zbatimin e ligjit të ri të planifikimit të territorit dhe instrumentet përkatëse, nëpërmjet 'zbërthimit teknik' dhe shembujve të aplikimit. "Udhëzuesi për Qytetarët - Planifikimi dhe Zhvillimi i Territorit në Shqipëri", gjithashtu i bazuar në konsulta me qytetarët, është i strukturuar në formën e pyetje-përgjigjeve dhe synon t'u vijë në ndihmë qytetarëve me nocionet dhe proceset bazë të ligjit të ri.



Praktika të Reja për Zhvillimin dhe Manaxhimin e Tokës në Shqipëri

Në kuadër të projektit “Promovimi i Partneriteteve për Qytetet e Përbashkëta”, një iniciativë e Co-PLAN, Instituti për Zhvillimin e Habitatit, Tiranë dhe IHS, Institutit për Strehim dhe Studime të Zhvillimit Urban, Rotterdam, u publikua libri me titullin “Praktika të reja për zhvillimin dhe manaxhimin e tokës në Shqipëri”. Projekti në fjalë është mbështetur nga qeveria holandeze përmes programit MATRA. Ashtu si dhe projekti, libri synon ngritjen e kapaciteteve të institucioneve publike si dhe profesionistëve të fushës për një qeverisje më të mirë.

Ky botim është në vazhdim të përpjekjeve që Co-PLAN bën për zbatimin e ligjit nr. 10119 “Për planifikimin e territorit”, i ndryshuar së fundmi. Libri në fjalë është i bazuar në pesë raste studimore, të cilët shtrihen në tri nga bashkitë e mëdha të vendit, Durrësit, Fierit dhe Shkodrës. Puna në bashki është fokusuar kryesisht në hartimin e këtyre rasteve studimore të mundësië së zbatimit të instrumenteve të reja të manaxhimit të tokës me anën e të cilave do të mundësohet balancimi i interesave publike dhe private në zhvillim, duke inkurajuar forcimin e demokracisë dhe rolin e ligjit në zhvillimin e tokës në Shqipëri.

Përmes rasteve studimore, ky botim mundohet që të evidentojë nevojën që ka Shqipëria për tranzitimin nga zhvillim i tokës në bazë parcele (apo 3-4 parcelash) në një zhvillim territorial, që merr parasysh kontekstin përreth dhe një hapësirë më të madhe, në bazë zone. Ky zhvillim në bazë zone, përveç ndikimit në anën fizike/hapësinore të strukturave apo hapësirave përreth, merr parasyh edhe kostot e sigurimit të infrastrukturës publike në mjedis dhe ndryshimin e vlerës së pronave, si pasojë e zhvillimit në zonë.

Libri “Praktika të Reja për Zhvillimin dhe Manaxhimin e Tokës në Shqipëri”, duke marrë parasysh vështirësitë e hasura përgjatë punës për hartimin e rasteve studimore dhe jep disa përfundime dhe rekomandime që duhen të merren parasysh si nga autoritetet vendimarrëse, por edhe nga zhvilluesit dhe profesionistët, si aktorë të rëndësishëm në zhvillimin dhe kontrollin e territorit në Shqipëri. Rekomandimet shprehin, gjithashtu, rëndësinë e hapave që duhen marrë nga aktorët në fjalë, me qëllim mundësimin e zbatimit të instrumenteve të manaxhimit të tokës, që baza ligjore për planifikimin dhe zhvillimin e tokës mundëson sot për territorin e Shqipërisë.

PRAKTIKA TË REJA PËR ZHVILLIMIN DHE MANAXHIMIN E TOKËS NË SHQIPËRI

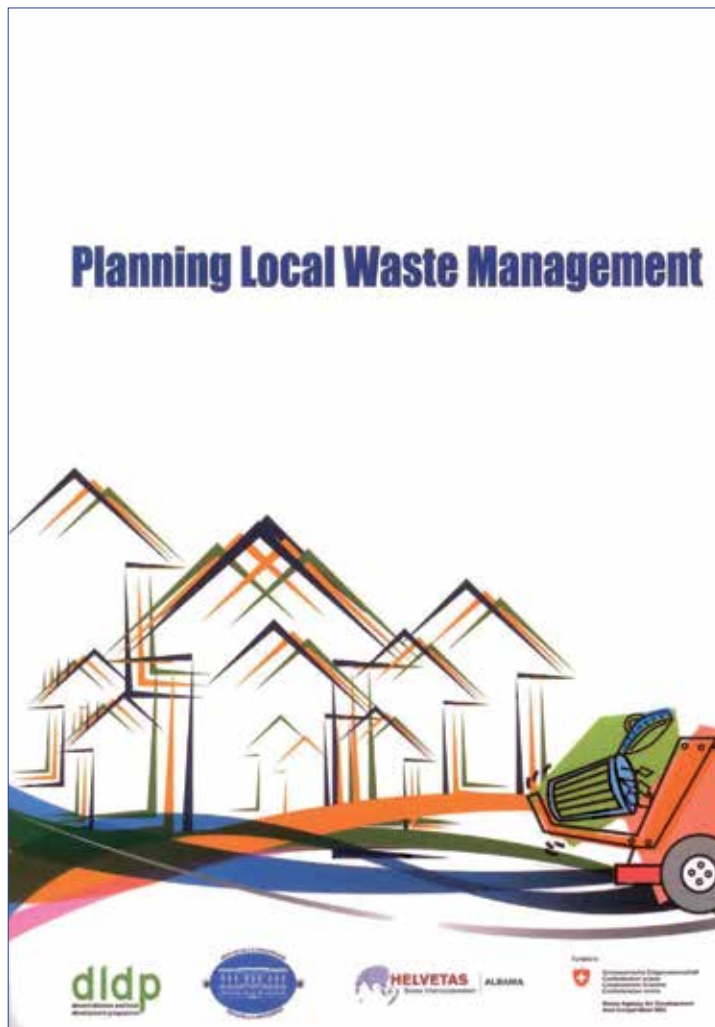
Editorë:
Zenel Bajrami
Rudina Toto
Tiranë, 2013

Planifikimi i Manaxhimit Lokal të Mbetjeve

Ky është një udhëzues praktik për NjQV-të për të ushtruar përgjegjësinë e tyre për çështjet e manaxhimit vendor të mbetjeve. Objektivi kryesor i këtij manuali është të ofrojë një udhëzues të plotë dhe efektiv për njësitë e pushtetit vendor, që kanë për qëllim ose janë duke zhvilluar një plan lokal për manaxhimin e mbetjeve, dhe përfshin hartimin, zbatimin dhe procesin e monitorimit të vetë planit. Për më

tepër, ky manual mund të shërbejë si një instrument ndihmës për NjQV-të që dëshirojnë të analizojnë gjendjen ekzistuese të manaxhimit të mbetjeve, të identifikojnë dhe të vlerësojnë opsionet, metodologjitë dhe skenarët, të përcaktojnë kostot dhe nevojat financiare, të hartojnë rregulloret dhe të organizojnë këto shërbime nga faza e parë e gjenerimit të tyre deri te depozitimi final i tyre.

Gjithashtu, manuali shërben për të nxjerrë në pah dhe për të promovuar ide dhe praktika të mira vendore, që kanë lindur dhe janë zhvilluar gjatë seancave të trajnimit dhe këshillimit me NjQV-të, kryesisht në qarkun e Shkodrës dhe të Lezhës. Këto praktika janë përdorur për të ilustruar hapat dhe aspektet teknike e udhëzuese të këtij manuali dhe për të nxitur nisma të tjera të ngjashme në rajon apo më gjerë.



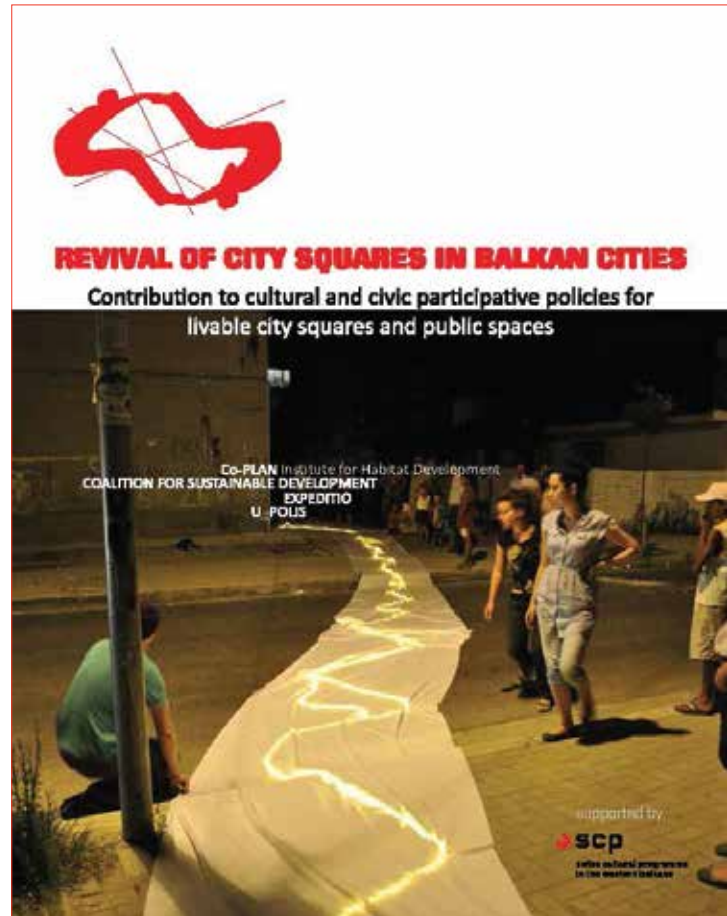
Rigjallërimi i Shesheve të Qyteteve Ballkanike

Publikimi 'Rigjallërimi i Shesheve të Qyteteve Ballkanike' prezantoi eksperiencën e projektit me të njëjtin emër, duke dokumentuar kështu qasjet dhe rezultatet e aktiviteteve të ndërmarra me qëllim rigjallërimit të hapësirave publike përgjatë një harku kohor prej 2 vjetësh në qytetet e Tiranës, Durrësit (Shqipëri), Kotorr (Mali i Zi), dhe Shkup (Maqedoni).

I konceptuar si një kronikë për të dokumentuar procesin e bërjes dhe ndarjes së njohurisë dhe eksperiencave të përfuara nga zbatimi i projektit, ky publikim vjen si një përmbledhje e projektit, i organizuar në katër pjesë kryesore, secila dedikuar një fushe kërkimore të veçantë.

Fillimisht, ofrohet një shpjegim se si perceptohet hapësira publike nga aktorët e përfshirë; adresohet çështja e pjesëmarrjes së komunitetit dhe grupeve të interesit në vendim-marrje në lidhje me hapësirat publike; së fundmi, publikimi ndalet në rastin e secilit qytet dhe aktivitetet e zhvilluara përgjatë zbatimit të projektit, si dhe zhvillimet e konferencës së mbajtur me të njëjtën temë, kryesisht nga një anë teorike.

Publikimi vjen si një koleksion historish të shkurtra nga ndodhitë, eksperiencat dhe performancat e kryera në një numër hapësirash publike në qytetet e Tiranës, Durrësit, Kotorrit dhe Shkupit.



Manual fillestarësh për Advokim në Shqipëri

Mos e vër kurrë në dyshim që një grup i vogël qytetarësh të kujdesshëm e të angazhuar mund ta ndryshojë botën. Në fakt, është e vetmja gjë që ka mundësuar ndryshimin.

-Margaret Mead

“Udhëzuesi i Advokimit për Fillestarë në Shqipëri” është një manual praktik mbi iniciativat e advokimit në politikat publike, hartuar nga ekspertë të fushës në Co-PLAN. Ky udhëzues i drejtohet një audience të gjerë përfshirë *think tanke*, institute kërkimore, OJF, akademikë, shoqata, koalicione apo grupe interesi, por edhe individë, analistë politikë dhe këshilltarë të qeverisë. Pra, çdo individ apo organizatë që dëshiron të ndikojë në procesin e politikëbërjes në Shqipëri, mund ta përdorë këtë udhëzues si një hap fillestar drejt ngritjes së një çështjeje për debat publik, ndikimit të një politike aktuale apo drejt bashkimit të forcave me grupe të tjera për të sjellë ndryshim në fushën e tyre të interesit. Gjithshtu, ky udhëzues përbën edhe një hyrje praktike dhe koncize në proceset komplekse të krijimit dhe implementimit të politikave publike në Shqipëri dhe mënyrat se si advokimi mund të përdoret për të ndikuar në to. Materiali është i organizuar në katër kapituj ku mbulohen koncepte të advokimit edhe në arenën e politikave publike, llojet e ndryshme të politikave publike dhe modelet e ndryshme të advokimit që i përshtaten secilit lloj. Udhëzuesi fokusohet te politikëbërja në Shqipëri dhe shpjegon proceset e saj, si nga konteksti institucional (ekzekutiv dhe legjislativ) ashtu edhe nga konteksti i shoqërisë civile, dhe ofron në çdo rast shembuj dhe raste studimore. Skenarë dhe qasje të ndryshme ilustrohen me iniciativa nga arenat Shqiptare dhe nërkombëtare të politikëbërjes, për tu ofruar lexuesve një përshkrim të përpjekjeve që zakonisht nevojiten për të arritur ndikimin e politikave.

Shpresojmë që *think tanke*, organizata të shoqërisë civile, qendra kërkimore si dhe individë e grupe vullnetare do të mund ta përdorin këtë udhëzues si një hap fillestar në advokimin në politikë. Nëpërmjet përpjekjeve për të ushtruar ndikim në politikëbërje, advokatët u shërbejnë gjithashtu interesave të tyre duke ndihmuar njëkohësisht përfshirjen aktive të shoqërisë civile shqiptare në vendimet që rregullojnë jetën publike. “Udhëzuesi i Advokimit për Fillestarë në Shqipëri” është i pari në një sërë iniciativash dhe publikimesh nga Co-PLAN, për të ndjekur këtë objektiv dhe për të kontribuar në një mjedis më demokratik dhe më përfshirës në politikëbërjen shqiptare.

